

Ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-2015

Terje Blindheim, Ulrika Jansson og Ole J. Lønnve

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Sørums kommune kartlagt og verdsatt ravinedaler og andre naturtyper i kommunen. Kartleggingen har fulgt nytt faktaark for geotopen ravinedal 2014. Til sammen ble 53 naturtype-lokaliteter kartfestet, og av disse var 24 lokaliteter ravine-avgrensninger. 15 lokaliteter på til sammen 5 681 daa ble gitt A verdi (svært viktig), 29 med et areal på 2 127 daa ble gitt verdi som viktig, mens 10 lokaliteter ble vurdert som lokalt viktige (C verdi) (296 daa). Raviner er aktive systemer og oppfylling og/eller bekkelukking vil ødelegge ravinen som aktivt system.

Nøkkelord

Naturtype
Ravinedal
Leire
Rødlistearter
Sørums
Rømua
Akershus

Omslag

Øvre: Oransje gullvinge
Midtre: Ravinedal som ender i rød under Gardermobanen.
Nedre: Typisk jordbrukslandskap i Sørums med ravinedal.

LAYOUT (OMSLAG)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-480-1

BioFokus-rapport 2016-1

Tittel

Ravinekartlegging i Sørums kommune 2014-2015

Forfattere

Terje Blindheim, Ulrika Jansson og Ole Lønnve

Dato

15.02.2016

Antall sider

61 sider inkl. vedlegg

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Oppdragsgiver

Sørums kommune

Refereres som:

Blindheim, T., Jansson, U. og Lønnve, O. 2016.
Ravinekartlegging i Sørums kommune 2014-2015.
BioFokus-rapport 2016-1. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:

<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Telefon 99550257

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Sørum kommune foretatt naturfaglige registreringer av ravedaler i kommunen. Vebjørn Oppegård Pollen har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Terje Blindheim har vært prosjektansvarlig og ansvarlig for utarbeiding av rapport. Vi vil takke Vebjørn O. Pollen for godt samarbeid og tålmodig venting på dataene. På grunn av en langtidssykemelding har både feltarbeid og rapportering blitt ett år forsinket. Vi vil også takke Lars Erikstad (Norsk Institutt for Naturforskning) for nyttige diskusjoner om verdisetting og avgrensning av ravedaler.

I tillegg til data fra ravinekartleggingen i kommunen inkluderer denne rapporten også noen nye og/eller oppdaterte lokaliteter som tidligere er definert som rik sumpskog. Dette er gjort for enkelhets skyld for på en effektiv måte å oppdatere Naturbasedata for kommunen. Ressursene for dette arbeidet kommer fra kartleggingen av rik sumpskog.

Oslo, 15. februar 2016

Terje Blindheim

Figur 1. Gammel granskog i Skrøverravinen. Et av få ravinesystemer hvor det er rester av eldre ravinegranskog med mye grov død ved.

Sammendrag

BioFokus har på oppdrag fra Sørum kommune kartlagt og verdsatt ravinedaler og andre naturtyper innenfor et utvalg av kommunenes raviner. De fleste avgrensede ravinedalene er feltkartlagt på nytt i 2014-15, men i enkelte områder hvor det tidligere er gjort ganske nye kartlegginger er det ikke utført nytt feltarbeid for å beskrive geotopen ravinedal. Av de totalt 53 dokumenterte naturtypelokalitetene i denne rapporten er 24 ravinedaler. Verdiene fordeler seg på 14 svært viktige lokaliteter, 29 viktige lokaliteter og 10 lokalt viktige lokaliteter. De aller fleste naturtypelokalitetene som er kartlagt innenfor de avgrensede ravinedalene er skoglokaliteter. Det ble kun avgrenset en naturbeitemark i undersøkelsen.

Raviner er aktive systemer og oppfylling, bakkeplanering og/eller bekkelukking vil ødelegge ravinen som aktivt system (Figur 2). Alle andre irreversible inngrep vil også forringe verdien. Hogstinngrep har vanligvis liten betydning for verdien av selve ravinedalen, men vil kunne ha negativ påvirkning på verdien av naturtyper i skog som ligger innenfor en ravineavgrensning.

Figur 2. Granplantasjer er ikke viktige for ivaretagelse av biologisk mangfold, men senker ikke i seg selv verdien på en ravinedal som geotop (landskapsform).

Innhold

1	INNLEDNING	6
1.1	BAKGRUNN	6
1.2	OPPDRAG OG UNDERSØKELSESONOMRÅDE	6
1.3	NATURFORHOLD	6
1.3.1	<i>Kvartærgeologi</i>	<i>6</i>
1.3.2	<i>Vegetasjon</i>	<i>6</i>
1.3.3	<i>Påvirkning</i>	<i>6</i>
1.3.4	<i>Tidligere registreringer</i>	<i>7</i>
2	METODE	9
2.1	KARTLEGGINGSMETODIKK	9
2.2	PROSJEKTETS PRODUKTER	9
3	RESULTATER	10
3.1	OPPSUMMERING	10
3.2	RØDLISTEDE NATURTYPER	11
3.3	RØDLISTEARTER	11
3.4	LOKALITETER	13
4	DISKUSJON	17
4.1	RAVINEDALER SOM AKTIVE SYSTEMER	17
4.2	FORTSATT KARTLEGGINGSBEHOV	17
5	REFERANSER	18
	VEDLEGG 1. NATURTYPEBESKRIVELSER	19
	VEDLEGG 2. FAKTAARKUTKAST FOR RAVINEDAL 2014	53

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har de senere årene hatt fokus på kartlegging av geotopen ravnedal som er vurdert som sårbar på norsk rødliste for naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011). Sørums kommun er en viktig ravinekommune sentralt i ravinelandskapet på Romerike og søkte midler fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus for kartlegging av naturtypen i sin kommun.

1.2 Oppdrag og undersøkelsesområde

BioFokus har på oppdrag for Sørums kommun kartlagt ravnedaler i kommunen. Både ravnedalene i seg selv og skog- og kulturmarkstyper innenfor ravineavgrensningene skulle kartlegges, men det har vært et hovedfokus på å avgrense geotopen ravnedal. Det har blitt forsøkt å dekke en så stor del av ravinelandskapet som mulig, men alle raviner er ikke undersøkt. Det ble på forhånd laget oversiktskart hvor de største ravinesystemene ble tegnet inn, samt noen områder som kommunen ønsket prioritert kartlagt, ble valgt ut for undersøkelser. Det har ikke vært tilstrekkelig med ressurser for å få en gjennomkartlegging av alle raviner og i områder hvor vi har hatt god kartlegging av naturtyper tidligere har vi valgt og avgrense og beskrive naturtypen ravnedal uten ny feltbefaring.

1.3 Naturforhold

1.3.1 Kvartærgeologi

Sørums kommun er kvartærgeologisk todelt med en del areal ovenfor marin grense og en del nedenfor marin grense. Under marin grense finnes et utpreget ravinelandskap. I tiden etter siste istid har bekker og elver gravd seg ned gjennom leirlagene (gammel havbunn) og dannet et karakteristisk ravinelandskap der hyppige leirutrasninger og mindre skred utvider systemet over tid. Fordi ravnedaler er dannet gjennom langsomme og storskala naturlige prosesser, er det en landform som er umulig å gjenskape kunstig. Dette betyr i praksis at hvis vi ødelegger et ravinesystem er det gått tapt for alltid.

1.3.2 Vegetasjon

Kommunens høyereliggende deler ligger i sørboreal vegetasjonssone, mens de lavereliggende arealene under marin grense hører til boreonemoral vegetasjonssone. Marin leire gir grunnlag for rik, frodig og høyproduktiv vegetasjon. Rike løvskoger er vanlige på ustabil leire og gråor trives særlig godt. På noe mer stabil mark vokser gjerne gran og furu er opprinnelig vanlig på veldrenerte ravinerygger. Høgstauder dominerer feltsjiktet og i nedre del av ravinesidene forekommer ofte noe kildepreget vegetasjon. På naken leire i leirskred og utglidninger finnes pionerarter som flytter seg i takt med suksesjon og nydannelse av naken leire.

1.3.3 Påvirkning

Marin leire gir produktiv jordbruksmark, og store arealer er derfor blitt planert ut til åkermark. Ikke planerte deler av ravnedalene har i stor grad vært brukt til beitemark og hagemark. Bekkelukking, skredsikring og gjenfylling truer gjenværende ravinesystem og vannkvaliteten risikerer å bli dårlig der bekkene ligger i rør gjennom urene masser. Inngrep på tvers av ravnedalene, som for eksempel veier, påvirker også de kvartærgeologiske verdiene negativt (Figur 3). I dag er ekstensivt beite blitt mer uvanlig og store areal er plantet igjen med granskog eller har vokst naturlig igjen med løvskog.

Figur 3. Veier krysser mange steder ravinedalene på større fyllinger. Bekken legges da i rør under fyllingen. Større veianlegg har i dette arbeidet gitt opphav til oppdeling av ravinedalene i flere lokaliteter og påvirket verdivurderingen av de gjenværende og fragmenterte restbiotopene.

1.3.4 Tidligere registreringer

Miljøfaglig utredning utførte i 2003 naturtypekartlegging etter DN håndbok 13 i Sørum kommune. I dette prosjektet var også ravinene høyt prioritert for kartlegging, men på grunn av begrensede ressurser var utvalget av lokaliteter stikkprøvemessig og basert på forhåndsvurderinger på flyfoto og avstandsbesiktigelser (Larsen et al. 2004). I 2009 ble det utført en tilleggsundersøkelse i enkelte delområder (Larsen og Fjeldstad 2010) og det er blitt foretatt en teknisk oppdatering av naturtypedatasettet i denne anledning. Det er blitt kartlagt noen naturtypelokaliteter i forbindelse med utredninger av ny avløpsledning (Fjeldstad og Larsen 2013) og kartlegging av kulturlandskap (Bratli og Blindheim 2010). Alle registreringer til nå har hatt fokus på naturtyper med biologiske kvaliteter og ikke geotoper som ravinedal er. Ravinedal som naturtype er kartlagt i ett tilfelle ved Hval i forbindelse med en reguleringssak (Laugsand 2013). Se ellers oppsummering av kartleggingsstatus for kommunen i statusrapporten for naturtypekartlegging i Oslo og Akershus (Blindheim et al. 2014). Når det gjelder Ravinen ved Hval som er avgrenset og vurdert i tidligere rapport er kun den mest intakte delen øst for jernbanen videreført. Inngrepsstatus vurderes som for høyt vest for jernbanen. Muligens burde denne delen vært avgrenset med lokal verdi.

Figur 4. Flommarksskogen langs Asakbekken er også tidligere kartlagt som naturtypelokalitet, men er nå noe utvidet i tillegg til at ravinesystemet er avgrenset.

2 Metode

2.1 Kartleggingsmetodikk

Ravinedaler ble avgrenset og verdsatt på grunnlag av utkast til faktaark for naturtypen ravinedal (Erikstad 2014). Skogtyper og kulturlandskapstyper ble kartlagt etter foreløpige faktaark for skog (Miljødirektoratet 2014) og etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007). Sjeldne og rødlistede arter, med fokus på moser på forstyrret leire og andre relevante substrat, ble registrert og legges ut på Artskart.

Flere ravinedaler i kommunen er kun små rester, mens andre ravinedaler er langstrakte. Flere hadde stor mengde død ved og bratte og glatte sider (Figur 5). Dette medførte at kartleggingen var svært arbeids- og tidkrevende i felt. Det er brukt ca. 15 dagsverk i felt.

Flyfoto og kart ble brukt underveis i feltkartleggingen og funn ble stedfestet med håndholdt GPS. Kart med høydekoter og informasjon om treslag og skogsalder var også viktige datakilder.

2.2 Prosjektets produkter

Prosjektets produkter består av foreliggende rapport, kartavgrensninger i SOSI-format og egenskapsdata, inkludert bilder og bildetekster. Kartavgrensninger, bilder og egenskaper er sendt direkte til Fylkesmannen i Oslo og Akershus for innlegging i Naturbase. Registrerte arter blir gjort tilgjengelige i Artskart via BioFokus' artsbase (BAB).

Figur 5. Liggende død ved, frodig vegetasjon og glatt leire gjør ravinedalene tidkrevende å feltkartlegge.

3 Resultater

3.1 Oppsummering

Kartleggingen av raviner og sumpskog resulterte i 53 kartlagte naturtypelokaliteter (Tabell 1). Totalt er 43 områder nykartlagt og 11 revidert. Vanligste naturtype er ravinedal med 22 lokaliteter (26 inkl. hensynsområder). Kartleggingen ble utført med overlappende naturtyper, dvs at en ravinedal kan ha andre helt eller delvis overlappende naturtyper innenfor avgrensningen. Dette gir separat informasjon om ravinedalen som kvartærgeologisk forekomst og til hvilke deler det er knyttet spesielle biologiske verdier. I flere av ravinesystemene ligger også tidligere registrerte naturtypelokaliteter. Elleve av disse er oppdatert, mens de andre blir stående med eksisterende data i Naturbase. Naturtypen ravinedal dekker i denne kartleggingen 7 499 daa, mens øvrige naturtyper innenfor ravinedalavgrensningene dekker et forholdsvis lite areal, se Tabell 2. Ni ravinedaler ble vurdert som svært viktige, 12 ble vurdert som viktige og 3 ble vurdert som lokalt viktige. Arealet av ravinedalavgrensningene og øvrige naturtyper er overlappende arealer. Det totale arealet natur er derfor noe mindre (Ca. 7 550 daa) enn totalen som er oppgitt i tabellen under.

Tabell 1. Fordeling av naturtyper etter verdi, antall og areal (daa). A=Svært viktig, B=Viktig og C=Lokalt viktig.

Hovednaturtype	Naturtype	A	B	C	Tot antall	Tot areal
Ferskvann/våtmark	Dam			1	1	1
	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern		1		1	8
Kulturlandskap	Naturbeitemark		1		1	4
Skog	Rik sumpskog, kildeskog og strandskog		3	2	5	17
	Gammel granskog	1	5	2	8	144
	Gammel sump- og kildeskog		1		1	6
	Gammel boreal lauvskog	2	2	1	5	153
	Gammel lavlandsblandingsskog	1	1		2	71
	Flommarksskog	1	2	1	4	196
Myr	Låglandsmyr i innlandet		1		1	5
Geotop	Ravinedal	9	12	3	24	7499
Totalsum		14	29	10	53	8104

3.2 Rødlistede naturtyper

Ravinedal er vurdert som sårbar (VU) på Norsk Rødlista for Naturtyper. Naturbeitemark er rødlistet innenfor enheten kulturmarkseng som sårbar (VU) naturtype. Bekker og elver er vurdert som nær truet (NT). Av skogtyper er mandelpilkratt vurdert som nært truet (NT), varmekjær kildeskog vurdert som sårbar (VU), kildeskogsmark vurdert som nær truet (NT) og høgstaudegranskog vurdert som nær truet (NT) (Lindgaard & Henriksen 2011).

3.3 Rødlistearter

Det ble registrert noen få forekomster av rødlistearter i ravinedalene. Den nær truete grøftelommemosen ble funnet i noen områder og det finnes helt sikkert flere sjeldne moser knyttet til åpen leirmark av ulik kvalitet. Særlig i områder med stor dynamikk med kildepåvirkning, samt større og mindre leirskred dannes viktige habitater for denne artsgruppen. Generelt vil mange områder som er rike på død ved være særlig viktige for en rekke grupper med mange rødlistede arter i skog, som vedboende sopp og insketer.

Figur 6. Grøftelommemosen ble funnet i flere av ravinedalene på åpen leire med rett kvalitet.

Figur 7. Rynkeskinn ble funnet i de mest dødvedrike skoglokalitetene med noe kontinuitet i død ved.

3.4 Lokalteter

BioFokus kartla ravinedaler og andre naturtyper på marin leire i Sørums kommun. I de tilfeller vi fant andre naturtyper i ravinedalene ble disse lagt i et eget lag ovenpå ravineavgrensningen. Kart med nummerering i henhold til kolonne 1 i tabellen nedenfor finnes i Figur 9-10. Naturtypebeskrivelser finnes i Vedlegg 1.

Tabell 2. Oversikt over kartlagte naturtypelokaliteter. Areal er målt i dekar. Lokalitetsnavn med * bak er revisjoner av tidligere kartlagte objekter.

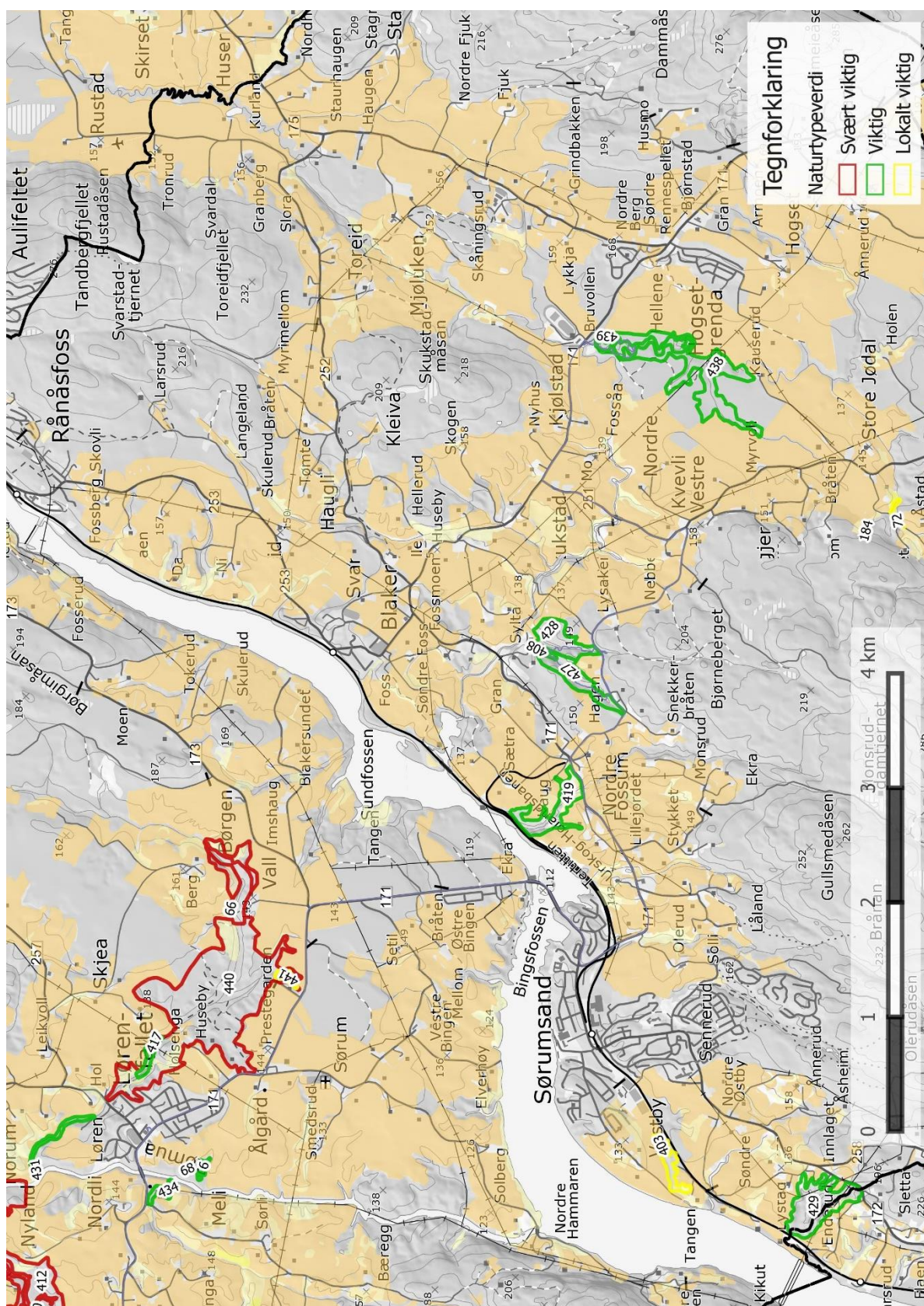
NR	Lokalitetsnavn	Hovednaturtype	Naturtype	Utforming	Verdi	Areal
6	Løren V*	Skog	Rik sumpskog, kildeskog og strandskog	Viersump i lavlandet	B	5
66	Vall*	Skog	Gammel boreal lauvskog	Gammel gråorskog	A	75
68	Løren*	Skog	Rik sumpskog, kildeskog og strandskog	Rik løvsumpskog	C	4
72	Ringstad*	Skog	Flommarksskog	Flompåvirket oreskog	C	7
90	Svartputten S I*	Skog	Rik sumpskog, kildeskog og strandskog	Rik gransumpskog	B	4
180	Svartputten	Ferskvann/våtmark	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Lite myrtjern og myrpytt	B	8
181	Svartputten S II	Myr	Låglandsmyr i innlandet	Annen låglandsmyr i innlandet	B	5
182	Svartputten S III	Skog	Rik sumpskog, kildeskog og strandskog	Rik gransumpskog	C	2
183	Løren II	Myr	Rik sumpskog, kildeskog og strandskog	Rik gransumpskog	B	2
184	Ringstad II	Ferskvann/våtmark	Dam	Gårdsdam	C	1
185	Svartputten V	Skog	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	C	8
400	Skrøverravinen sør, dellokalitet 1	Skog	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	B	25
401	Børkeløkka	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	C	86
402	Svennerud-Seterhaugen	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	A	459
403	Vestby	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	C	47
404	Svennerud S	Myr	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	156
405	Heimen N	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	98
406	Kvennenga I	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	C	117
407	Kvennenga II	Kulturlandskap	Naturbeitemark	Fattig beiteeng	B	4
408	Hagen N	Skog	Gammel sump- og kildeskog	Gammel gran- og bjørkesumpskog	B	6
409	Skrøverravinen sør, dellokalitet 2	Skog	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	B	39
410	Skrøverravinen midtre, dellokalitet 1	Skog	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	B	11
411	Skrøverravinen sørlig del	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	A	259
412	Asakbekkravinen	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	A	934
413	Vårums Ø	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	59
414	Østhagan - Skog	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	A	502
415	Skog S	Skog	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	B	11
416	Løken V	Skog	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	A	27
417	Holsenga	Skog	Gammel boreal lauvskog	Gammel gråorskog	B	23
418	Hønsi V	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	447
419	Haug ravine	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	115
420	Asakbekken*	Skog	Flommarksskog	Flompåvirket oreskog	A	91
421	Tømmereggen N I	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	A	129
422	Tømmereggen N II*	Skog	Gammel lavlandsblandingsskog	Ravine-blandingsskog	B	22
423	Svennerud N	Skog	Gammel lavlandsblandingsskog	Ravine-blandingsskog	A	49
424	Jeksla-Tangerud	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	A	261
425	Tangerud SV I	Skog	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	C	10
426	Tangerud SV II	Skog	Gammel granskog	Gammel lavlandsgranskog	B	13
427	Hagen-ravinen	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med	B	107

NR	Lokalitetsnavn	Hovednaturtype	Naturtype	Utforming	Verdi	Areal
				gjennomgående bekk		
428	Hagen NØ	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	98
429	Holendalen	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	182
430	Vilberg	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	A	1510
431	Holsbekken	Skog	Flommarksskog	Flompåvirket oreskog	B	28
432	Skrøverravinen midtre	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	A	234
433	Skrøverravinen nordre	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	104
434	Sørums mølle, ravinedal	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	21
435	Sørums mølle*	Skog	Gammel boreal lauvskog	Gammel gråorheggskog	A	20
436	Tømmereggen S	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	84
437	Tangerud SV III	Skog	Gammel boreal lauvskog	Gammel lauvblandingsskog	B	21
438	Bruvollen - Kauserud	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	B	359
439	Bruvollen S*	Skog	Flommarksskog	Flompåvirket oreskog	B	70
440	Skeabekkenravinen	Geotop	Ravinedal	Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk	A	1131
441	Skjegget sør	Skog	Gammel boreal lauvskog	Gammel lauvblandingsskog	C	14

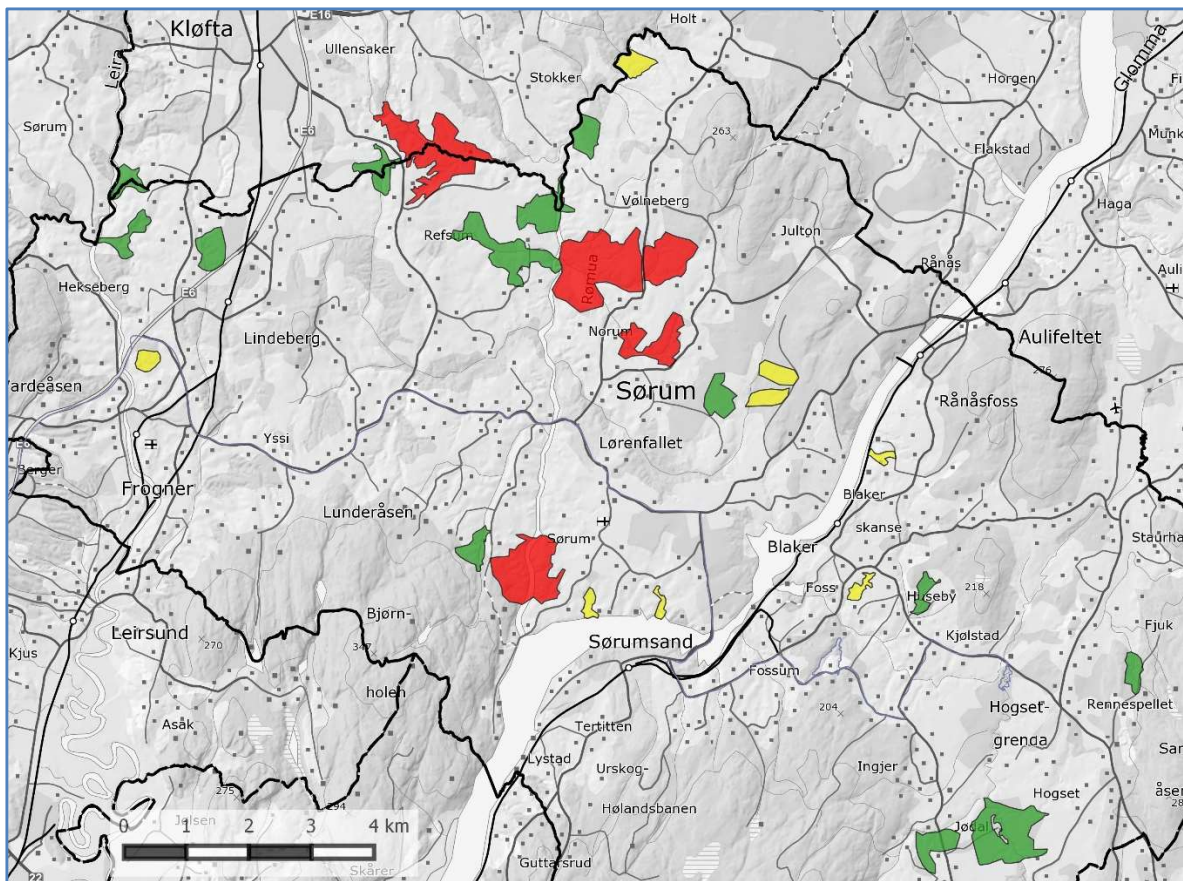

Figur 8. Ravinedal ved Sørums mølle med verdifull løvskog.

- BioFokus-rapport 2016-1, side 15 -

Figur 10. Oversiktskart over kartlagte naturtypelokaliteter i Sørum kommune 2014-15, sørøstre del. Røde er A-lokaliteter, grønne er B-lokaliteter og gule er C-lokaliteter. Innfelt kart er fra et knippe lokaliteter helt nord i kommunen på grensen mot Ullensaker.

Figur 11. Kartet viser avgrensninger av 26 til nå ikke kartlagte raviner i Sørums kommuner. Fargene angir med rødt raviner med antatt A verdi, grønt B verdi og gult C verdi.

5 Referanser

Direktoratet for naturforvaltning. (2007) Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). Trondheim: Direktoratet for naturforvaltning.

Erikstad, L. (2014) Ravinedal. Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. Utkast til faktaark som skal brukes ved kartlegging 2014: Geotoper. Trondheim: Miljødirektoratet.

Lindgaard, A. & Henriksen, S. (Red.). (2011) Norsk rødliste for naturtyper 2011. Trondheim: Artsdatabanken.

Miljødirektoratet. (2014) Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. Utkast til faktaark som skal brukes ved kartlegging 2014. Trondheim: Miljødirektoratet.

5 Referanser

- Direktoratet for naturforvaltning. (2007) Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). Trondheim: Direktoratet for naturforvaltning.
- Erikstad, L. (2014) Ravinedal. Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. Utkast til faktaark som skal brukes ved kartlegging 2014: Geotoper. Trondheim: Miljødirektoratet.
- Lindgaard, A. & Henriksen, S. (Red.). (2011) Norsk rødliste for naturtyper 2011. Trondheim: Artsdatabanken.
- Miljødirektoratet. (2014) Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. Utkast til faktaark som skal brukes ved kartlegging 2014. Trondheim: Miljødirektoratet.

Vedlegg 1. Naturtypebeskrivelser

Sortert på nummer

6 Løren V

Rik sumpskog, kildeskog og strandskog – Viersump i lavlandet Verdi: B Areal : 5 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av BioFokus ved Ulrika Jansson (13.08.2014) i forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring av rike sumpskoger på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland. Området er tidligere undersøkt av Bjørn Harald Larsen (28.08.2002). Avgrensning, type og beskrivelse er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sumpen ligger mellom en jordekant i sør og ravinerygger i nord og øst i en forstyrret ravinedal på østsiden av Rømua sør for Lørenfallet. Berggrunnen i området er variert med gneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt under et tykt lag med marin leire.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder et delvis tresatt sumpparti i bunn av en ravinedal og er kartlagt som viersump i lavlandet i overgang mot vannkantsamfunn. Avgrensningen var tidligere kartlagt som naturtypen "Kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti" med delnaturtypen "Gamle, mindre flompåvirkede kroksjøer og dammer". Lokaliteten ble vurdert som en trolig flompåvirket dam i 2002, men dammen er gjengrodd og flompåvirkning er ikke sannsynlig i 2014.

Innenfor avgrensningen fins en stort sett gjengrodd dam med flytebladsvegetasjon dominert av vanlig andemat, mens stor andemat forekommer i små mengder (BHL 2002). I det åpne sumppartiet vokser elvesnelle, myrkongle og bred dunkjevle med innslag av vasshøymol, gulldusk og slyngsøtvier. Rundt det åpne sumppartiet er det vierkratt med forekomst av mandelpil (NT iht. Norsk rødliste 2015) og en del sumpskog med gråor, bjørk og gran. I feltsjiktet i sumpskogen vokser også mjødurt, skogburkne og springfrø.

Artsmangfold: Vierkratt med mandelpil (NT). Trolig overvintrende salamander i vedstabel i nærheten av dammen våren 2002 (grunneier pers. medd.), og den gjengrodd dammen bør derfor sjekkes for amfibier.

Bruk tilstand og påvirkning: Jordene i sør og øst er planert ut og det er gravd en dyp grøft i jordekanten. Vannet i en av innløpsbakkene er rustfarget, trolig fra fyllmasser under jorde. De åpne sumppartiene er i gjengroing.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten, men rødhyll (HI) vokser spredt i området rundt.

Del av helhetlig landskap: Det er to områder med sumpskog vest og nord for lokaliteten og det er stor sannsynlighet for spredning av arter mellom disse.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes ut fra faktaarkutkast for rikere sump- og kildeskog og vannkantsamfunn fra desember 2014. Lokaliteten er ca 5 daa, derav halvparten sumpskog. Arealet dekket av intermediære til rike vegetasjonstyper og mange typiske sumpplanter ble registrert. Mandelpil (NT) er funnet i lokaliteten og det er potensial for amfibier (salamander, frosk, padde).

Lokaliteten er påvirket, men vannstanden er fortsatt høy. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Hvis det blir påvist salamander i dammen bør skånsam og etappevis opprensning av dammen vurderes, ellers kan området få utvikle seg mot mandelpil-/vierkratt.

.....

66 Vall

Gammel boreal lauvskog – Gammel gråorskog Verdi: A Areal : 75 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av BioFokus v/Ole J. Lønnve den 19. november 2014 i forbindelse med ravinekartlegging i 2014. Lokaliteten er tidligere avgrenset som gråor-heggskog med utforming flommarkskog verdi som lokalt viktig (C) naturtype (2003).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et ravinesystem som strekker seg fra Rømua og oppover langs Skeabekken og østover fra Lørenfallet i Sørumsdal kommune. Lokaliteten er omgitt av jorder, beitemark og annen skog.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel boreal løvskog med utforming gammel gråor-heggskog. Avgrensningen omfatter et parti nedenfor Vall og et stykke oppover langs bekken. Fra tidligere beskrivelse av området står det: Gråorheggskog (C3a) med innslag av en del eldre osp og bjørk i bekkedalen nord for Vall, langs bekken som renner ut i Rømua nord for Lørenfallet. Nede på elveslettene er gråorskog stedvis godt utviklet. Lite dødt trevirke, men en del hogstubber av gråor.

Artsmangfold: Vårgeofyttene maigull og vårkål registrert. Dvergspett (VU) ble observert ved besøket, men ingen territoriehevdning ble registrert. Hekking kan ikke utelukkes allikevel, da arten kan være temmelig anonym på hekkeplassen. Forøvrig ropte en grønnspett, mens flaggspett varslet på

lokaliteten. Ett rugdepar ble skremt opp, og en liten stærkoloni hekket i gamle spettereir i osper. Rådyr ble også registrert.

Gråor og hegg er dominerende treslag, men spesielt i de øvre kantene er det innslag av osp, bjørk, selje, gran, hassel og spisslønn. Øvre dbh på gråor er 50 cm, men de fleste trærne ligger i intervallet 20-40 cm. Det er rikelig med død ved, mest av gråor, men stedvis ligger også enkelte grove graner.

Flere mindre bekker drenerer ned mot Skeabekken. Mange steder er det utglidninger av jormasser. Artsmangfold: De svake signalartene valdkildkjuke, viftelærsopp og orekjuke forekommer på gråor. Ut fra Artskart er det påvist en rekke fugler i tilknytning til området, deriblant flere hakkespetter.

Området vurderes til å ha stort potensial for en rekke organismer knyttet til død ved. Det fuktige miljøet har også stort potensial for en rekke interessante artsforekomster av insekter. I det hele tatt må man anta at området har svært stor diversitet av insekter innen mange ulike grupper. Lokaliteten vurderes også til å ha et visst potensial for sjeldne epifyttiske moser.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten er lite påvirket direkte av nyere inngrep, men langs bekken nedenfor Berg er det hogd.

Fremmede arter: Rødhyll forekommer innenfor avgrensningen.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert etter nytt faktaark for gammel boreal løvskog (desember 2014). Den skårer høyt på parameterne størrelse og middels til høyt på parameterne arts- og artsmangfold og tilstand. Samlet sett vurderes lokaliteten til en svært viktig (A) naturtype.

Skjøtsel og hensyn: Området bør overlates til fri utvikling. Det er viktig at det ikke foretas tekniske inngrep eller hogst.

.....

68 Løren

Rik sumpskog, kildeskog og strandskog – Rik løvsumpskog Verdi: C Areal : 4 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av BioFokus ved Ulrika Jansson (13.08.2014) i forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring av rike sumpskoger på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland. Området er tidligere undersøkt av Bjørn Harald Larsen (07.05.2003). Avgrensning og beskrivelse er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sumpen ligger mellom en jordekant og en ravineås i en noe forstyrret ravine på østsiden av Rømsdal sør for Lørenfallet i Sørumsdal kommune. Berggrunnen i området er variert med gneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt under et tykt lag med marin leire.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en rik sumpskog med bjørk, gråor, selje og vier med innslag av gran. Det er også inkludert åpne sumpareal (vannkantsamfunn) i avgrensningen. Tresjiktet er generelt ungt og det er lite dødt trevirke innenfor avgrensningen. Vegetasjonen er intermediær til rik med arter som myrkongle, krypsleie, springfrø, elvesnelle, slyngsøtvier, skogsivaks, mjødurt, brennesle og mannosøtgras. I den åpne sumpen dominerer elvesnelle, med stort innslag av myrkongle. Det er kun små areal med åpent vannspeil.

Artsmangfold: Typisk vegetasjon for rike sumpskoger og vannkantsamfunn i området. Potensial for rik insektsfauna, men ingen sjeldne arter ble påvist.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen er ung og spor etter hogst ble registrert også i 2003. Sumpen ligger i et nokså påvirket ravineområde og grenser til et bakkeplanert jorde i øst. Den åpne sumpen kan være et resultat av tidligere påvirkning. Det er trolig at sumpen påvirkes av gjødselsig fra jordet i øst.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i området i 2014.

Del av helhetlig landskap: Det er to områder med sumpskog sør for lokaliteten og det er stor sannsynlighet for spredning av arter mellom disse.

Verdivurdering: Lokaliteten består av nesten 4 daa intermediær til rik sumpvegetasjon, til dels tresatt. Tresjiktet er ungt. De åpne sumparealet gror sakte igjen, men det vil trolig være en del av arealet som er stabilt åpent. Lokaliteten får verdien lokalt viktig (C), da arealet er lite og det ikke ble funnet rødlistearter eller særlig sjeldne arter.

Skjøtsel og hensyn: Skjøtsel er ikke nødvendig per i dag for å opprettholde naturverdiene. Det biologiske verdiene vil reduseres ved drenering eller hogst.

.....

72 Ringstad

Flommarksskog – Flompåvirket oreskog Verdi: C Areal : 7 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av BioFokus ved Ulrika Jansson (13.08.2014) i forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring av rike sumpskoger på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland. Området er tidligere undersøkt av Bjørn Harald Larsen (02.05.2003). Avgrensning, naturtype og beskrivelse er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på marine fensedimenter ved Ringstad øst for Igletjernhøgda. Den ligger i bunnen av en forstyrret ravinedal (vei i bunn), men med intakt ravinebekk og en bred flomsone.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en flommarksskog med dominans av or langs en ravinebekk (middels kalkrik bekk i låglandet) i en flat ravinebunn, med innslag av åpen, rik grasflommark. Langs etter bekken er det eksponerte leirstrender og små avsnørte pytter, åpen og rik grasflommark og flompåvirket oreskog som stort sett er yngre. I feltsjiktet under trærne og på den åpne grasmarken vokser arter som mjørdurt, springfrø, skogstjerneblom, skogsivaks, vassrørkvein, gulldusk, stivassoleie og noe springfrø. Under feltsjiktet er bakken dekket av naken leire, stedvis med noe fagermose. I bekken som renner langsamt vokser igelknopp. Det er hogstubber av gråor i flommarksskogen.

Artsmangfold: Typisk vegetasjon for naturtypen, men ingen sjeldne arter ble registrert.

Bruk tilstand og påvirkning: Arealet er ikke i bruk til beite eller annet per idag, men kan ha vært slått/beitet tidligere.

Fremmede arter: Rødhyll (HI) vokser spredt i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av en ravinebekk med kantsoner i et delvis forstyrret ravinesystem. Arealet oppstrøms og nedstrøms lokaliteten er ikke undersøkt i 2014.

Verdivurdering: Flommarksskogen er liten, men er tydelig påvirket av flom og inngår i en sonering fra bekk, til åpen flommark til flommarksskog og oppnår terskelverdi som flommarksskog. Den åpne flommarken har typiske arter, fungerende flomregime og oppnår minstestørrelse. Lokaliteten er ikke verdivurdert etter faktaarkutkast for middels kalkrik bekk i låglandet. Samlet vurderes lokaliteten som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i lokaliteten er ikke avhengige av skjøtsel, derimot vil hogst eller endret flomregime redusere verdiene.

.....

90 Svartputten S I

Rik sumpskog, kildeskog og strandskog – Rik gransumpskog Verdi: B Areal : 4 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av BioFokus ved Ulrika Jansson (13.08.2014) i forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring av rike sumpskoger på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland. Området er tidligere undersøkt av Geir Gaarder (6.7.2003) og revidert av Bjørn Harald Larsen (02.03.2010). Avgrensningen er delt opp, og naturtype og beskrivelse er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordøst i Sørumsdal kommune, ikke langt fra kommunegrensa mot Ullensaker og Nes. Sumpskogen grenser i nord mot et tjern og i sør mot blokkebærskog og myr. Berggrunnen i området består av granittisk gneis og migmatitt og løsmasselaget er torv. Lokaliteten ligger under tidligere marin grense med stor sannsynlighet for forekomst av marin leire (NGU 2015). Sumpskogen ligger i en kløft med bratte bergvegger i vest og øst.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder rik gransumpskog, med stort innslag av svartor. Trærne står på tuer og sokler og det er vanddammer i forsengkninger rundt. Tresjiktet er grandominert med stort innslag av svartor og litt bjørk. Grantrærne måler opp mot 30 cm i brysthøydiameter (bhd), men de fleste er tynnere, mens svartoren måler ca. 10-15 cm i bhd. En smal bekk renner gjennom skogen og langs bekken vokser mannosøtgras og hengeving. Bunnsjiktet er stort sett torvmosedominert, inkludert spriketorvmose. I de våteste partiene dominerer myrkongle, ellers vokser her mannosøtgras, melkerot, myrflol, bukkeblad, og noe vendelrot og mjørdurt.

Artsmangfold: I svartorsumpskogen vokser en del litt krevende sumparter som myrkongle, langstarr og nubbestarr (Gaarder 2003).

Bruk tilstand og påvirkning: Rotvelt er vanlig forekommende og her fins også høystubber. Det er anslagsvis 2-5 dødvedelementer per daa. Skogen er ikke grøftet.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Sumpskogen henger sammen med tilgrensende lokaliteter og verdien er avhengig av at disse ikke grøftes. Verdisettingen i denne lokaliteten og tilgrensede lokaliteter er koblet.

Verdivurdering: Dette er en liten, men intakt og variert lokalitet. Både fravær av grøfting og innslaget av intakte naturtyper rundt sumpskogen tilsier høy verdi. Sumpskogen er intermedial til rik og dekkes stort sett av den rødlistede naturtypen rikere myrkantmark i lavlandet. Lokaliteten vurderes som viktig (B) etter faktaarkutkast fra desember 2014.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i skogen er ikke avhengige av skjøtsel. Verdien vil reduseres ved hogst eller grøfting.

.....

180 Svartputten

Naturlig fisketomme innsjøer og tjern – Lite myrtjern og myrpytt Verdi: B Areal : 8 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av BioFokus ved Ulrika Jansson (13.08.2014) i forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring av rike sumpskog på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland. Området er tidligere undersøkt av Geir Gaarder (6.7.2003) og revidert av Bjørn Harald Larsen (02.03.2010). Tidligere avgrensning er delt opp og denne lokaliteten utgjør en ny avgrensning.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordøst i Sørums kommun, ikke langt fra kommunegrensa mot Ullensaker og Nes. Tjernet grenser i sør mot rik sumpskog som overgår i myr lenger sør. Berggrunnen i området består av granittisk gneis og migmatitt og løsmasselagene er morene og torv. Lokaliteten ligger under tidligere marin grense med stor sannsynlighet for forekomst av marin leire (NGU 2015).

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Svartputten er et typisk humusrikt lite skogstjern som ligger omgitt av eldre barskog med både gran og furu. På vestsiden er det også noen bergvegger. Det er partier med litt rik svartorsumpskog på nordvestsiden av tjernet som er inkludert da arealet i seg selv er for lite til å avgrenses som egen lokalitet. Torvmosedominert vegetasjon rundt tjernet med en kantsone med bjørk og furu. I torvmosen vokser arter typiske for fattig myr som tranebær, molte og sivblom. I tjernet vokser hvit nøkkeroser og andre flyteplanter på vannoverflaten med et smalt helofyttbelte med bukkeblad, trådstarr og flaskestarr i kanten.

Artsmangfold: En vokssopp ble registrert i myren, trolig myrvokssopp. Her vokste også en jordtunge.

Bruk tilstand og påvirkning: Bekkeutløpet er et lite sig som ikke ser ut til å ha vært påvirket av vannstandsmanipuleringer av betydning. Lokaliteten fremstår som svært lite påvirket med naturlige kantsoner mot tilgrensende typer.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Del av helhetlig landskap: Svartputten henger sammen med tilgrensende lokaliteter nedstrøms tjernet. Verdisettingen i denne lokaliteten og tilgrensede lokaliteter er derfor koblet.

Verdivurdering: Dette er en liten, men intakt tjern. Både fravær av grøfting og innslaget av intakt naturskog rundt tjernet tilsier verdi som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de biologiske verdiene vil være å la tjernet få ligge i fred for inngrep, inkludert alle former for skogsdrift samt drenering og forurensning av tjernet.

.....

181 Svartputten S II

Låglandsmyr i innlandet – Annen låglandsmyr i innlandet Verdi: B Areal : 5 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av BioFokus ved Ulrika Jansson (13.08.2014) i forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring av rike sumpskog på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland. Området er tidligere undersøkt av Geir Gaarder (6.7.2003) og revidert av Bjørn Harald Larsen (02.03.2010). Tidligere avgrensning er delt opp og denne lokaliteten utgjør en ny avgrensning.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordøst i Sørums kommun, ikke langt fra kommunegrensa mot Ullensaker og Nes. Myren grenser i nord mot en rik sumpskog som overgår i myrmark rundt et tjern. I sørøst ligger en liten rik gransumpskog. Berggrunnen i området består av granittisk gneis og migmatitt og løsmasselaget er torv. Lokaliteten ligger under tidligere marin grense med stor sannsynlighet for forekomst av marin leire (NGU 2015 i bunn).

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en liten åpen låglandsmyr som er fattig til intermedier. Myren er dominert av torvmoser med innslag av bjørnemose. I feltsjiktet vokser bukkeblad, melkerot, myrhatt, tepperot, hvitlyng, rundsileshår, tranebær, molte, røsslyng (på tuer), blokkebær (i kanten). I nord overgår myren i blokkebærskog med furu og bjørk.

Artsmangfold: Libeller flyr over myren.

Bruk tilstand og påvirkning: Myren gror svært langsomt igjen med furu og svartor, men er fortsatt helt åpen. Selve myren er ikke grøftet, men det går en grøft nærmest veien i sør som leder vannet i rør under grusveien.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Myren henger sammen med tilgrensende lokaliteter og tjernet i nord. Verdisettingen i denne lokaliteten og tilgrensede lokaliteter er derfor koblet.

Verdivurdering: Dette er en liten, men intakt myr omgitt av sumpskog og myrskog. Tilstanden er god, stort sett med fravær av grøfting. Dette tilsier verdi som lokalt viktig, men da lokaliteten henger tett sammen med flere naturtyper i et kompleks vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i lokaliteten er ikke avhengig av skjøtsel, men det er viktig å unngå grøfting i eller i nærheten av lokaliteten.

.....

182 Svartputten S III

Rik sumpskog, kildeskog og strandskog – Rik gransumpskog Verdi: C Areal : 2 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av BioFokus ved Ulrika Jansson (13.08.2014) i forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring av rike sumpskog på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland. Området er tidligere undersøkt av Geir Gaarder (6.7.2003) og revidert av Bjørn Harald Larsen (02.03.2010). Tidligere avgrensning er delt opp og denne lokaliteten utgjør en ny avgrensning.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordøst i Sørums kommun, ikke langt fra kommunegrensa mot Ullensaker og Nes. Sumpskogen grenser i nordvest mot en åpen myr og i nordøst mot tørrere skog. I sør blir skogen gradvis mer påvirket ned mot en grusvei i sør.

Berggrunnen i området består av granittisk gneis og migmatitt og løsmasselaget er torv. Lokaliteten ligger under tidligere marin grense med stor sannsynlighet for forekomst av marin leire (NGU 2015).

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder rik gransumpskog, med noe innslag av svartor. Trærne står på tuer og sokler og det er vandammer i forsengkninger rundt.

Nærmest veien er skogen tørrere, trolig på grunn av grøft langs veien. Treskjiktet er grandominert med innslag av svartor og bjørk. Grantrærne måler opp mot 25 cm i brysthøydiameter (bhd), men de fleste er tynnere, mens svartoren måler ca. 10-15 cm i bhd. Bunnsjiktet er stort sett torvmosedominert (grantorvmose), men her vokser også storkransmose. I de våteste partiene dominerer myrkongle, ellers vokser her noe gulldusk og bekkeblom. På tuer og sokler vokser blåbær, tyttebær og store bregner.

Artsmangfold: Ingen sjeldne arter ble påvist.

Bruk tilstand og påvirkning: Rotvelt og læger er vanlig forekommende og her fins også høystubber. Det er anslagsvis 5-10 dødvedelementer per daa. Selve sumpskogen er ikke grøftet, men det går en grøft nærmest veien i sør som leder vannet i rør under grusveien. Nærmest veien er det tatt ut enkelte graner.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Sumpskogen henger sammen med tilgrensede lokaliteter og verdien er avhengig av at disse ikke grøftes. Verdisettingen i denne lokaliteten henger sammen med tilgrensede lokaliteter.

Verdivurdering: Dette er en liten, og noe forstyrret lokalitet, men med sumpskogsvegetasjon og relativt store mengder død ved. Den grenser til stort sett intakt myr og sumpskog og er lite påvirket av grøfting. Søndre del er påvirket av hogst. Sumpskogen er intermediær til rik. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C) etter faktaarkutkast fra desember 2014.

Skjøtsel og hensyn: Det biologiske verdien vil reduseres sterkt ved ytterligere drenering og/eller hogst.

.....

183 Løren II

Rik sumpskog, kildeskog og strandskog – Rik gransumpskog Verdi: B Areal : 2 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av BioFokus ved Ulrika Jansson (13.08.2014) i forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring og nykartlegging av rike sumpskoger på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sumpskogen vokser i en noe forstyrret ravine på østsiden av Rømsua sør for Lørenfallet i Sørums kommun. Den er avgrenset i nord mot kraftgate, i øst og sør mot tørrere ravineskog og i vest mot ungskog og kjerreveier. Berggrunnen i området er variert med gneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt under et tykt lag med marin leire.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder rik gransumpskog. Den har en variert småtopografi med små åpne vannspeil i mosaikk med tuer og tørrere parier ved trebasis. I tresjiktet dominerer gran, men her vokser også bjørk, selje og gråor. Enkelte rotvelt av gran og sokler gir småvariasjon. Grantrærne måler opp til 30-40 cm i brysthøydiameter (dbh), mens løvtrærne er opptil 20 cm i dbh. I feltsjiktet vokser myrkongle, mjødurt, krypsleie, bekkeblom, bekkekarse, skogburkne og tuer med starr. I partier er springfrø nesten dominerende. På tørrere småkoller vokser gaukesyre og hengeving.

Artsmangfold: Typiske sumpplanter og store mengder springfrø. Stor småskalavariasjon gir nisjer for et variert arts mangfold. Ingen sjeldne arter ble påvist.

Bruk tilstand og påvirkning: Hogstpåvirkning i utkanten av avgrensningen og kraftgate i nord gir noe kanteffekter fra vind.

Fremmede arter: Rødhyll (HI) fins spredt i lokaliteten og i området rundt.

Del av helhetlig landskap: Det er to områder med sumpskog øst for lokaliteten og det er stor sannsynlighet for spredning av arter mellom disse.

Verdivurdering: Lokaliteten oppnår høy vekt på påvirkning (tilnærmet intakt grunnvannstand). Den får middels vekt på rødlistede naturtyper (rikere myrkantmark i lavlandet dekker mer enn 50 %). Lokaliteten oppnår inngangsverdi på arts mangfold. Det er forekomst av vannsamlinger og annen småskala variasjon vilket gir middels vekt på småskala variasjon. Lokaliteten påvirkes av inntilliggende kraftgate ved økt lys og vind. Lokaliteten er liten (ca. 2 daa), men vurderes samlet som viktig (B) etter faktaarkutkast fra desember 2014.

Skjøtsel og hensyn: Det biologiske verdien vil reduseres ved drenering eller hogst.

.....

184 Ringstad II

Dam – Gårdsdam Verdi: C Areal : 1 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Bjørn Harald Larsen 02.07.2003 som en del av en større avgrensning. I forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring av rike sumpskog på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland er dammen i 2016 skilt ut fra resten av lokaliteten av BioFokus ved Ulrika Jansson. Beskrivelsen baserer seg på tidligere innsamlet kunnskap.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på marine finsedimenter i en åkerkant ved Ringstad øst for Igletjernhøgda. Berggrunnen er granittisk biotittgneis.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er en oppdemt åkerkantdam. Den har ordinær flora, med mannosøtgras, rusttjønnaks og knereverumpe som dominerende arter.

Artsmangfold: Dammen bør undersøkes bedre mht amfibier.

Bruk tilstand og påvirkning: Gjengroing av dammen er mest aktuelle trussel, men den påvirkes også av avrenning fra jorde.

Fremmede arter: Dette er ikke vurdert.

Del av helhetlig landskap: Dammen ligger i skillet mellom marine sedimenter og stort sett bart fjell i overkant av en ravinedal som til dels er planert ut.

Verdivurdering: Lokaliteten får verdien lokalt viktig (C), da arealet er lite og det ikke er funnet rødlistearter eller særlig sjeldne arter.

Skjøtsel og hensyn: Dammen bør overvåkes for gjengroing og evt. graves ut stegvis.

.....

185 Svartputten V

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: C Areal : 8 daa

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Geir Gaarder (6.7.2003) og revidert av Bjørn Harald Larsen (02.03.2010). Den gamle avgrensningen er delt opp og denne avgrensningen er utskilt som egen lokalitet med ny naturtype og beskrivelse av BioFokus ved Ulrika Jansson (13.08.2014) i forbindelse med landsomfattende kvalitetssikring av rike sumpskog på oppdrag av Fylkesmannen i Hordaland.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordøst i Sørumsdal kommune, ikke langt fra kommunegrensa mot Ullensaker og Nes. Skogen står i en østvendt skrent ned mot et tjern, en sumpskog og en myr. Avgrensningen mot vest er ikke kvalitetssikret. Berggrunnen i området består av granittisk til tonalittisk gneis, glimmerskifer, metasandstein og amfibolitt, og løsmasser mangler stort sett. Lokaliteten ligger stort sett på marin grense (NGU 2015).

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder gammel granskog med innslag av lågurtgranskog. I den bratte lia på vestsiden av tjernet er det små innslag av lågurtgranskog med bl.a. leddved. Her er det også en del dødt trevirke, samt tendenser til sesongfuktige skogenger med arter som flekkgrisøre, skogkløver og kattefot. Skogen er grandominert, men med stort innslag av furu. Lokaliteten inneholder også noen bergvegger.

Artsmangfold: Dette er ikke nøyaktig undersøkt.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen er eldre til gammel med en del død ved. Naturskogselementer er ikke kvantifisert og lokaliteten trenger en ny vurdering.

Fremmede arter: Ikke undersøkt.

Del av helhetlig landskap: Skogen grenser i nord mot en tidligere avgrenset naturtype (Fuktig, gammel barskog med bl.a. ei osp med lungenever på) som er avgrenset som MiS-biotop 2002/2003. Denne er avgrenset mot et eiedomsskille, dvs ikke avgrenset på grunnlag av naturkvaliteter. Det er sannsynlig at Svartputten V har lignende kvaliteter som MiS-biotopen. Avgrensningene bør revurderes og området feltbefares av biolog. Dette har ikke vært fokus i sumpskogsbevaringen.

Verdivurdering: På grunnlag av beskrivelsen av eldre til gammel skog med lite død ved, men med forekomst av lågurtgranskog vurderes lokaliteten foreløpig som lokalt viktig (C), men skogen bør befares og sees i sammenheng med lokaliteten lenger nord (Engeråsen NØ) før endelig verdisetting.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er å la miljøet få ligge i fred for inngrep, inkludert alle former for skogsdrift

.....

400 Skrøverravinen sør, dellokalitet 1

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: B Areal : 25 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 30. oktober 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørumsdal kommune 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Avgrensningen er stikkprøvemessig befares med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede lokaliteten er en del av ravinedalsystemet øst for Skrøver nordvest i Sørumsdal kommune. skogen vokser i sin helhet på marine sedimenter og består av en hoveddal med en mindre bekk og flere mindre sidedaler med en viss grad av kildepreg.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som gammel granskog med delnaturtypen gammel lavlandsganskog. Skogen er nesten helt grandominert og det er lite gråor og andre boreale løvtrær representert. Vegetasjonen er rik og frodig med en typisk gradering fra tørr

ravinerygg til fuktig høgstaudepreget ravinebunn med krypsoleie og bekkarse som typiske karplanter. Skogen er en til tross for et nytt sjikt er på vei opp i glenner som er dannet etter nedfall av grov gran. Det finnes mye død ved av gran i hovedsakelig tidlige nedbrytningsstadier, men også noe liggende og stående død ved av gråor. Grove tårntrær av gran finnes spredt. En mengde rotvelter har blottlagt leire en rekke steder.

Artsmangfold: Rynkeskinn er eneste rødlistede art som er kartlagt. Området har imidlertid potensial for flere sjeldne og trua arter knyttet til død ved. Denne ravinetypen med høy luftfuktighet har stor produksjon av insekter og dermed også et godt grunnlag for å huse høy tetthet av fugl. Pionerarter av moser knyttet til blottlagt leire har viktige forekomster i denne typen miljøer, men konkrete funn er ikke gjort her.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen i ravinedalen er påvirket av omkringliggende hogster og en del død ved er skapt som følge av hogstpåvirkning i nabobestand. Det er ingen tekniske ingrep og det er forholdsvis lenge siden området sist har blitt hogd i.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av tre lignende lokaliteter innenfor samme større helhetlige ravinesystem.

Verdivurdering: Dødvedrikt området på svært høy bonitet og som innehar en avvikende skogstruktur og alder sammenlignet med de typiske granplantasjene. Vegetasjon er typiske for intakte skograviner og sjiktningen er svært stor. Det er kartlagt en nær truet art, men potensialet for flere truede dødved arter og enkelte mosearter er til stede. På bakgrunn av gammelskogselementer, arts mangfold og rikhet/bonitet vurderes området som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved området som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Lukkede hogster er trolig lite egnet for denne typen ravineskoglokaliteter.

.....

401 Børkeløkka

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: C Areal : 86 daa

Innledning: Ravinedalen er kartlagt 18. oktober 2013 av Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag av Sørumsdal kommune. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Lokaliteten er befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og det er ikke gjort vurderinger om kvaliteter knyttet til naturbeitemark.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Ravinedalen ligger sør for Børke sørgaarden og vest for jernbanen og Leira på grensen til Skedsmo kommune. Den har gravd seg ned i finkornete marine løsmasser. Gården i nord ligger på elveavsetninger.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder geotopen ravinedal i marin leire. Lokaliteten brukes som beitemark, men er ikke undersøkt for kvaliteter knyttet til naturbeitemark. Ravinesystemet består per 2014 av to hovedarmer. Den ene løper i nord-sørlig retning og er 600 m lang (300 m med åpen bekk) og ca. 10 m dyp. Den andre ravinearmen løper i vest-østlig retning og er over 400 m lang og ca. 10 m dyp. Hele ravinedalen består per 2013 av beitemark.

Artsmangfold: Det ble ikke registrert sjeldne arter i lokaliteten, men biologisk mangfold ble ikke grundig undersøkt.

Bruk tilstand og påvirkning: To store kraftlinjer krysser lokaliteten og den ene av disse har stolpfundament i bunnen av den nord-sørlige ravinearmen og her er det et brudd i ravinen, med en oppdemmet dam. Den opprinnelige ravinedalen hadde sideraviner også i Skedsmo, men disse er nå planert ut. Ravinedalen har ikke kontakt med erosjonsbasis i Leira.

Fremmede arter: Lokaliteten er ikke undersøkt for forekomst av svartlistearter.

Del av helhetlig landskap: Avgrensningen var opprinnelig en del av Bøler-systemet med basis i Leira, men er nå avskåret både fra Leira og fra resten av Bølersystemet.

Verdivurdering: Ravinedalen har en intakt lengde på 300-400 m. Den er åpen og utgjør et tydelig landskapselement, men har ikke intakte prosesser. Den vurderes som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil ødelegge de gjenværende kvartærgeologiske verdiene.

.....

402 Svennerud-Seterhaugen

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: A Areal : 459 daa

Innledning: Ravinedalen er kartlagt 18. september 2014 av Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag av Sørumsdal kommune. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). De biologiske verdiene innenfor avgrensningen er tidligere undersøkt av Bjørn Harald Larsen den 16.9.2009 og er ikke oppdatert i forbindelse med ravinekartleggingen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Ravinedalen ligger sør for Svennerudveien i Sørums kommun nær grensen til Skedsmo. Ravinedalen har gravd seg ned i marine løsmasser.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder geotopen ravinedal med delnaturtypen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Innenfor avgrensningen finns en flommarksskog med blant annet gråor (gråorheggeskog med strutseving langs bekkene i bunnen av ravinene og gradvis overgang mot liskogutforming og lågurtgranskog med spredte hasselkjerr i sidene). Ravinesystemet består av minst fire hovedarmer. Lengst øst går en ravinearm i retningen nord-sør som er over 500 lang. Denne har flere mindre sideraviner. Vestre delen av avgrensningen består av en hovedravine (1,5 km) med tre større ravinearmer og flere mindre. Ravinesystemet er ca 30 m dypt.

Artsmangfold: Av typiske gråorheggeskogsarter ble springfrø, brunrot, krattfiol, trollurt, firblad, skogstjerneblom, skogsvinerot, skogsalat, kratthumleblom, rød jonsokblom, trollbær, storklokke, vendelrot, rødhyll, hvitveis, tyrihjelms og gaukesyre registrert, i tillegg til strutseving i den biologiske undersøkelsen (Bjørn Harald Larsen).

Bruk tilstand og påvirkning: En større kraftledning krysser lokaliteten, men det er få tekniske inngrep innefor selve avgrensningen. Ravinene kan ikke grave seg lenger innover i de fleste retningene, da de grenser mot E6 i vest og mot jorder i nord. Lengst vest er det kastet mye søppel.

Fremmede arter: Rødhyll (HI) vokser innefor avgrensningen. Lengst vest er det mye rødhyll (HI), kanadagullris (SE), prydstrandvindel (HI) og hvitsteinkløver (SE).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser i sør mot et større ravinesystem.

Verdivurdering: Ravineavgrensningen inneholder et stort og komplekst ravinesystem, med både lange, dype og komplekse ravinedaler. Den er lite påvirket av tekniske inngrep, men har ikke mulighet å utvide seg mot vest eller nord (E6 og jorder). Den vurderes som svært viktig (A).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Søppel må fjernes fra vestre del av avgrensningen og svartlistearter må bekjempes før de sprer seg videre inn i lokaliteten.

.....

403 Vestby

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: C Areal : 47 daa

Innledning: Ravinedalen er kartlagt 18. september 2014 av Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag av Sørums kommun i 2014. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Lokaliteten er befart med fokus på kvartærgeologiske verdier.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Ravinedalen ligger sør for Vestby og øst for Villingsundet i Sørums kommun og har gravd seg ned i finkornete marine løsmasser. Jordene som lokaliteten grenser mot i nord ligger på elveavsetninger. I sør avgrenses ravinedalen delvis mot jorder og delvis mot fyllinger langs etter jernbanen. Den gjennomgående bekken kommer fra et rør under jordet i nordøst. I vest avgrenses ravinedalen mot fyllmasser der bekken igjen er lagt i rør.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder geotopen ravinedal. Ravinesystemet består per 2014 av to hovedarmer. Den ene løper i sør-nordlig retning og er nesten 200 m lang og ca. 10 m dyp. Den fremstår per 2014 som åpen, men gjengroende beitemark. Den andre ravinearm løper i østvestlig retning og er over 500 m lang og ca. 10 m dyp. I denne ravinearmen munner også flere mindre sideraviner fra sør. Bunnen i den lengre ravinearmen består av åpen flommark (sump) og ung flommarksskog. Her vokser arter som elvesnelle, bekkekarse, skogsivaks, fredløs, selsnepe, slyngsøtvier og med springfrø, strutseving og vendelrot i kantene. I de nedre delene av ravinesidene vokser vierkratt og gråor, mens det høyere opp i sidene også vokser rogn, gran og bjørk med et feltsjikt av gradvis mer tørketålige arter som store bregner og blåbær.

Artsmangfold: Det ble ikke registrert sjeldne arter i lokaliteten, men biologisk mangfold ble ikke grundig undersøkt.

Bruk tilstand og påvirkning: Ravinedalen har både en unaturlig start og et unaturlig slut og ligger som en restbiotop i landskabet. Det går kjerreveier/anleggsveier gjennom en av de mindre sideravinene. Langs jordet i nordkant er det delvis sikret med stein.

Fremmede arter: Spirea sp på ravinerygg i beitemarken. Partier i skogen med mye rødhyll (HI) i lysninger.

Del av helhetlig landskap: Avgrensningen er en del av et tidligere større ravinesystem, som hadde basis i Glomma. Resten av systemet er sterkt påvirket av bakkeplanering og fyllinger og er derfor ikke avgrenset.

Verdivurdering: Ravinedalen har en lengde på litt over 500 m og er lite kompleks. Den er påvirket av fylling både oppstrøms og nedstrøms og utgjør idag kun en midre rest av et større ravinesystem. Den vurderes som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil ødelegge de gjenværende kvartærgeologiske verdiene.

.....

404 Svennerud S

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 156 daa

Innledning: Ravinedalen er kartlagt 18. september 2014 av Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag av Sørums kommun. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Ravinedalen ligger ved grensen mellom Skedsmo og Sørums kommun i tilknytning til Bølersystemet. Ravinedalen har gravd seg ned i marine løsmasser.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder geotopen ravinedal med delnaturtypen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk og med kildeframsping i noen sideraviner. Ravinesystemet består av en 1,2 km lang hovedarm med minst fire større sideraviner og flere mindre. Ravinesystemet er ca 25 m dypt. Det er ikke kartlagt for biologiske verdier, men potensialet vurderes som lite da kun ungskog og plantet skog ble observert.

Artsmangfold: Det ble ikke registrert sjeldne arter innenfor avgrensningen.

Bruk tilstand og påvirkning: En større kraftledning krysser lokaliteten, men det er få tekniske inngrep innefor selve avgrensningen. Ravinene kan ikke grave seg lenger innover i de fleste retningene, da de grenser mot E6 og næringsareal i vest. Lengst vest er det fyllmasser, fremmede arter og mye søppel.

Fremmede arter: I vestre delen av ravinesystemet er det store mengder svartlistearter og fremmede arter som rødhyll (HI), kanadagullris (SE), pryðstrandvind (SE), hvitsteinkløver (SE), hagelupin (SE), legesteinkløver (LO),

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser i sør og i nord mot større ravinesystem.

Verdivurdering: Ravinedalen er lang (1,2 km) og har flere sideraviner. Den er ca. 25 meter dyp. Det er få tekniske inngrep innenfor avgrensningen, men E6 og fyllinger ved næringsvirksomhet i vest påvirker ravinedalen negativt. Ravinedalen vurderes som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Søppel må fjernes fra vestre del av avgrensningen og svartlistearter må bekjempes før de sprer seg videre inn i lokaliteten.

.....

405 Heimen N

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 98 daa

Innledning: Ravinedalen er kartlagt 18. september 2014 av Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag av Sørums kommun. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Ravinedalen ligger rett nord for Heimen (Dyreheimen) i sørvestre del av Sørums kommun. Ravinedalen grenser i sør mot jorde og næringseiendom (lager og parkering) og i nord mot en intakt ravineås og en mer påvirket ravinedal. I vest grenser lokaliteten mot en vei og i øst mot jorde (bekken er grevd ned). Ravinedalen har gravd seg ned i finkornete marine løsmasser.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder geotopen ravinedal med delnaturtypen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Ravinesystemet består av to hovedraviner der den lengste er ca. 1 km lang og den kortere er ca. 350 m. Systemet er generelt langstrakt og lite komplekst. Ravinedalene er mellom 10 og 25 m dype. Avgrensningen inneholder en gammel fuktig granskog som er beskrevet i egen naturtypebeskrivelse.

Artsmangfold: Flaggmose ble registrert på naken leire ved Heimen (Dyreheimen). Arter som hestehov, skogsvinerot, skogburkne, og skogsnelle er vanlige mens blåveis og trollbær forekommer mer sparsomt. Artsmangfold knyttet til den gamle granskogen er beskrevet i eget faktaark.

Bruk tilstand og påvirkning: En vannledning løper i sørkant av ravinedalen går inn i ravinedalen i østre del. Dette kan påvirke ravinefunksjonen da ledningen trolig vil bli førsøkt sikret mot bevegelser og graving i leiren. Nærmest parkeringen har rør blitt ødelagt og her skjer nå graving. Her er også en del fyllmasser eller forstyrrede masser. Lengst øst er ravinebekken ledet inn under et jorde. Ravinene kan ikke grave seg lenger vestover da den grenser mot E6.

Fremmede arter: Store mengder kanadagullris (SE) nært opp til lagerbygg og parkering langs etter sørsiden av ravinedalen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser i nord mot et langstrakt, men mer påvirket ravinesystem med inntakte (og felles) ravinerygger.

Verdivurdering: Ravinedalen er lang (ca. 1 km), har til dels aktive ravineprosesser (utglidninger) og er opp til 25 m dyp. Ravinedalen er lite kompleks. Den er relativt lite påvirket av tekniske inngrep, men fyllmasser og vannledning i sørkant og E6 i vest påvirker noe negativt. samlet vurderes ravinedalen som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Negativ påvirkning fra ravinedalen (utglidninger etc.) på eiendommen Heimen vil reduseres ved å unngå bruk av arealet nærmest ravinedalen, gjerne ved å lage en urørt sone rundt ravineavgrensningen. Per i dag har fremmede arter etablert seg på fyllmasser/forstyrrede masser nærmest parkering og lagerbygg og disse bør bekjempes før de sprer seg videre inn i lokaliteten.

.....

406 Kvennenga I

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: C Areal : 117 daa

Innledning: Ravinedalen er kartlagt 18. september 2014 av Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag av Sørums kommun. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Ravinedalen løper fra E6 i vest til et jorde i øst sør for Kvennenga i sørvestre del av Sørums kommun. Lokaliteten grenser i sør mot en parallell ravinedal (Heimen) som den har felles ravinerygger sammen med. Lengst øst (før de to ravinedalene går sammen) er ravinebekken lagt i rør. I nord grenser ravinedalen mot vei og noe boligbebyggelse. Ravinedalen har gravd seg ned i finkornete marine løsmasser.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder geotopen ravinedal med delnaturtypen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Ravinesystemet består av to hovedravinene der den lengste er ca. 1 km lang og stort sett skogkledd og den kortere er ca. 350 m og brukt til beite. Systemet er generelt langstrakt og lite komplekst, men den lengre ravinedalen deler seg i to lengst vest. Ravinedalene er mellom 15 og 25 m dype. Avgrensningen inneholder en liten flekk naturbeitemark som er beskrevet i egen naturtypebeskrivelse. Det inngår også en liten del av en granskogslokalitet i østre del av den skogkledte ravinearmen. I ravinebunnen, langs etter den noe meanderende bekken, er det ung gråorskog som ser ut til å være noe flompåvirket. Her vokser strutseving, bekkekarse, korsknapp, skogsvinerot og mjødukt. På ravineryggen i sør er det ung plantet granskog.

Artsmangfold: Stedvis fin engsflora på hestebeitet. Typisk flommark- og sumppreget vegetasjon i bunn av ravinedalen, men ingen sjeldne arter ble påvist. Artsmangfold knyttet til naturbeitemarken og den gamle granskogen er beskrevet i eget faktaark.

Bruk tilstand og påvirkning: Vannledninger i bunnen av hovedravinene helt fra vest til øst og med egne ledninger til boliger i østre del fra ravinebunn og opp i den sørvendte siden. Til tross for dette er det vannføring og sumpvegetasjon i ravinebunnen og inngrepet vurderes ikke å være så stort at ravinedalen mister all verdi. Ravinene kan ikke grave seg lenger vestover da den grenser mot E6.

Fremmede arter: Hagelupiner (SE) på beitemark nedenfor boligene.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser i sør mot et langstrakt og mindre påvirket ravinesystem med inntakte (og felles) ravinerygger.

Verdivurdering: Ravinedalen er lang (ca 1 km) og er opp til 25 m dyp, men lite kompleks. Den er relativt mye påvirket av tekniske inngrep, med vannledninger i ravinebunnen, kummer lengst øst og grense mot E6 i vest. Samlet vurderes ravinedalen som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene.

.....

407 Kvennenga II

Naturbeitemark – Fattig beiteeng Verdi: B Areal : 4 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 18. september 2014 av Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag av Sørums kommun. Naturbeitemark (Kulturmarkseng) er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for naturbeitemark 2014 (av Harald Bratli).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjøres av en beitet ravinerygg og en sørvendt ravineside ved Kvennenga i sørvestre del av Sørums kommun. Omkringliggende hestebeite er mer næringsrikt (gjødselspreget) og forstyrret. Naturbeitemarken ligger på rik marin leire.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturbeitemark med delnaturtypen fattig beiteeng (intermediær). Typiske naturengarter i ravinene som prestekrage, karve, ryllik, korsknapp, firkantperikum, markjordbær, prikkperikum, aurikkelsveve og gulflatbelg vokser på den markert ravineryggen. Prestekrage er stedvis dominerende, og engkransemose er vanlig i bunnsjikt.

Artsmangfold: Da lokaliteten er blomsterrik, ligger sørvendt og i nær tilknytning til busker, kratt og fuktområder vurderes den som viktig for pollinerende insekter. Det ble ikke registrert sjeldne arter, men dette ble heller ikke grundig undersøkt.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten beites per 2014 av hest, men det er sannsynlig at det har vært storfebeite tidligere. Det går et tydelig tråkk fra beitedyrene langs etter ryggen.

Fremmede arter: I tilknytting til boligområdet nordvest for naturbeitemarken vokser det hagelupin (SE). Hvis den sprer seg inn i lokaliteten vil verdiene forringes.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i en ravinedal i et hestebeite, med kort avstand til skog og fuktmark.

Verdivurdering: Naturbeitemarken har stor tetthet og mangfold av typiske ravineengplanter, men det ble ikke registrert sjeldne arter. Potensial for pollinerende insekter da engen er blomsterrik, ligger sørvendt og i nær tilknytting til busker, kratt og fuktområder. Den er over 3 daa. Lokaliteten er noe påvirket av gjødsling, men da den ligger høyt i forhold til omkringliggende beite er den mindre påvirket enn de laveliggende delene av beitemarken. Naturbeitemarken vurderes som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Gjødsling vil forringe de biologiske verdiene i lokaliteten. Hagelupin risikerer å spre seg inn i avgrensningen og bør bekjempes for å unngå at de biologiske verdiene forringes.

.....

408 Hagen N

Gammel sump- og kildeskog – Gammel gran- og bjørkesumpskog Verdi: B Areal : 6 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 20. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørumsdal kommune 2014-15. Lokaliteten er en del av en større ravineavgrensning som er beskrevet separat.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede lokaliteten ligger på sørsiden av Fossåa nord for Hagen, 3 km rett øst for Sørumsdal sentrum. Området utgjør en flat ravinedalbunn gravd ut i finkornete marine havavsetninger.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er definert som gammel sump- og kildeskog med utforming av gammel gran- og bjørkesumpskog. Store deler av lokaliteten er imidlertid åpen eng med liten grad av tresetting. Målsettingen med lokaliteten er å fange opp en intakt urterik fukteng med tilhørende gammel gran og løvskog langs kanten av denne. Området er trolig noe flompåvirket fra tidligere når det gikk mer vann i bekken, men det kan virke som om det kun er flom her nå ved større lokale nedbørshendelser. Kan imidlertid være nok til å holde området åpent for skog, eller at det er såpass grunnvannssig at trærne ikke trives. Tidligere påvirkning fra beite eller slått kan også være en grunn til at det er så pass åpent her. Grantrærne som står spredt langs kanten av enga, i en smal sone, før yngre plantet gran dominerer er ganske gamle med tett greinsetting og hard stabil bark. Det er også noen eldre løvtrær i området, men ikke mange.

Artsmangfold: Det er svært mye hengestry på granene i lokaliteten, noe som tyder på høy og stabil luftfuktighet i området. Det ble lett etter gubbeskjegg, men arten ble kun funnet på ett tre lenger oppe i ravinedalen. Mange arter av insekter er avhengig av urterike enger og gammel skog i ulike deler av sin livssyklus. Miljøer som dette med naturlig åpne engsamfunn i skog har derfor en verdi som skjelden finnes i ordinære skogsmiljøer.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er ingen tekniske inngrep i lokaliteten, men det er hogd helt ned mot grensene og det er plantet igjen med gran på alle kanter. Trolig beitet tidligere, men ikke på en stund nå.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er del av større ravinelandskap.

Verdivurdering: Lokaliteten er ikke drenert, middels stor og uten tekniske inngrep. Den representerer en noe uvanlig utforming av sump- og flommarksskog. Området vurderes derfor som viktig (B verdi) selv om det ikke er kartlagt noen spesielle arter i området til nå.

Skjøtsel og hensyn: Det anbefales fri utvikling for hele området og det er særlig viktig at flommarksregimet ikke endres og at de gamle trærne ikke hugges. Svaklt beite med lette dyr kan vurderes, men om området holdes åpent naturlig er det det beste.

.....

409 Skrøverravinen sør, dellokalitet 2

Gammel granskog – Gammel lavlandsganskog Verdi: B Areal : 39 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 30. oktober 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørumsdal kommune 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for gammel granskog fra oktober 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede lokaliteten er en del av ravinedalsystemet øst for Skrøver nordvest i Sørumsdal kommune. skogen vokser i sin helhet på marine sedimenter og består av en hoveddal med en mindre bekk og flere mindre sidedaler med en viss grad av kildepreg.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som gammel granskog med delnaturtypen gammel lavlandsganskog. Skogen er grandominert, men har et rikt innslag av gråor, rogn og noe ask. Vegetasjonen er rik og frodig med en typisk gradering fra tørr ravinerygg til fuktig høgstaudepreget ravinebunn med krypsleie og bekkarse som typiske karplanter og det er mye gråor langs den flate dalbunnen i hoveddalen. Skogen er flersjiktet og yngre gran- og løvskog er på vei opp i glenner som er dannet etter nedfall av grov gran. Det finnes mye liggende og stående død ved av

gran og gråor i til dels ulike nedbrytningsstadier, men hovedsakelig i tidlige nedbrytningsstadier. Grove tørrtrær av gran finnes spredt. En mengde rotvelter har blottlagt leire en rekke steder og bekkens graving har ført til mindre leirskred og dannelse av små leirskredsgroper. Granskogen er stedvis svært grov og grana måler flere steder mellom 50 og 70 cm i diameter.

Artsmangfold: Rynkeskinn er eneste rødlistede art som er kartlagt på liggende død ved av gran. I tillegg ble hengepigge funnet på en granlåg. Pionermosen grøftelommemose (NT) ble funnet på leire under rotvelt i lokaliteten. Området har imidlertid potensial for flere sjeldne og trua arter knyttet til død ved. Denne ravinetypen med høy luftfuktighet har stor produksjon av insekter og dermed også et godt grunnlag for å huse høy tetthet av fugl. Pionerarter av moser knyttet til blottlagt leire har viktige forekomster i denne typen miljøer og flere rødlistede arter kan finnes.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen i ravedalen er påvirket av omkringliggende hogster for en del år tilbake og en del død ved er trolig skapt som følge av hogstpåvirkning i nabobestand. Skogen er i imidlertid i ferd med å bli ganske gammel og grovvokst og skogen begynner nå å få et flersjiktet naturskogspreget. Det er ingen tekniske ingrep og det er forholdsvis lenge siden området sist har blitt hogd i.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av tre lignende lokaliteter innenfor samme større helhetlige ravinesystem.

Verdivurdering: Dødvedrikt området på svært høy bonitet og som innehar en avvikende skogstruktur og alder sammenlignet med de typiske granplantasjene. Både vegetasjon og sjiktning virker å være intakt. Det er kartlagt to nær truede arter, men potensialet for flere truede dødvod arter og enkelte mosearter er til stede. På bakgrunn av gammelskogselementer, arts mangfold og rikhet/bonitet vurderes området som viktig (B verdi). Området vurderes på grensen til A verdi pga. av størrelse, rikt løvinnslag og intakte naturlige prosesser og komplekse struktur. Området er det viktigste av de tre registrerte skognaturtypene i Skråverravin.

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved området som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Lukkede hogster er trolig lite egnet for denne typen ravineskoglokaliteter.

.....

410 Skråverravin midtre, dellokalitet 1

Gammel granskog – Gammel lavlandsganskog Verdi: B Areal : 11 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 30. oktober 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravedalen er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for gammel granskog fra oktober 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede lokaliteten er en del av ravedalsystemet øst for Skråver nordvest i Sørums kommun. skogen vokser i sin helhet på marine sedimenter og består av en hoveddal med en mindre bekk som tidvis flommer ut over deler av den flate leirsletta.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som gammel granskog med delnaturtypen gammel lavlandsganskog. Skogen er grandominert, men har et rikt innslag av gråor, særlig i dalbunnen og mest langs bekkene. Vegetasjonen er rik og frodig med en typisk gradering fra tørr ravinerygg i vest og sør til fuktig høgstaudepreget ravinebunn med krypsleie og bekkarse som typiske karplanter. Skogen er flersjiktet og yngre gran- og løvskog er på vei opp i gjenner som er dannet etter nedfall av grov gran. Det finnes mye liggende og stående død ved av gran og gråor i til dels ulike nedbrytningsstadier, men hovedsakelig i tidlige nedbrytningsstadier. Grove tørrtrær av gran finnes spredt. En mengde rotvelter har blottlagt leire noe steder.

Artsmangfold: Det er ikke blitt kartlagt rødlistede arter på lokaliteten, men det er et vist potensial for slike i tilknytning til død ved. Denne ravinetypen med høy luftfuktighet har stor produksjon av insekter og dermed også et godt grunnlag for å huse høy tetthet av fugl. Pionerarter av moser knyttet til blottlagt leire har viktige forekomster i denne typen miljøer og flere rødlistede arter kan finnes.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogen i ravedalen er påvirket av omkringliggende hogster for en del år tilbake og mye av den døde veden er nok skapt som følge av hogstpåvirkning i nabobestand. Skogen er i imidlertid i ferd med å bli ganske gammel og grovvokst og skogen begynner nå å få et flersjiktet naturskogspreget. Det er ingen tekniske ingrep og det er forholdsvis lenge siden området sist har blitt hogd i.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av tre lignende lokaliteter innenfor samme større helhetlige ravinesystem.

Verdivurdering: Dødvedrikt området på svært høy bonitet og som innehar en avvikende skogstruktur og alder sammenlignet med de typiske granplantasjene. Både vegetasjon og sjiktning virker å være intakt. Det er ikke kartlagt truede arter, men dødvod-arter og enkelte mosearter som er rødlistet kan potensielt finnes innenfor avgrensningen. På bakgrunn av gammelskogselementer, arts mangfold og rikhet/bonitet vurderes området som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved området som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Lukkede hogster er trolig lite egnet for denne typen ravineskoglokaliteter. Grensene for lokaliteten i øst er trukket noe inn i ungsog for å danne en buffer mot bekkemiljøet.

.....

411 Skrøverravinen sørlig del

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: A Areal : 259 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 30. oktober 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Avgrensningen er stikkprøvemessig befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13. To naturtyper med gammel granskog er registrert innenfor ravinedalavgrensningen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravinedalsystemet ligger nordvest i Sørums kommun mellom Jeksla i vest og Myrvoll, Kamphus og Ausen i øst. Ravinedalene har grav seg ned i finkornete marine avsetninger. Lokaliteten er en del av et større sammenhengende ravinekompleks som er delt inn i tre dellokaliteter basert på hydrologiske forhold, sammenheng i vannstreng. Lokaliteten er avgrenset mot ravinebekk i vest, fulldyrka og bakkeplannert mark i sør, øst og nord, samt tilliggende ravinedalavgrensning i nord. Ravinebekken Jeksla er ikke avgrenset som en del av ravinesystemet og bør heller vurderes som et viktig bekkedrag da dalen er så smal pga. av plannerte jorder på alle kanter.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalen har en hovedbekk som er 1000 meter lang og området må karakteriseres som et delnedbørfelt med mer enn to sidegrener. Ravinedalene er meget markerte og høydeforskjellen fra dalbunn til ravinerygg er opp mot 30 meter. Særlig langs bekkene er det aktiv graving i partier som gir opphav til større og mindre åpne leirflater, samt en viss grad av sedimantering av utgravde masser på flate sletter langs bekken. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag, men med et typisk innslag av gråor og høgstaudemark nær bekken. Ut over de to avgrensede naturtypelokalitetene fremstår granskogen som tett og yngre granplantasje med lite karplanter og et tett bunnsjikt av moser som storkransemose, etasjehusmose, prakthinnemose og skyggehusmose. I særlige fuktige partier er det mose på grankvister langt opp på trærne. Det er antydninger til kildevegetasjon, men ingen typiske kildebekker er kartlagt i området.

Artsmangfold: Grøftelommemose ble kartlagt i området og finnes trolig spredt i hele ravinesystemet da det er mye blottlagt leire med forskjellig kvalitet i hele ravinesystemet. I de to avgrensede naturtypelokalitetene er det store mengder grov død ved av gran og her ble det kartlagt bl. a. rynkeskinn. Det er til dels store mengder død ved også i yngre plantasjeskog, men her vurderes potensialet for sjeldne og trua arter som dårligere enn i de avgrensede naturtypelokalitetene. Ravinesystemer er generelt meget produktive økosystemer. Ravinebekken Jeksla med gråorskog og åpne beiter i sammenheng med skogområdene som er avgrenset som ravinedaler har trolig en viktig funksjon for en del insekter og noen fuglearter som er knyttet til denne typen miljøer.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser naturlig mot erosjonsbasis ved bekken Jeksla, men i øst er alle bekker oppstrøms lagt i rør og områdene er bakkeplannert. Det er ikke laget større veisystemer i lokaliteten i forbindelse med uttak av tømmer, men det finnes mindre jordveier som anses som mindre ingrep i denne sammenheng. Bekker er ikke lagt i rør over lengre strekninger.

Fremmede arter: Rødhyll finnes på hogstflater og i lysåpninger.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et større ravinesystem, noe som er tillagt verdi i verdivurderingen.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på akkurat 1 kilometer målt lang lengste bekkestreng. Området er rikt forgrenet og utgjør et mindre delnedbørfelt med flere sidegrener. Fra dalbunn og opp til ravinerygg er det stedvis over 30 høydemeter. Avgrensningen inneholder få inngrep og ravineprosesser er intakte med bekker som graver og enkelte mindre kilder. Lokalitetens sammenheng med to andre lokaliteter som samlet utgjør en større ravinereist i en region med store historiske ingrep i ravinelandskapet gir samlet verdi som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

412 Asakbekkravinen

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: A Areal : 934 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 19. november 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype

(VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Avgrensningen er stikkprøvemessig befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13. Kun sørsiden av Asakbekken ble gått i felt og de østre delene mot Rømsdalen ble ikke barfart, men er delvis undersøkt tidligere i forbindelse med naturtypekartlegging. En tidligere naturtypelokalitet har fått ny beskrivelse og nye grenser, nye lokaliteter ut over ravinedalen er ikke funnet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravinedalsystemet ligger sentralt i Sørumsdal vest for Glomma, 3 km øst for Lindeberg. Ravinedalene er gravd ned i finkornete marine avsetninger og drenerer østover fra Rv 256 og ned til Rømsdalen. Errosjonsbasis er Asakbekken og Rømsdalen. Lokaliteten er avgrenset mot fulldyrka og bakkeplanert mark i nord og sør, Rømsdalen i øst og Rv 256 i vest. En selvstendig ravinedal som drenerer direkte til Rømsdalen er inkludert av arronderingsmessige årsaker i denne lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Lengden fra veien og ned til Rømsdalen er 2,7 km. De mange sideravinene er forholdsvis korte og grunne og måler fra 100 til 350 meter. Det samlede arealet er 945 daa og vurderes som et delnedbørfelt i denne sammenheng. Ravinesystemet har få veldig markerte, dype og lange ravinedaler med stor høyde. Raviner er imidlertid meget spesiell ved å ha en helt flatt dalbunn som er 20-30 meter bred med en forholdsvis stor bekk som er påvirket av flom fra eget nedbørfelt og som flommer over når det er større flommer i Glomma og Rømsdalen. Da kan vannet gå oppover i systemet og gi en avleiring av finsedimenter på de flate slettene. Noen av sideravinene er korte og har naturlig mulighet til å grave seg videre inn i løsmasser slik at aktiv ravinerings er en mulighet. Ravinesystemet er ikke av de som har de dypeste dalene og de fleste er ganske slappe. Dypbden varierer fra noen få meter og opp til 10-12 meter. Andre daler ender i fulldyrka og drenert mark og her har ravineringsen naturlig nok stoppet opp. Området ser ut til å ha noen kildehorisonter som gir opphav til mindre kildebekker og en viss grad av aktiv ravinerings. Særlig i den delen av naturtypelokaliteten som har en sørgående tarm er det stor grad av aktiv ravinerings med mye åpne leirflater og små skred som fører til mange ulike typer leirhabitater. Langs hovedvassdraget er det flomdynamikk og avleiring som er fremtredende og i mindre grad raskanter. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag, men med et typisk innslag av gråor og fuktskog nær bekkene. Granskogen fremstår hovedsakelig som tett og yngre granplantasje med lite karplanter og et tett bunnsjikt av moser som storkransmose, etasjehusmose, prakthinnemose og skyggehusemose. I særlige fuktige partier er det mose på grankvister langt opp på trærne. Det er flere steder noe mer intakt skog med kildesamfunn av karplanter, men disse arealene var svært små i de områdene som ble kartlagt nøye og er ikke avgrenset som naturtyper alene. I vestre deler renner elva over terskler der ravinen har gravd seg helt ned til fjell.

Artsmangfold: Forholdsvis tette granplantasjer med unge trær og lite løvskog preger området ut over arealet som er avgrenset som egen naturtype. Mangfoldet av arter i denne granskogen er begrenset. På flommarkssletten langs elva og i dalene med åpen leire av ulik kvalitet er det potensial for typiske mosearter knyttet til disse miljøene. F. eks. skvulpmose som vokser på stammen av gråor og vier under høyeste flommål. Området er klare kvaliteter som viltområde for fugl.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark i nord og sør og flere ravinearmer ender opp i en kunstig avslutning. Det er også mindre jordveier ravinekomplekset og enkelte grøfter, men disse vurderes å i mindre grad ødelegge ravinens dynamikk og bekkeløp. Mer og mindre hele området har trolig vært beitet tidligere. Nord for elva er det etablert en treklempark, men trolig uten å ha påvirket ravinelandskapet, men dette er ikke undersøkt nærmere.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike og må sees i sammenheng med øvrige ravinedaler som drenerer mot Asakbekken.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 2,7 km målt langs lengste bekkstreng. Området har en rimelig stor grad av foreining i ulike ravinedaler, men det er få av disse som er lange og markert dype ravinedaler. Det som gjør området spesielt er den flompåvirkede flate midtre delen av ravinesystemet. Området som helhet har få tekniske inngrep, men er gjenplantet med gran over det meste av arealet. Kun mindre rester med opprinnelig barskog finnes igjen og det er kun små rester av tidligere åpen beitemark. Området er landskapsmessig intakt og aktive ravineringsprosesser foregår i dag. Lokaliteten ligger i en region med store historiske inngrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen innenfor avgrensningen er forholdsvis liten og området er vurdert å utgjøre et mindre delnødbørfelt. En samlet vurdering av størrelse, lengde, ravedynamikk og kompleksitet tilsier verdi som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

413 Vårumsdal

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk **Verdi: B Areal : 59 daa**

Innledning:

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalen har et markert hovedløp og 5-6 mindre sidedaler som alle er kuttet av i øvre del av bakkeplanert mark. Dalbunnen er stedvis flat og her dannes en mindre bekk som har gravd seg litt ned i løsmassene små meandere. Vegetasjonen er typisk utformet med frodig høgstaudevegetasjon i bunn av ravinen og tørrere partier med hovedsaklig småbregnevegetasjon i liene. Ravinedalen har en hovedbekk med 5-6 mindre sidedaler som i hovedsak strekker seg vestover. Vanntilførselen fra disse er begrenset da nedbørsfeltet for ravinen i dag er lite. Det er heller ikke velutformede kilder og kildebekker i ravinene som bidrar til aktiv ravinering i dag. Hoveddalen er ca. 600 meter lang mens sidedalene kun måler opp til 150 meter i lengde. Ravinedalen er markert nedgravd og dybden varierer fra 8-12 meter. Hele ravinen er plantet igjen med gran og løvinnslaget er lite.

Artsmangfold: Begrenset da området fremstår som en granplantasje i dag.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark på alle sider slik at alle tilførselsbekker er kuttet. I nordvest er det utført ganske nylige hogster, men uten spesielle terrenginngrep. Også denne ravinen har trolig vært beiteravine tidligere, men det er ingen kulturmarkskvaliteter igjen i dag.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike. Området er adskilt fra ravinesystemene nedstrøms av riksveien og fyllinger knyttet til denne, samt bakkeplanering.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 600 meter målt langs lengste bekkstreng. Området har en forholdsvis liten grad av forgreining og kompleksitet. Få spor etter aktiv ravinering og er lite kildepåvirket. Arealet er forholdsvis lite og området kan ikke vurderes som et eget delnedbørfelt. Det ligger i en region med store historiske inngrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen innenfor avgrensningen er liten og det er ikke registrert spesielle tekniske inngrep. Samlet vurderes området derfor som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

414 Østhagan - Skog

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk **Verdi: A Areal : 502 daa**

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 19. november 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørumsdal kommune 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Området er stikkprøvemessig befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13. Kun de nordøstre delene ble befart, samt at deler av området er besøkt på avstand og på flyfoto. Det er tidligere avgrenset to naturtypelokaliteter innenfor ravineavgrensningen, en naturbeitemark i vestre ravinedal og en bekkekløft helt sør i den østre delen. Disse er ikke vurdert på nytt i denne undersøkelsen. I tillegg er det avgrenset to nye skoglokaliteter øst og nord i avgrensningen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravinedalsystemet ligger sentralt i Sørumsdal vest for Glomma, 3 km sørøst for Lindeberg. Ravinedalene er gravd ned i finkornete marine avsetninger og drenerer mot nord. Errosjonsbasis er Asakbekken som deler seg i to løp et stykke sør for Rv 171 som danner nordgrensen for lokaliteten. Lokaliteten er i all hovedsak avgrenset mot fulldyrka og bakkeplanert mark på alle kanter og strekker seg, fordelt på to bekkesystemer, sør til Størsrud.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalen har en hovedbekk i hver av de to sidesystemene. Disse bekkene kommer fra høyereliggende åstrakter i sør og renner sammen litt sør for Rv 171. Lengden på det østre løpet er ca. 1,7 km og noe kortere for den vestre delen. Den østre delen har en flat bunn med en sterkt meanderende bekk som skaper naturlig flomdynamikk i partier. De mange sideravinene måler fra 100 til 700 meter og er ganske tallrike. Det samlede arealet er 510 daa og vurderes som et delnedbørfelt i denne sammenheng. Mellom dalene er det flere markerte flater som utgjør gammel skjøbunn og stedvis er det pågående ravinering inn i disse flatene med klare kildehorisonter enkelte steder. De fleste sideravinene ender i bakkeplannede arealer og her har ravineringsprosessen stoppet opp. Flere steder finnes kortere ravinearmar som ender på nivå med gammel havbunn her pågår til dels en viss graving i løsmasser som følge av overflatevann og kildefremspring. Størst erosjonsaktivitet er det langs de største bekkene hvor det er til dels mye erosjonsvirksomhet med

kanter som faller ut. Den meanderende bekken i øst og nord vil på sikt kunne skape små kroksjøer som følge av elvas arbeid i løsmassene. På vestsiden av den nordligste naturtypelokaliteten er det også noe som må kunne defineres som en større leirskredgrop som måler drøyt 50 meter i lengde. Enkelte ravinerygger er svært krappe og her er det noe utglidninger, delvis som følge av kildesig. Ravinedalene er meget markerte og høydeforskjellen fra dalbunn til ravinerygg er stort sett fra 15-20 og stedvis i sør helt opp mot 25-30 meter. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag, men med et typisk innslag av gråor og fuktskog nær bekkene. I søndre og vestre delene av begge sidegrenene er det åpne beiteenger. Den vestre av disse er i aktiv hevd og her er det dokumentert flere sjeldne beitemarkssopp. Den østre enda ser ikke ut til å hvedes og er ikke nærmere undersøkt. Vegetasjonen er ganske rik i denne ravinen med innslag av en del hassel, leddved og blåveis. På som tett og yngre granplantasje med lite karplanter og et tett bunnsjikt av moser som storkransmose, etasjehusmose, prakthinnemose og skyggefuktige partier som er kildepåvirket vokser bekkekarse, maigull, enghumleblom, krypsoleie og mjødukt. Granskogen fremstår hovedsakelig husmose. I særlige fuktige partier er det mose på grankvister langt opp på trærne og gråora langs bekken vokser det mye bleitjafs på gråor. Skogen innenfor de to nykartlagte naturtypeavgrensningene med skog er ganske grov med grov selje, gråor, hegg, osp og gran. Her er det også rikelig med død ved av alle treslag.

Artsmangfold: Raviner med en kombinasjon av engsamfunn med mye urter og dødved rike områder i skog er viktige for svært mange insekter som krever denne kombinasjonen av miljøer i ulike deler av sin livssyklus. Den vestre englokaliteten er vurdert som svært viktig og har funn av bl. a. gul-grønn vokssopp som er rødlistet som direkte truet. I skoglokaliteten er det mye død ved med og tallrike leirutglidninger og kildesig skaper potensial for interessante mosearter. Den typiske leirarten grøftelommemose, rødlistet som nær truet, ble funnet to steder nord i området.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark på alle sider slik at alle tilførselsbekker flere steder, men ikke alle, er kuttet. Det er mange steder utført bakkeplanering ganske langt ned mot hovedbekkene. Det er høyspentledninger som passerer lokaliteten i nord og sør, men disse påvirker i liten grad landskapsformen i ravinedal, men linjene ryddes, noe som påvirker skogen i linjetraseene. Sør i den østre delen krysser det en VA ledning, men dette inngrepet vurderes også som lite i denne sammenheng. Det er mindre jordveier i ravinekomplekset og enkelt grøfter, men disse vurderes å i mindre grad ødelegge ravinens dynamikk og bekkeløp. Mer og mindre hele området har trolig vært beitet tidligere og stedvis ble det observert spor av ugjødset verdifull beitemark i forholdsvis nyplantet åpen granskog som enda har et tydelig engpreg.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike. Området er adskilt fra ravinesystemene nedstrøms av riksveien og fyllinger knyttet til denne.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 1,7 km målt langs lengste bekketreng. Området har en rimelig stor grad av forgreining i ulike ravinedaler, har markerte daler som er dype i enkelte partier. Hele systemet er sterkt påvirket av plantasjeskogbrukt med tilhørende veier, selv om veinettet kun er jordveier som er lite tilrettelagt og griper ikke inn i ravinedalens naturlige prosesser. Lokaliteten utgjør et isolert system som er kuttet av på mange steder av bakkeplaneringsarealer. Det ligger i en region med store historiske inngrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen innenfor avgrensningen er forholdsvis liten og området er vurdert å være et mindre delnødbereflet. Størrelse, lengde og kompleksitet tilsier verdi som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet. Ravinesystemet har flere viktige naturtypelokaliteter av skog og kulturlandskap som beriker ravinen og bør behandles som det fremgår i beskrivelsen av disse.

.....

415 Skog S

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: Areal : 11 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 19. november 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Lokaliteten er en del av en større ravinedal-avgrensning. Lokaliteten er ikke tidligere avgrenset og ikke MiS registrert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede lokaliteten ligger sentralt i Sørums vest for Glomma, rett sør for gården Skog. Ravinedalen som her går i øst-vestlig retning er gravd ned i finkornete marine avsetninger og drenerer mot vest. Det er en hoveddal med deler av tre mindre tverrgående ravinedaler/forsenkninger. Lokaliteten er avgrenset mot dyrket mark i nord og øst og ravinestokk med lavere kvaliteter i sør og vest.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er ganske homogen granskog som er eldre enn mye av den øvrige granskogen i ravinesystemet og det er forholdsvis store mengder med

liggende grove granlæger og enkelte tørrtrær. Skogen er en til tosjiktet og ganske åpen i nedre deler med aktiv glenneforyngelse. Vegetasjonen i den sørvendte bakken er delvis lågurtskog med innslag av blåveis og leddved. Ellers er det mest småbregneskog og overgang mot høgstaudeskog i et smalt parti nederst i dalbunn. Her er det også mindre partier med kildepreget vegetasjon. Det finnes innslag av noen grove seljer, samt litt gråor og rogn. Bekken er lite utviklet og har sjelden mye vann. Det er få steder med åpen leirjord også langs bekken.

Artsmangfold: Det er ikke kartlagt spesielle arter, men området har potensial på sikt til å huse dødvod tilknyttede arter som er typiske for høyproduktive granskogsmiljøer. Området er trolig også viktig for fuktighetskrevede insekter knyttet til død ved.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er ikke påvirket av nyere tids inngrep eller hogster.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av større ravinesystem.

Verdivurdering: Mengde død ved og rikhet og tilstand generelt tilsier verdi som viktig (B verdi).

Innslag av blåveis i ravinene er mindre vanlig.

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter i biotopen som er avhengig av skjøtsel for å fremmes.

.....

416 Løken V

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: A Areal : 27 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 19. november 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Lokaliteten er en del av en større ravinedal avgrensning. Lokaliteten er ikke tidligere avgrenset og ikke MiS registrert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede lokaliteten ligger sentralt i Sørums vest for Glomma, rett vest for gården Løken. Ravinedalen som her går i nord-sørlig retning er gravd ned i finkornete marine avsetninger og drenerer mot nord. Det er én hoveddal som dominerer, men det er en mindre grunn sidedal med bekk sørøst i området.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er i hovedsak gammel granskog, men mosaikken med eldre gråor-heggeskog er fremtredende og langs bekkene er løvskogen dominerende. Bekken er meandrerende og stilleflytende gjennom det meste av lokaliteten og gir opphav til utrasninger av leire langs kantene, flomsoner med flomløp på flate partier og et stabilt fuktig mikroklima. Vegetasjonen er typisk for raviner med flommakrspreget gråor-heggeskog langs den flatere dalbunnen ved elva, overganger mot høgstaudeskog og kildeskog som igjen går over i småbregneskog i de brattere kantene. De mest veldrenerte partiene på ravineryggene kan trolig defineres som lågurtmark med innslag av bl. a. leddved. Gran og gråor dominerer, men det er innslag av hassel, hegg, osp, selje, rogn og bjørk. Skogen er til dels grovvokst og det er mye grov død ved av alle treslag representert i lokaliteten. Det er mest død ved i tidlige nedbrytningsstadier, men det finnes også død ved som er en del nedbrutt. Det er mye høystubber av gråor og gran. Skogen er flersjiktet med god spredning. I overgangen mellom de noe brattere kantene og de flatere partiene presses det frem grunnvann som gir opphav til kildevegetasjon.

Artsmangfold: Den rødlistede moser grøftelommemose ble funnet på to åpne leirfalter langs hovedbekken. Sannsynligheten for at det kan finnes flere interessante og sjeldne moser knyttet til leire i lokaliteten vurderes som stor. Ellers vurderes området å være viktig for arter avhengig av stabilt høy luftfuktighet som en del insekter, lav og moser og for arter knyttet til død ved. Området er opplagt viktig for en rekke ulike fuglearter.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er ikke påvirket av nyere tids inngrep eller hogster.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av større ravinesystem.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer middels høyt på størrelse og på funn og potensiale for rødlistearter. Lokaliteten vurderes å ha høy vekt for parameteren tilstand. Store skoglige verdier i et ravinesystem som har alle naturlige prosesser intakt vurderes som spesielt. Samlet vurderes området derfor å være svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved lokaliteten som er avhengig av skjøtsel for å ivaretas. Fri utvikling som fremmer dannelsen av gammelskogselementer vil være gunstig.

.....

417 Holsenga

Gammel boreal løvskog – Gammel gråorskog Verdi: B Areal : 23 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av BioFokus v/Ole J. Lønnve den 19. november 2014 i forbindelse med ravinekartlegging i 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et ravinesystem som strekker seg fra Rømsa og oppover langs Skeabekken og østover fra Lørenfallet i Sørums kommun. Lokaliteten ligger nedenfor Holsenga ved Lørenfallet.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel boreal løvskog med utforming gammel gråor-heggeskog. Foruten gråor og hegg forekommer til dels grov

gran, osp, selje og bjørk. Øvre dbh på gran er ca 50 cm. Død ved, spesielt liggende forekommer rikelig gjennom hele lokaliteten. Spesielt ligger mange grove granlæger på kryss og tvers over, på og langs bekken. Mange steder er det utglidninger av jordmasser. I feltsjiktet forekommer hestehov, enghumleblom og noe markjordbær. Dette er arter som er knyttet til lågurtskog, høgstaudekog og gråor-heggskog.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter påvist, men området vurderes til å ha stort potensial for en rekke organismer knyttet til død ved. Det fuktige miljøet har også stort potensial for en rekke interessante artsforekomster av insekter. I det hele tatt må man anta at området har svært stor diversitet av insekter innen mange ulike grupper. Lokaliteten vurderes også til å ha potensial sjeldne epifyttiske moser.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten er lite påvirket direkte av nyere inngrep.

Fremmede arter: Rødhyll forekommer innenfor avgrensningen.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert etter nytt faktaark for gammel boreal løvskog (desember 2014). Den skårer middels på parameterne størrelse artsmangfold og tilstand. Samlet sett vurderes lokaliteten til en viktig (B) naturtype.

Skjøtsel og hensyn: Området bør overlates til fri utvikling. Det er viktig at det ikke foretas tekniske inngrep eller hogst.

.....

418 Hønsi V

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 447 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 19. november 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Avgrensningen er stikkprøvemessig befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13. Det er ikke avgrenset naturtyper med biologiske kvaliteter innenfor lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravinedalsystemet ligger vest for Glomma, 2 km sørøst for Lindeberg i Sørums kommun. Ravinedalene har gravd seg ned i finkornete marine avsetninger og drenerer alle nordover mot Hønsibekken. Lokaliteten er avgrenset mot fulldyrka og bakkeplanert mark på alle kanter.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalen har en hovedbekk (Hønsibekken) med sidebekk som løper sørvover fra denne som er 1,5 km lang og området må karakteriseres som et delnedbørfelt med mer enn to sidegrener og som har et areal på 447 dekar. Flere andre sideløp har en lengde på mellom 1000 og 500 meter og det er totalt 5 sidedaler som løper ut fra hoveddalen i nord, samt mindre raviner som danner forgreninger av disse igjen. Mellom dalene er det flere markerte flater som utgjør gammel skjøbunn og stedvis er det noe pågående ravinering inn i disse flatene, men mangel på kilder og aktive bekker fra disse flatene virker systemet stabilt. Størst aktivitet er det langs de største bekkene hvor det er noe erosjon av kanter langs bekken, men heller ikke denne er særlig stor. Ravinedalene er meget markerte og høydeforskjellen fra dalbunn til ravinerygg er opp mot 15 meter i nord, men varierer fra 5-12 meter for de fleste dalene i systemet. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag, men med et typisk innslag av gråor og fuktskog nær bekken. På de fuktige og noe kildepregete arealene vokser karplanter som krypsleie, enghumleblom, maigull, bekkekarst og sløke. Granskogen fremstår som tett og yngre granplantasje med lite karplanter og et tett bunnsjikt av moser som storkransmose, etasjehusmose, prakthinnemose og skyggehusmose. I særlige fuktige partier er det mose på grankvister langt opp på trærne. Det er antydninger til kildevegetasjon, men ingen typiske kildebekker er kartlagt i området.

Artsmangfold: Forholdsvis tette granplantasjer med unge trær og lite løvskog preger området. Mangfoldet av arter er derfor begrenset i dette ravinekomplekset. Noe potensial for leiretilknyttede arter, men det var mindre egnet leirhabitat i dette området enn i mange andre områder.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark på alle sider slik at alle tilførselsbekker er kuttet. Hønsibekken renner i sitt opprinnelige løp ut av lokaliteten. Det er mindre jordveier flere steder, men disse ser ikke ut til å ødelegge ravinenes dynamikk og bekkeløp. Bekken er lagt i enkle rør der veiene krysser bekken. Hele eller deler av området har nok vært mer åpent for beite i tidligere tider. Navn som Hønsihagan vintner om dette.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 1500 meter målt langs lengste bekkstreng. Området har en rimelig stor grad av forgreining i ulike ravinedaler, har markerte daler,

men med mindre høydeforskjeller enn en del andre systemer. Hele systemet er sterkt påvirket av plantasjeskogbrukt med tilhørende veier, selv om veinett kun er jordveier som er lite tilrettelagt og griper ikke inn i ravedalens naturlige prosesser. Lokaliteten utgjør et isolert system som er kuttet av på alle kanter av bakkeplaneringsarealer. Det ligger i en region med store historiske inngrep i ravelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen innenfor avgrensningen er liten og området er vurdert å være et mindre delnødbærfelt og kunne derfor gis verdi som svært viktig (A verdi). Mangel på kilder og kildebekker, stor påvirkning rundt hele lokaliteten og liten grad av ravinering senker verdien til viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravesystemet.

.....

419 Haug ravine

Ravedal – Ravedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 115 daa

Innledning: Lokaliteten er lagt inn som naturtypen ravedal i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravedal 2014 (Erikstad 2014). Lokaliteten er ikke befart i 2014-15, men området er naturtypekartlagt i 2003 hvor både skog og kulturmark er vurdert. En større naturtypelokalitet med gråor-heggeskog dekker nedre deler av raven.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravedalsystemet ligger på østsiden av Glomma, mellom jernbanen ved Bingsfoss stasjon i nord og Blakerveien i sør. Ravedalene har gravd seg ned i finkornete marine avsetninger og drenerer alle nordover mot Glomma. Lokaliteten er avgrenset mot fulldyrka og bakkeplanert mark i øst og vest. En liten ravedal i nordøst er inkludert selv om denne ikke er en del av det øvrige bekkesystemet.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravedal i marin leire med bekk. Ravedalen har en hovedbekk med mindre sideforgreininger som er kuttet over og er ganske marginale i størrelse. Hoveddalen er ca. 700 meter lang. Lokaliteten kan ikke betegnes som et eget delnødbærfelt da det er forholdsvis lite og kun har en større bekk. Området er totalt 60 dekar. Området er i dag en blanding av løvskog i nedre deler og åpne beitemarker i øvre del. Ravedalene er meget markerte og høydeforskjellen fra dalbunn til ravinerygg er opp mot 20 meter på det meste.

Artsmangfold: Ravinesystemer med åpne enger og skog er viktige særlig for insekter som bruker disse to miljøene i ulike deler av sin livssyklus. Ingen spesielle artsfunn er kjent.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark på alle sider slik at alle tilførselsbekker er kuttet. I sørlig del av lokaliteten er det gravd ned en VA ledning, men selvs systemets prosesser har trolig ikke tatt skade av dette inngrepet. Hele eller deler av området har nok vært mer åpent for beite i tidligere tider.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravelandskapet på Romerike.

Verdivurdering: Lokaliteten måler 700 meter, er forholdsvis dyp og markert nedgravd, men har korte sideraviner hvor ravineprosessene er begrenset. Området er ikke veldig stort og er ikke vurdert som et eget delnødbærfelt. Samlet vurderes raven derfor å være viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravesystemet.

.....

420 Asakbekken

Flommarksskog – Flompåvirket oreskog Verdi: A Areal : 91 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt senest 19. november 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. De ytre delene mot Rømså er også kartlagt i 2009 av Miljøfaglig utredning. Lokaliteten er en del av en større ravedal-avgrensning. Lokaliteten er utvidet i forhold til 2009 avgrensningen for å få med hele flommsonen langs de flate delene av Asakbekken, samt en mindre ravedal med markerte ravineringsprosesser.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger omkring Asakbekken, en vestlig sidebekk/evje til Rømså, om lag 1,5 km nord for Lørenfallet. Området ligger på mektige marine avsetninger i et typisk ravineområde på Romerike og oversvømmes gjerne ved flom i Asakbekken og ved flom i Rømså og Glomma når vannet slår tilbake langt inn i Asakbekken. Når vannet kommer nedenfra og opp i systemet avleires fine løsmasser på slettene langs bekken.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en mosaikk av ulike flommarksskoger med dominans av gråorskog og mindre innslag av mandelpilkratt. Det er også

innslag av andre vierarter og bjørk. Grenser i hovedsak til tette granplantasjer. Vegetasjonen varierer, men der flompåvirkningen er sterk er det typisk ganske åpen vegetasjon med moser og gress. Det er en del eldre løvtrær i lokaliteten med en del død ved, både liggende og stående. Mye død ved blir trolig fraktet med elven ved større flomhendelser. Den sørvendte ravinedalen er tatt med innenfor avgrensning ut over de delene som er flompåvirket da det lenger opp i systemet er svært aktive ravineringsprosesser med mye åpen leire i ulike utforminger.

Artsmangfold: Mandelpil (VU) finnes særlig langs de nedre delene av bekken og danner stedvis mindre bestand. I tillegg finnes karplanter som mjødurt, bringebær, bekkeblom, skogstjerneblom, sumpkarse, kvasstarr, krypsleie, vasshøymole, strandrør, forglemmeie og mannasøtgras. Gråor er dominerende treslag, sammen med ulike salix arter, noe selje, bjørk og hegg. Av andre arter ble det registrert ferske bevergnag samt svært mye tråkk av elg. På flommarkssoner som dette med overlaging av leire på stammene under flom er det potensial for spesialister av mose som f. eks. skvulpmose.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er ikke påvirket av nyere tids inngrep eller hogster, men det er heller ikke særlig mye og hogge på innenfor det mest utsatte flombeltet.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av større ravinesystem.

Verdivurdering: Lokaliteten vektet høyt på størrelse da den er mer enn 20 daa stor. Området har intakt flomregime og det er ikke mye påvirkning på skogen ut over i granbeltet i lokalitetens ytterkanter. Området er en del av et helhetlig ravinesystem med aktive ravineringsprosesser som bidrar til sedimenteringsmasser på elvesletten. Samlet gis derfor området verdi som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter i biotopen som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Alle tiltak i eller rundt området som endrer flomdynamikken til lokaliteten vil være negative for kvalitetene som er kartlagt.

.....

421 Tømmereggen N I

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: A Areal : 129 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 05. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Det aller meste av dalen er undersøkt i felt og den inkluderer en naturtypelokalitet med gammel ravine blandingsskog i dalens sentrale deler. Denne lokaliteten er beskrevet for seg.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger helt vest i Sørums kommun på mektige marine løsmasseavsetninger rett nord for E6.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalen starter helt oppe ved marin grense og drenerer sørøstover mot Leira, men er kuttet av av E6 og diverse bebyggelse og infrastruktur nedenfor motorveien. Det er kun én markert hoveddal som måler ca. 1000 meter i lengde med kun tre mindre og markerte sideraviner og mange flere svake innbuktninger som kan danne mindre daler på sikt ved fremtidig erosjon. Ravinen er spesiell ved at den i øvre del har gravd seg ned til fjell som danner en 5-10 meter loddrett kant på tvers av ravinen som bekken renner over. Dalen nedenfor denne berghammeren er meget markert og dypt nedskåret med opp til 30 meter høye dalsider og enkelte markerte spisse ravinerygger. Stedvis pågår erosjon i leirmassene ved små bekker og kilder og i tilknytning til bekk og på spisse ravinerygger. Vegetasjonen er typisk for raviner med lågurt på toppene og i sidene og høgstaudevegetasjon i dalbunn. Gran er trolig hogd ut over det meste av området for en del år tilbake og mye av området er i dag plantet igjen med tett granskog. Unntatt fra dette er områdene som er avgrenset som egen naturtype i sentrale deler av ravinen.

Artsmangfold: Området, og særlig den delen som er avgrenset som egen naturtypelokalitet med blandingsskog, er viktig for arter knyttet til død ved av ulike trslag. Generelt viktig for insekter som lever i skoghabitater med stabil høy luftfuktighet.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark, til skogsmark og veier. Det er noe usikkert om avgrensningen i øst har inkludert fyllingsmasser fra arbeidet med motorveien. Også denne ravinen har trolig vært beiteravine tidligere, men det er ingen kulturmarkskvaliteter igjen i dag. enkelte områder har noe areal som ikke er plantet igjen. Her står det spredte løvtrær på det som har vært åpen eng for ikke veldig lenge siden.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike. Området er adskilt fra ravinesystemene nedstrøms av E6 og fyllinger knyttet til denne, samt bakkeplanering.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 1000 meter målt langs lengste bekkstreng. Området fremstår som en særdeles dyp og markert ravinedal, men er kanskje for lite til å defineres som et eget delnedbørfelt. Det er ikke observert tekniske inngrep innenfor grensene. Lokaliteten ligger i en region med store historiske inngrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon i et hardt utnyttet landskap. Samlet vurderes området derfor å være svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

422 Tømmereggen N II

Gammel lavlandsblandingsskog – Ravine-blandingsskog Verdi: B Areal : 22 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt senest 05. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Lokaliteten er også kartlagt av Miljøfaglig utredning tidligere. Opprinnelig beskrivelse er oppdatert og grensene er trukket et godt stykke lenger nedover i ravinesystemet enn tidligere da disse områdene hadde minst like store kvaliteter. Lokaliteten er en del av en større avgrensning av naturtypen ravinedal, se egen beskrivelse av denne.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Tømmereggen ligger helt vest i Sørums kommun ved grensen til Skedsmo og rett nord for E6. Lokaliteten ligger på dype finkornede sedimenter avsatt under tidligere marin grense.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er forholdsvis homogen med gran som dominerende treslag, men med enkelte partier som har ganske stor andel med gråor. Variasjonen i viktige elementer og vegetasjon innenfor er imidlertid stor. I vest i tilknytning til bergveggen og fossen er det mosekledd berg. flompreget vegetasjon med mye strutseving langs bekken. Mye død ved og gadd av gran og gråor. Skogen er forholdsvis grov med mye gran opp mot 50-60 cm i diameter, den er flersjiktet med stor spredning gjennom hele lokaliteten. Videre nedover er det hyppigere forekommende åpne leirflater som følge av små ras langs bekk, i forbindelse med rotvelter, og erosjon knyttet til mindre kilder og på skarpe ravinerygger og neser. Vegetasjonen er rik med lågurt på tørre og noe veldrenerte løsmasser, overganger mot småbregneskog, storbregneskog, og gråor-heggeskog og høgstaudeskog nederst i dalene. Det er i partier tilløp til små kilder.

Artsmangfold: Insekter som er avhengig av fuktig lokalklima, gammel skog og rik engvegetasjon vil her kunne ha viktige leveområder i deler av sin livssyklus. Potensiale for vedboende sopp og moser og lav knyttet til rike ravineskoger. Rynkeskinn ble funnet på ei granlåg i nedre del av lokaliteten.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er ikke påvirket i nyere tid av hogster eller tekniske inngrep. I partier går plantasjeskogen nesten helt ned til bekken og deler av denne er inkludert av arronderingsmessige årsaker.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av en rekke større og mindre ravinesystemer langs Rømsua.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer middels på alle parametre inkludert størrelse. Området er ikke veldig godt arrondert da kun deler av ravinedalen er avgrenset. Området får derfor verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved området som er avhengig av skjøtsel for å ivaretas. Ved hogst av tiliggende skog bør det utvises stor forsiktighet og helst kun drive plukkhogst ned mot grensene til biotop.

.....

423 Svennerud N

Gammel lavlandsblandingsskog – Ravine-blandingsskog Verdi: A Areal : 49 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 24. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere. Lokaliteten er en del av et større ravinekompleks som er beskrevet separat.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger helt vest i Sørums kommun på mektige marine løsmasseavsetninger.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er forholdsvis homogen gammel lavlandsblandingsskog, men helt i sør er det en avvikende del med åpen, trolig gammel elveslette, med meanderende bekk på en flat slette med spredt tresetting av gråor. Denne er lagt inn som mosaikkandel. Skogen er meget grov med gran opp mot 75 cm i diameter og gråor på 40 cm, bjørk på 55 og også grove trær av alle andre treslag som rogn, hegg og selje. Av de samme treslagene er det mye død ved i alle nedbrytningsstadier og av grove dimensjoner. Skogen er flersjiktet med stor spredning er glennepreget og har et velutviklet feltsjikt av urter, bregner og gress. Bekken gjennom området er liten og er i dag trolig en regnvannsbekk med svært begrenset nedbørfelt, men ravinen

er trolig noe kildepåvirket og disse kildene bidrar med noe vann til systemet. Vegetasjonen er typisk utformet med rikere og tørre utforminger øverst oppe og fuktig høgstaude, flommarks, og kildevegetasjon nede i bunn av ravinen. Små flater partier langs bekken har arter som skogstjerneblom, hestehov, strutseving, springfrø, stornesle, sølvbunke, maigull og bekkedarse. Den vestvendte dalsiden er spesielt rik med velutviklet lågurtvegetasjon med arter som myskegras, skogsvinerot, trollbær, blåveis, ormetelg, liljekonvall, firblad og leddved.

Artsmangfold: Insektarter som er avhengig av fuktig lokalklima, gammel skog og rik engvegetasjon vil her kunne ha viktige leveområder i deler av sin livssyklus. Potensiale for vedboende sopp og moser og lav knyttet til rike ravineskoger.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er ikke påvirket av nyere tids inngrep eller hogster. Det er en del søppel midt i ravinen som er dumpet fra industriområdet i vest.

Fremmede arter: Rødhyll finnes spredt.

Del av helhetlig landskap: En av få velutviklede gamle barskoger i regionen som dekker så stort areal.

Verdivurdering: Det er sjeldent i ravinelandskapet å finne biotoper som er 50 daa store med så velutviklet gammel ravineskog. Lokaliteten skårer høyt på størrelse, høyt på rikhet/bonitet, middels til høyt på tilstand og antatt middels på artsamangfold selv om dette punktet er mangelfullt dokumentert. En samlet vurdering gir området derfor verdi som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter i biotopen som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Skogen bør få utvikle seg fritt for inngrep for å at ytterligere gammelskogselementer skal få utvikle seg.

.....

424 Jeksla-Tangerud

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: A Areal : 261 daa

Innledning:

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalen har en hovedbekk i hver av de to sidesystemene som deler seg ca. 200 meter nord for Haldenveien. Den østlige Tangerudbekken har et mindre nedbørsfelt enn den noe større bekken Jeksla som er lagt i rør i et langt parti under Gardermobanen. Lengden på det østre løpet er ca. 1,4 km, mens Jekslas løp innenfor lokaliteten kun er ca. 6-700 meter. Bekkene er stedvis noe meandrerende der ravinebunnen er forholdsvis flat. For det meste er imidlertid dalene ganske bratte med en V formet profil og uten meandrerende bekk i bunn. Det samlede arealet er 255 daa og vurderes som et delnedbørsfelt i denne sammenheng. Mye av ravineringsprosessen er stoppet opp på grunn av inngrep i kantene, men stedvis har enkelte sidedaler arealer å jobbe seg tilbake dersom kildevirksomheten er stor nok og de tilføres nok overflatevann. Størst erosjonsaktivitet er det langs de største bekkene hvor det er til dels mye erosjonsvirksomhet med kanter som faller ut. Ravinedalene er til dels meget markerte og høydeforskjellen fra dalbunn til ravinerygg er opp mot 20 meter. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag, men med et typisk innslag av gråor, hegg og selje nær bekkene, samt i den sørøstre ravinesiden. Det er lite areal med åpen naturmarkseeng igjen, men det er ikke veldig mange år siden delen av området ble tilplantet med gran. Vegetasjonen er typisk for ravinene på Romerike. I den sørøstre delen er det noe lågurtmark med innslag av f. eks. firblad, trollbær, liljekonvall, leddved, skogsveve og fingerstarr og langs bekkene og i kildepåvirket mark vokser bekkedarse, maigull, enghumleblom, krypsoleie og mjødukt. I bunnsjiktet er det typiske moser som storkransmose, etasjehusmose, prakthinnemose. Skogen innenfor de tre nykartlagte naturtypeavgrensningene med skog er ganske grov med grov selje, gråor, hegg, osp og gran. Her er det også rikelig med død ved av alle treslag.

Artsmangfold: Ravinedaler som dette har stabilt høy luftfuktighet og insektarter som er knyttet til slike miljøer i skog vil finne dette som et viktig habitat. Knyttet til død ved av ulike treslag det finnes sjeldne vedboende sopp og insekter. Det er sannsynlig at det finnes spesialiserte mosearter knyttet til åpen leire av ulik kvalitet.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen stort sett intakt. Veien inn til Tangerud gård er det største inngrepet, men det ser ut til at denne smale veien er lagt slik at bekkeløpet i mindre grad er berørt ut over krysningspunktet. Begge bekkene inn og ut av lokaliteten går i rør, men drenerer fritt innenfor området. Gardermobanen er et markert inngrep i den tidligere større ravinen som nå er delt i to deler. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark mot øst og tilførselsbekker flere steder, men ikke alle, er kuttet. Mer og mindre hele området har trolig vært beitet og slått tidligere og stedvis ble det observert spor av ugjødset verdifull beitemark i forholdsvis nyplantet åpen granskog som enda har et tydelig engpreg.

Fremmede arter: Langs et mindre parti av Jeksla ble det observert en del kjempespringfrø og det finnes spredt med rødhyll i områder der skogen er hogd senere år.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike. Området er adskilt fra ravinesystemene nedstrøms av Haldenveien og av fyllinger knyttet Jerbane i vest.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 1,4 km målt langs lengste bekkstreng. Området har en rimelig stor grad av forgreining i ulike ravinedaler og har to markerte daler med bekk. Lokaliteten utgjør et isolert system som er kuttet av på mange steder av bakkeplaneringsarealer, vei og jernbane. Det ligger i en region med store historiske ingrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen innenfor avgrensningen er forholdsvis liten og området er vurdert å være et mindre delnødbærfelt. Størrelse, lengde og kompleksitet tilsier verdi som svært viktig (A verdi), men grenser kanskje mot B verdi pga. påvirkningen rundt området.

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet. Ravinesystemet har flere viktige naturtypelokaliteter av skog og kulturlandskap som beriker ravinen og bør behandles som det fremgår i beskrivelsen av disse.

.....

425 Tangerud SV I

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: C Areal : 10 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 24. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Lokaliteten er en av tre skognaturtyper som er avgrenset innenfor ravinedal lokaliteten Jeksla - Tangerud.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Glomma rett øst for Frognerhagan og Gardermobanen vest i Sørums kommun. Lokaliteten ligger på dype og finkornete marine avsetninger og omfatter en mindre og forholdsvis grunn ravinedal og tilstøtende ravinerygg i sør. Området er avgrenset mot vei og jernbane i øst og vest, samt til yngre skog i nord og eldre granskog i sør, men med lite død ved.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Gran er veldig dominerende i lokaliteten og naturtypen er derfor definert som gammel lavereliggende granskog. Vegetasjonen er typisk for denne typen ravinemiljøer med lågurtskog med liljekonvall, trollbær og fingerstarr på ryggen og øvre lisider, mens nedre dalsider har småbregneskog og dalbunnen frodig høgstaueskog med karplanter som skogburkne, mjødukt, enghumleblom, skogsivaks, springfrø, vendelrot og hvitbladtistel. Skogen er grandominert med gran opp mot 50-60 cm i diameter, men det vokser også litt gråor, samt spisslønn, rogn og selje i biotopen. Skogen er til dels flersjiktet med god spredning, særlig i ravinedalen. Det er mye død ved av særlig gran i ulike nedbrytningsstadier. Det er også noe eldre trær og død ved av gråor.

Artsmangfold: Det er ikke blitt kartlagt rødlistede arter på lokaliteten, men det er et vist potensial for slike i tilknytning til død ved. Denne ravinetypen med høy luftfuktighet har stor produksjon av insekter og dermed også et godt grunnlag for å huse høy tetthet av fugl. Området har ingen spesielle kvaliteter knyttet til åpen leirmark.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor avgrensningen må skogbestanden sies å være av eldre type uten spesielle ingrep i nyere tid. Området er heller ikke mye påvirket av omkringliggende hogster. Skogen er i ferd med å bli ganske gammel og grovvokst og den begynner nå å få et flersjiktet naturskogspreg. Om området har vært del av beitemark tidligere så er det lenge siden da vegetasjonen er av typisk skogkarakter. Mot nord grenser området til nylig gjenplantet åpen kulturmark hvor det bl. a. enda vokser grov nattfiol.

Fremmede arter: Kun rødhyll er registrert i en glenne

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av tre lignende lokaliteter innenfor samme større helhetlige ravinesystem.

Verdivurdering: Lokaliteten gis lav vekt på størrelse og artsamangfold, men gis middels vekt på tilstand. Samlet vurderes dette forholdsvis lille området som lokalt verdifullt (C verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved området som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Lukkede hogster er trolig lite egnet for denne typen ravineskoglokaliteter. Det bør utvises hensyn med lukkede hogster inn mot biotopens grenser da denne er liten og svært utsatt for kanteffekter.

.....

426 Tangerud SV II

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: Areal : 13 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 24. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Lokaliteten er en av tre skognaturtyper som er avgrenset innenfor ravinedal lokaliteten Jeksla - Tangerud.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Glomma rett øst for Frognerhagan og Gardermobanen vest i Sørums kommun. Lokaliteten ligger på dype og finkornete marine avsetninger og omfatter en markert ravinedal i sør og to mindre og forholdsvis grunn ravinedaler i midtre og

nordre deler, samt bekløpet langs en del av Jeksla som utgjør hoveddalen i ravinesystemet. Området er avgrenset mot jernbane i vest, Jeksla i øst og mot yngre skog i nord og sør.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Gran er veldig dominerende i lokaliteten og naturtypen er derfor definert som gammel lavereliggende granskog. Vegetasjonen er typisk for denne typen ravinemiljøer med lågurtskog rygger og øvre liser, mens nedre dalsider har småbregneskog og dalbunnen frodig høgstaudekog med karplanter som skogburkne, mjørdurt, enghumleblom, skogsivaks, springfrø, vendelrot og hvitbladtistel. Skogen er grandominert med gran opp mot 50-60 cm i diameter, men det vokser også litt gråor, samt spisslønn, rogn og selje i biotopen. På de mest veldrenerte delene av området står det enkelttrær av ganske grovvokst furu. Skogen er til dels flersjiktet med god spredning over det meste av området. Det er til dels svært mye død ved av særlig gran i ulike nedbrytningsstadier. Det er også noe eldre trær og død ved av gråor.

Artsmangfold: Det er ikke blitt kartlagt rødlistede arter på lokaliteten, men det er et vist potensial for slike i tilknytning til død ved. Denne ravinetypen med høy luftfuktighet har stor produksjon av insekter og dermed også et godt grunnlag for å huse høy tetthet av fugl. Området har mindre partier med åpen leirmark langs Jeksla hvor det kan finnes spesialiserte mosearter som vokser på denne typen habitat.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor avgrensningen må skogbestanden sies å være av eldre type uten spesielle inngrep i nyere tid. Noe av den døde veden skyldes trolig åpningen av skogen der jernbanen går i dag. Skogen er i ferd med å bli ganske gammel og grovvokst og den begynner å få et flersjiktet naturskogspreget. Om området har vært del av beitemark tidligere så er det lenge siden da vegetasjonen er av typisk skogkarakter. Mot nord og øst grenser området til nylig gjenplantet åpen kulturmark.

Fremmede arter: Rødhyll ble funnet på åpne partier hvor det har falt ned mye trær. Kjempespringfrø vokser langs bekken i øst.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av tre lignende lokaliteter innenfor samme større helhetlige ravinesystem.

Verdivurdering: Lokaliteten gis lav vekt på størrelse og artsamangfold, men gis middels vekt på tilstand og er mer kompleks og med mer død ved enn lokaliteten lenger sør. Den har også en noe bedre avgrensning. Den vurderes derfor å være viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved området som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Lukkede hogster er trolig lite egnet for denne typen ravineskoglokaliteter. Det bør utvises hensyn med lukkede hogster inn mot biotopens grenser da denne er liten og svært utsatt for kanteffekter.

.....

427 Hagen-ravinen

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 107 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 20. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Området er befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13 og en naturtype ut over Ravinedal er kartlagt nord i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravinedalsystemet drenerer ned til Fossåa i nord og ligger 3 km rett øst for Sørumsand sentrum. Ravinen domineres av en hoveddal med forholdsvis små sidedaler og innbuktninger. Ravinedalen er gravd ned i finkornete marine avsetninger. Erosjonsbasis er Fossåa, men de nedre delene mot denne er bakkeplanerte og ikke inkludert i lokaliteten.

Lokaliteten grenser mot Tertitveien i sør og eller mot fylling, fulldyrket mark eller annen skoggravine. Lokaliteten ligger inntil annen ravineavgrensning i øst kun adskilt av en smal rygg med enkel kjerrevei på og med separate bekkesystemer som drenerer på hver sin side av ravineryggen ut i Fossåa.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalen har kun en mindre bekk som er delvis noe meanderende på de flate slettene helt i nord, men det er svært lite vann i den og gravingen begrenset. Lengden på hoveddalen er 1 km og ravinen er markert avsatt med største høyder på dalsidene på ca. 15-20 meter. Det samlede arealet er 107 daa og vurderes ikke som et eget delnedbørfelt i denne sammenheng. Mye av ravineringsprosessen er stoppet opp på grunn av inngrep i kantene og lite vanntilførsel gjennom hoveddalen. Det ble ikke observert områder med utrasninger av leire i lokaliteten. I overkant av de flate partiene i nord har bekken gravd seg helt ned til fjellet. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag, men med et typisk innslag av gråor, hegg og selje nær bekken. De søndre delene er mer åpne og her er det kortere tid siden det var et aktivt beite her. Mye av granskogen er yngre plantet skog som er svært homogen. I nord er ravinen flat i bunnen med en åpen fuktengvegetasjon og tilhørende kanttresetting med eldre gran og noen eldre løvtrær. Dette området er nærmere beskrevet i egen lokalitetsbeskrivelse.

Artsmangfold: Ravinedaler som dette har stabilt høy luftfuktighet og insektarter som er knyttet til slike miljøer i skog vil finne dette som et viktig habitat. Knyttet til død ved av ulike treslag det finnes sjeldne vedboende sopp og insekter. Området med eldre skog og åpne urterike miljøer er særlig interessante for en del invertebrater.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen stort sett intakt. Bekken inn i lokaliteten går i rør, men drenerer fritt innenfor området. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark mot øst og vest. Rett ved Hagen er store deler av ravinen øst for bekken fylt ut per august 2015 og kvalitetene knyttet til ravinen i områdene fra denne fyllinga og sørover begynner å bli marginale. Mer og mindre hele området har trolig vært beitet og slått tidligere og områdene nedenfor fyllingen har fortsatt et åpent engpreg med urterik vegetasjon i dag.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 1 km målt langs lengste bekkestreng. Området er lite forgrenet, har en liten bekk og lite kildeaktivitet, men har en tydelig og markert ravinetopografi. Det ligger i en region med store historiske ingrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen innenfor avgrensningens søndre del er vurdert som høy med en stor ny fylling i området. Da vannføringen også er liten og det er lite ravineringsprosesser pågående settes verdien til viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

428 Hagen NØ

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 98 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 20. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørumsdal kommune 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Området er befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13. Ingen DN 13 naturtyper ble avgrenset i dette området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravinedalsystemet drenerer ned til Fossåa i nord og ligger 3 km rett øst for Sørumsdal sentrum. Ravinen domineres av en hoveddal med forholdsvis små sidedaler og innbuktninger, samt to mindre systemer i nordøst som drenerer ned i samme bekkesystem før bekken renner ut i Kampåa. Ravinedalen er gravd ned i finkornete marine avsetninger. Errosjonsbasis er Fossåa, men de nedre delene mot denne er bakkeplanerte og ikke inkludert i lokaliteten. Lokaliteten grenser mot Tertitveien i sør og eller mot fulldyrket mark eller annen skoggravine. Lokaliteten ligger inntil annen ravineavgrensning i vest kun adskilt av en smal rygg med enkel kjerrevei på og med separate bekkesystemer som drenerer på hver sin side av ravineryggen ut i Fossåa.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk som i vestre system har erodert seg helt ned til en langsgående bergvegg. Bekken fører til tider bra med vann og det er en viss avleiring av finsedimenter på noen mindre flater i bunn av dalen. Lengden på hoveddalen er 650 meter og ravinen er markert avsatt med største høyder på dalsidene på ca. 10-15 meter. Det samlede arealet er 98 daa og vurderes ikke som et eget delnedbørfelt i denne sammenheng. Det er lite pågående ravineringsprosesser i ravinen og den er kun svakt kildepåvirket i øvre del. Det er lite områder med utrasninger av leire i lokaliteten. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag og nesten helt dominert av plantasjeskog med noe mer variert skog og vegetasjon i partier langs bekken. De to ravinedalene i nordøst er 250 meter lange og grunnere med høyder på 5-8 meter.

Artsmangfold: På grunn av en så omfattende granplanting som finnes i denne ravinen vurderes potensialet for artsdiversitet som lite.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen stort sett intakt, men ingen av dalene når sin opprinnelige basis da på grunn av ulike typer inngrep rundt ravinen. Bekken inn i lokaliteten går i rør, men drenerer fritt innenfor området. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark i partier mot øst og vest.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 650 m målt langs lengste bekkestreng. Området er lite til middels forgrenet, har en liten bekk og lite kildeaktivitet, men har en tydelig og markert ravinetopografi. Det ligger i en region med store historiske ingrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen i nyere tid er liten, men er fra

gammelt av kuttet av i forbindelse med oppdyrking. Størrelse, utforming og grad av påvirkning tilsier totalt verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

429 Holendalen

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 182 daa

Innledning: Naturtypen er avgrenset av BioFokus i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014- 2015. Avgrensningen er basert på feltarbeid utført av Anders Thylén i 2011. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Det er registrert to naturtypelokaliteter av lokal verdi (C) innenfor ravineavgrensningene, dels en gråor-heggeskog i øvre del av systemet og dels åpne starrsumper i nedre del (naturtypen evjer, bukter og viker).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på sørøstsiden av Glomma ved Lystad sørvest i Sørums kommun. Sørsiden av ravinen går inn i Fet kommune. Lokaliteten avgrenses i nordvest av jernbanen, hvilket avskjærer den fra Glomma, og mot sørøst av vei 172. Mot nord og sør avgrenses lokaliteten av bakkeplanert jordbruksmark. Området ligger under marin grense og løsmassene består av marin leire og silt.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som ravinedal med utforming ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Ravinesystemet består av to inntilliggende hoveddaler, hver på 700-800 m lengde, med en kraftig løsmasserygg mellom. Den nordre dalen deler seg i tre mindre armer. Det går bekker i bunn av samtlige daler i systemet. Ravinedalene er meget markerte og har en dybde på 15-30 m. Vegetasjonen domineres av skog, i hovedsak gråorskog i dalbunn og til dels i lisider, samt granskog på ryggene. Vegetasjonstyper er storbregneskog og høystaudeskog. Skogen består i hovedsak av middelaldrende likaldret produksjonsskog, med innslag av nyere hogster spesielt under høyspentledninger. I den nordligste "småarmen" er det kulturlandskap med beite. I nordvest hvor bekkene møtes er det åpen vannkantvegetasjon med starrsumper og innslag av viersump. Det er lite åpne leirflater i området.

Artsmangfold: Innenfor den avgrensede gråor-heggeskogslokaliteten er det en god del (forholdsvis fersk) død ved av både gran og gråor, men det er kun funnet vanlige arter av vedlevende sopp. Etterhvert som skogen blir eldre og dødveds sammensetningen mer variert vil det være potensial for vedlevende sopp og insekter. Av karplanter er det en del høybonitetsarter knyttet til både høystaudeskog og rikstarrsumper. Starrsumpene kan også være viktige for insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Nedre del av ravinedalen er stort sett nede på erosjonsbasis, selv om den er fysisk avskåret fra Glomma av jernbanelinjen. Mot øst er alle bekker oppstrøms lagt i rør og områdene er bakkeplanert. Det går et par høyspentledninger gjennom området, men ellers ikke veier eller andre store fysiske inngrep.

Fremmede arter: Rødhyll forekommer spredt i området, og det er registrert både kjempespringfrø og kjempebjørnekjeks i kanten av lokaliteten rundt bebyggelsen i øst.

Del av helhetlig landskap: Evjen i nedre del fortsetter på andre siden av jernbanen mot Glomma og er kartlagt som en egen naturtypelokalitet.

Verdivurdering: Middels stort ravinesystem med to intakte hovedarmer på 700 -800 m lengde hver. Jernbanen i vest og vei/bakkeplanering i øst begrenser systemet. Liten grad av inngrep innenfor avgrensningen. Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fysiske inngrep som oppfylling, skredsikring, ytterligere bakkeplanering eller nye veier vil redusere verdiene knyttet til ravinedalen, og bør derfor unngås. De biologiske verdiene knyttet til skoglokalitet vil utvikles best ved fri utvikling og fravær av hogst.

.....

430 Vilberg

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: A Areal : 1510 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 31. august 2015 av Terje Blindheim og Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Avgrensningen er stikkprøvemessig befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13. Kun de nordøstre delene ble befart, samt at deler av området er besiktiget på avstand og på flyfoto. Det er tidligere avgrenset en liten naturtypelokalitet, skogsdam vest for øvre Vilberg, innenfor lokaliteten. Denne er ikke vurdert på nytt i denne sammenheng.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravinedalsystemet ligger sentralt i Sørums vest for Glomma, 2,5 km øst for Lindeberg. Ravinedalene er gravd ned i finkornete marine avsetninger og drenerer i ulike retninger. Erosjonsbasis er delvis Vilbergsbekken og delvis Hønsibekken som

avgrenser området mot sør. Lokaliteten er avgrenset mot fulldyrka og bakkeplanert mark på alle kanter.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalen har en hovedbekk (Vilbergbekken) som først drenerer nordover fra øvre Vilberg og så sørover til den møter Hønsibekken hvor lokaliteten stopper ved Rv 256. Lengden fra veien og opp til øvre Vilberg er 4,3 km. De mange sideravinene måler fra noen hundre meter til 1000 meter. Det samlede arealet er 1 522 daa og vurderes som et delnedbørfelt i denne sammenheng. Mellom dalene er det flere markerte flater som utgjør gammel skjøbunn og stedvis er det noe pågående ravinering inn i disse flatene og en viss kildepåvirkning. Mange av sideravinene er ikke påvirket av bakkeplanering og ender på nivå med gammel havbunn og kan på sikt grave seg videre inn i denne om det er virksomt vann i ravinen. Størst erosjonsaktivitet er det langs de største bekkene hvor det er noe erosjon av kanter langs bekken, men heller ikke denne er særlig stor. Enkelte ravinerygger er svært krappe og her er det utglidninger, delvis som følge av kildesig. Ravinedalene er meget markerte og høydeforskjellen fra dalbunn til ravinerygg er stort sett fra 15-20 og stedvis helt opp mot 25 meter. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag, men med et typisk innslag av gråor og fuktskog nær bekkene. På de fuktige og noe kildepregete arealene vokser karplanter som krypsleie, enghumleblom, maigull, bekkedarse, ensnelle, skogsnelle og sløke. Granskogen fremstår hovedsakelig som tett og yngre granplantasje med lite karplanter og et tett bunnsjikt av moser som storkransmose, etasjehusmose, prakthinnemose og skyggehusemose. I særlige fuktige partier er det mose på grankvister langt opp på trærne. Det er flere steder noe mer intakt skog med kildesamfunn av karplanter, men disse arealene var svært små i de områdene som ble kartlagt nøy og er ikke avgrenset som naturtyper alene.

Artsmangfold: Forholdsvis tette granplantasjer med unge trær og lite løvskog preger området. Mangfoldet av arter er derfor begrenset i dette ravinekomplekset. Noe potensial for leiretilknyttede arter og arter knyttet til rike og fuktige løvskoger. I sør er det større områder med noe eldre og rik gråorskog, disse er ikke undersøkt, men burde potensielt ha vært avgrenset som viktige skoglokaliteter med potensial for interessante arter.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark på alle sider slik at alle tilførselsbekker flere steder, men ikke alle, er kuttet. Vilbergbekken ser ut til å være stort sett upåvirket men mange steder er det utført bakkeplanering langt ned i vassdraget. Det er en stor høyspentledning som går langs lokaliteten i sør og en noe mindre som går gjennom den østre delen på tvers av ravinedalene. Disse inngrepene skaper har imidlertid ikke ødelagt landskapsformen på noen måte uten å etterlate seg enkle difteveier langs linjene. Det er også mindre jordveier andre steder i ravinekomplekset og enkelt grøfter, men disse vurderes å i mindre grad ødelegge ravinenes dynamikk og bekkeløp. Mer og mindre hele området har trolig vært beitet tidligere og stedvis ble det observert spor av ugjødset verdifull beitemark i forholdsvis nyplantet åpen granskog, bl. a. med funn av grov nattfiol.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike. Området er kun adskilt fra neste ravinedal i øst av Rv 256.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 4,3 km målt langs lengste bekkstreng. Området har en rimelig stor grad av forgreining i ulike ravinedaler, har markerte daler som er ganske dype. Hele systemet er sterkt påvirket av plantasjeskogbrukt med tilhørende veier, selv om veinett kun er jordveier som er lite tilrettelagt og griper ikke inn i ravinedalens naturlige prosesser. Lokaliteten utgjør et isolert system som er kuttet av på mange steder av bakkeplaneringsarealer. Det ligger i en region med store historiske inngrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen innenfor avgrensningen er forholdsvis liten og området er vurdert å være et mindre delnedbørfelt, Størrelse, lengde og kompleksitet tilsier verdi som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

431 Holsbekken

Flommarksskog – Flompåvirket oreskog Verdi: B Areal : 28 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 5. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Lokaliteten er ikke kartlagt tidligere. Denne lokaliteten er også vurdert, sammen med et noe større areal, som naturtypen ravinedal, men da området har mye påvirkning og ganske grunne ravinedaler er området ikke avgrenset som denne naturtypen, men utelukkende som et bekke- og flommarkssystem.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Bekkestrengen og evja er en sidearm til Rømsua rett nord for Lørenfallet. Området ligger på mektige marine avsetninger i et typisk ravineområde på Romerike og oversvømmes gjerne ved flom i Holsbekken og ved flom i Rømsua og Glomma når vannet slår tilbake

langt inn i Holsbekken. Når vannet kommer nedenfra og opp i systemet avleires fine løsmasser på slettene langs bekken.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en mosaikk av ulike flommarksskoger med dominans av gråorskog og mindre innslag av mandelpilkratt, samt at det er åpen flommarkseng uten trevegetasjon. Lengs sør i biotopen hvor det er mindre flompåvirkning er det inkludert noe typisk ravineskog med en blanding av gran og løv i biotopen. Her er skogen godt sjiktet og ganske grov og det finnes noe død ved. Høgstaudevegetasjon og til dels kildepreget vegetasjon i partier. Lenger nord er det mer løvskogsdominans og ganske smale kantsoner. Langs de flate flomslettene ved bekken står det ulike salixarter, bl. a. mandelpil som stedvis er grov. På åpne flomsletter vokser det karplanter som kvass-starr, skogsivaks, mjødukt og bekkeblom. De smale kantene som ikke berøres av flom har lågurtmark og til dels gråor-heggeskog. Skogen er flersjiktet og det er spredt med død ved, liggende og stående, i ulike nedbrytningsstadier og av flere ulike treslag. Noe død ved blir trolig fraktet vekk av bekken ved større flomhendelser.

Artsmangfold: Mandelpil finnes spredt langs bekken og danner stedvis mindre bestand, men mest enkelttrær. På flommarkssoner som dette med overlaging av leire på stammene under flom er det potensial for spesialister av mose som f. eks. skvulpnose. Området er helt sikkert av stor verdi for ferskvannstilknyttede invertebrater. Insektarter som er avhengig av fuktig lokalklima, gammel skog og rik engvegetasjon vil her kunne ha viktige leveområder i deler av sin livssyklus.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er ikke påvirket av nyere tids inngrep eller hogster. Flomdynamikken er intakt

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av flere lignende miljøer langs Rømua.

Verdivurdering: Rikhet, Intakt flomdynamikk og områdets beliggenhet tilsier at det avgrensede miljøet er viktig for biologisk mangfold. Lokaliteten skårer høyt på størrelse, men middels på øvrige parametere. Området gis derfor verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter i biotopen som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Alle tiltak i eller rundt området som endrer flomdynamikken til lokaliteten vil være negative for kvalitetene som er kartlagt i evja.

.....

432 Skroverravinene midtre

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: A Areal : 234 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 30. oktober 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Avgrensningen er stikkprøvemessig befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13. En naturtype med gammel granskog er registrert innenfor ravinedalavgrensningen. Ravinesystemet er kun undersøkt i de nedre delene som er barskogsdominerte.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravinedalsystemet ligger nordvest i Sørums kommun mellom Jeksla i vest og Myrvoll og Kamphus i øst. Ravinedalene har gravd seg ned i finkornete marine avsetninger. Lokaliteten er en del av et større sammenhengende ravinekompleks som er delt inn i tre dellokaliteter basert på hydrologiske forhold, sammenheng i vannstreng. Lokaliteten strakk seg tidligere helt fra Jeksla og opp til Kamphus og Myrvoll, men er i dag avskjært av bakkeplannede arealer i vest og de øvre delene er avskjært av to gårdsveier som går på tvers av ravinedalene i et område hvor disse er stort sett åpne beitemarker.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalen har en hovedbekk som er snaut 1 km målt fra den nedre veien i øvre del av systemet. Lang og området må karakteriseres som et delnedbørfelt med mer enn to sidegrener. Ravinedalene er meget markerte og høydeforskjellen fra dalbunn til ravinerygg er opp mot 30 meter. Særlig langs bekkene er det aktiv graving i partier som gir opphav til større og mindre åpne leirflater, samt en viss grad av sedimentering av utgravde masser på flate sletter langs bekken. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag, men med et typisk innslag av gråor og høgstaudemark nær bekken. Ut over den avgrensede naturtypelokalitetene fremstår granskogen som tett og yngre granplantasje med lite karplanter og et tett bunnsjikt av moser som storkransemose, etasjehusmose, prakthinnemose og skyggehusemose. I særlige fuktige partier er det mose på grankvister langt opp på trærne. Det er antydninger til kildevegetasjon, men ingen typiske kildebekker er kartlagt i området.

Artsmangfold: Grøftelommose ble kartlagt sør for denne lokaliteten og finnes trolig spredt i hele ravinesystemet da det er mye blottlagt leire med forskjellig kvalitet i hele ravinesystemet. I den avgrensede naturtypelokaliteten er det store mengder grov død ved som gir potensial for en rekke arter av sopp og insekter. Stedvis finnes noe død ved også i yngre skog. Ravinesystemer er generelt meget produktive økosystemer. De åpne ravinedalene hvor det beites i øvre del av ravinesystemet og hvor det også vokser noe yngre gråorskog har komplementære verdier i forhold til barskogene

nedenfor. Denne øvre delen som er avgrenset har trolig en viktig funksjon for en del insekter og noen fuglearter som er knyttet til denne typen miljøer. Mange arter av insekter er også knyttet til skog og åpent englandskap i ulike deler av sin livssyklus, nærheten til hverandre er derfor en verdi i seg selv.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt bortsett fra de to gårdsveiene som passerer ravedalen på fylling hvor bekken går i rør gjennom fyllingen.

Oppstrøms ender ravinene nær øvre marine grense og har derfor i denne enden nådd sitt utbredelsesmaksimum. Ut over de to veiene som krysser er det kun anlagt enkle skogsbilveier på de flattere ravineryggene, som nå i stor grad er hogd ut nylig. Det er ikke laget større veisystemer ned i ravedalene i lokaliteten i forbindelse med uttak av tømmer, bekker er ikke lagt i rør ut over der hovedbekken går i rør ned til. Det passerer to VA ledninger helt i øvre del av de to mindre ravedalene i øvre del av systemet.

Fremmede arter: Rødhyll finnes på hogstflater og i lysåpninger.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et større ravinesystem, noe som er tillagt verdi i verdivurderingen.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på i underkant av 1 kilometer målt lang lengste bekkstreng fra den vestre gårdsveien og vestover. Området er rikt forgrenet og utgjør et mindre delnedbørfelt med flere sidegrener. Fra dalbunn og opp til ravinerygg er det stedvis over 30 høydemeter. Avgrensningen inneholder få inngrep og ravineprosesser er intakte med bekker som graver og enkelte mindre kilder. Lokalitetens sammenheng med to andre lokaliteter som samlet utgjør en større ravinest i en region med store historiske inngrep i ravinelandskapet gir samlet verdi som svært viktig (A verdi). Verdien for systemet er verdisatt på bakgrunn av de vestre delene, men hele systemet inkludert de åpne beitedalene er inkludert i avgrensingen som et enhelig system.

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

433 Skrøverravinene nordre

Ravedal – Ravedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: Areal : 104 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 30. oktober 2014 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravedal 2014 (Erikstad 2014). Avgrensningen er stikkprøvemessig befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13. Det er ikke avgrenset naturtyper med biologiske kvaliteter innenfor lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravedalsystemet ligger nordvest i Sørums kommun mellom Jeksla i vest og Myrvoll, Kamphus øst. Ravedalene har gravd seg ned i finkornete marine avsetninger. Lokaliteten er en del av et større sammenhengende ravinekompleks som er delt inn i tre dellokaliteter basert på hydrologiske forhold, sammenheng i vannstreng. Lokaliteten er avgrenset mot fulldyrka og bakkeplannert mark i vest, nord og øst, mot vei i nord og mot tilstøtende intakt ravinerygg med skog i sør. De østre dalene er slake, men kan på sikt utvikle seg til dypere daler om de naturlige prosessene får gå sin gang.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravedal i marin leire med bekk. Ravedalen har en hovedbekk som er 950 meter lang og området må karakteriseres som et delnedbørfelt med mer enn to sidegrener. Ravedalene er meget markerte og høydeforskjellen fra dalbunn til ravinerygg er opp mot 20 meter, men de østre delene er grunne og til dels helt flate. Særlig langs bekkene i vestre deler er det aktiv graving i partier som gir opphav til større og mindre åpne leirflater, samt en viss grad av sedimantering av utgravde masser på flate sletter langs bekken. Det avgrensede området er barskogsdominert med gran som dominerende treslag, men med et typisk innslag av gråor og fuktskog nær bekken. Granskogen fremstår som tett og yngre granplantasje med lite karplanter og et tett bunnsjikt av moser som storkransemose, etasjehusmose, prakthinnemose og skyggehusemose. I særlige fuktige partier er det mose på grankvister langt opp på trærne. Det er antydninger til kildevegetasjon, men ingen typiske kildebekker er kartlagt i området.

Artsmangfold: Grøftelommose er kartlagt i ravine lenger sør og kan godt finnes også i denne lokaliteten da det flere steder, særlig de vestre delene, er en del åpen leire. Forholdsvis tette granplantasjer med unge trær og lite løvskog preger området. Mangfoldet av arter er derfor begrenset i denne delen av ravinekomplekset, men har opplagt en verdi for enkelte grupper av insekter, særlig tovinger, og tilhørende fuglefauna.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser i vest mot fulldyrket og bakkeplanert mark der vannet går i kulvert. Det er mindre jordveier flere steder, men disse ser ikke ut til å ødelegge ravinenes dynamikk og bekkeløp.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et større ravinesystem med tre dellokaliteter av naturtypen ravedal, noe som er tillagt verdi i verdivurderingen.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på 950 meter målt langs lengste bekkestreng. Området er mindre forgrenet og har noe mindre høydeforskjeller enn ravedalene lenger sør. Det er også større påvirkning av grøfter og et mer fremtredende veinett, selv om veiene kun er jordveier som er lite tilrettelagt og griper ikke inn i ravedalens naturlige prosesser. Lokalitetens er en del av en sammenhengende større ravinest i en region med store historiske ingrep i ravinelandskapet, men har noe lavere kvaliteter enn de to områdene lenger sør. Området gis derfor verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

434 Sørums mølle, ravedal

Ravedal – Ravedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 21 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt senest 05. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommune 2014-15. Lokaliteten er også kartlagt av Miljøfaglig utredning tidligere og av Ove Sørli på Rømsdal, men da kun med fokus på andre naturtyper. Lokaliteten overlapper nesten helt med naturtypene Vannkantsamfunn og gammel boreal løvskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sørums Mølle ligger langs Rømsdalen ved Lørenfallet. Området ligger på mektige marine avsetninger i et typisk ravineområde på Romerike og oversvømmes gjerne ved flom i bekken og ved flom i Rømsdalen og Glomma når vannet slår tilbake inn i evja. Ravinen grenser til dyrka mark, Rømsdalen og til veier og mølleområdet.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravedal i marin leire med bekk. Ravedalen har et markert hovedløp med bekk som løper over flere bergterskler der ravinen har gravd seg helt ned til erosjonsbasis. De ytre delene mot Rømsdalen er helt flate og rommer en evje som står i kontakt med Rømsdalen. Denne ender i et lite fall over en bergterskel der ravinen fortsetter videre nord- og vestover. Ravinesidene går bratt ned mot bekken på alle kanter og vegetasjonen er av lågurts type helt ned til bekken. På de flate partiene langs evja er det fuktvegetasjon. I tillegg til skog og evje er det mindre partier mer åpen eng og nylig gjengrodd eng i sør. Enga er forholdsvis rik og av lågurts type bl. a. med mye fagerklokke. Hoveddalen er ca. 350 meter lang mens den ene sidedalen kun måler 100 meter i lengde. Ravedalen er markert nedgravd med sidekanter på opp til 15 meters høyde. Ravinen er ikke plantet igjen og skogen fremstår som flersjiktet med rik treslagsblanding og med mange viktige gammelskogselementer. Åpen leire finnes på et mindre punkt ved evja hvor en kant har rast ut. Det ble ikke registrert aktive kilder innenfor området.

Artsmangfold: Området har en rik fauna og flora, se informasjon om dette i sammenfallende naturtypebeskrivelse.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark, samt infrastruktur som vei og mølleplass på alle sider slik at eventuelle tilførselsbekker er kuttet. Langs mølleplassen og fortauet er det tilført masser et stykke ned i ravedalen. Grensene er her forsøkt trukket litt ned i dalsiden. Det går en høyspentgate midt over ravedalen hvor skogen er fjernet. Det er ikke gjennomført tekniske inngrep eller hogster innenfor grensene i senere tid. Også denne ravinen har trolig vært beiteravine tidligere, men det er kun marginale kulturmarkskvaliteter igjen i dag helt sør i området.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 350 meter målt langs lengste bekkestreng. Området har liten grad av forgreining og kompleksitet. Ingen spor etter aktiv ravinering og er ikke kildepåvirket. Arealet er forholdsvis lite og området kan ikke vurderes som et eget delnedbørfelt. Det ligger i en region med store historiske ingrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen innenfor avgrensningen er liten og det er ikke registrert spesielle tekniske inngrep. Samlet vurderes området derfor som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

435 Sørums mølle

Gammel boreal lauvskog – Gammel gråorheggskog Verdi: A Areal : 20 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt senest 05. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommune 2014-15. Lokaliteten er også kartlagt av

Miljøfaglig utredning tidligere og av Ove Sørlibråten. Lokaliteten er også avgrenset som naturtypen ravinedal med en egen avgrensning som avviker marginalt fra denne og med en egen beskrivelse. Grensene er noe justert. Se også beskrivelse av ravinedal.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sørums Mølle ligger langs Røumua ved Lørenfallet. Området ligger på mektige marine avsetninger i et typisk ravineområde på Romerike og oversvømmes gjerne ved flom i bekken og ved flom i Røumua og Glomma når vannet slår tilbake inn i evja.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er todelt med gammel boreal løvskog av hvor grov osp og gråor dominerer. De flate partiene nærmest Røumua er angitt som vannkantsamfunn og kan beskrives som en typisk evje. Skogen er flersjiktet og er til dels meget grov med mange trær på 50-70 cm i diameter. Det vokser gran, selje, rogn, bjørk og hegg i området i tillegg til osp og gråor. Nede ved evja står også mandelpil. Læger av osp, gråor, hegg og gran finnes spredt, til dels i meget grove dimensjoner og med noe ulik spredning på nedbrytningsgrader. Luftfuktigheten i området er stabilt høy noe som gjør at området er rikt på lav knyttet til denne typen løvskog. Evja har små elvesletter som domineres av elvesnelle.

Artsmangfold: Mandelpil (NT) finnes sparsomt i tillegg er springfrøvikler (EN) og rødhalset lavspinner (VU) registrert i området, men det er litt usikkert hvorvidt den siste av disse har tilhold i lokaliteten da den stort sett har tilhold i tørr og åpen blandingsskog. På død ved av osp ble det gjort funn av begerfingersopp, søstersnyltekjule og labyrintvoksskinn, arter som trolig er forholdsvis vanlige i ravinelandskapet, men som er sjeldent rapportert på Romerike. Det forventes at området kan være rikt på invertebrater knyttet til skog med død ved i kominasjon med åpne engsamfunn. Vegetasjonen er typisk for denne typen ravine med helofyttvegetasjon ved evja og med typiske arter som skogsalat, markjordbær, liljekonvall og trollbær i rikere og tørrere ravinesider. Åpne leirflater kan ha potensial for spesialiserte leirmoser. Dødvedrike lommer kan ha stort potensial for ytterligere sjeldne og sårbare vedboende sopper.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er ikke påvirket av nyere tids inngrep eller hogster. Det er ryddet langs en gammel linje tvers over lokaliteten. I områdene ved mølla og vei er det gamle fyllinger et stykke ned i ravinen. Noe av disse arealene er forsøkt ikke tatt med innenfor avgrensningen.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av en rekke større og mindre ravinesystemer langs Røumua.

Verdivurdering: Rikhet, kompleksitet, skogtilstand, innslag av rødlistet naturtype (mandelpilkratt) og funn av sjeldne arter tilsier verdi som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter i biotopen som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Alle tiltak i eller rundt området som endrer flomdynamikken til lokaliteten vil være negative for kvalitetene som er kartlagt i evja.

.....

436 Tømmereggen S

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 84 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 05. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Området er kun undersøkt delvis helt i nord og vurdert på avstand fra vei, ellers kun ved hjelp av digitale kart. Videre undersøkelser bør foretas for å avklare om det finnes viktige naturtyper knyttet til skogen i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger helt vest i Sørums kommun på mektige marine løsmasseavsetninger rett nord for E6.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med bekk. Ravinedalene har vært tidligere hengt sammen i en felles bekkedal som trolig har gått der dagens motorvei ligger. Det er usikkert hvorvidt det eksisterer noen bekk i dag som forbinder de 4 markerte ravinedalene som måler fra snaut 200 meter til 330 meter i lengde. Dalene er meget markerte og dypt nedskårne med opp til 25 meter høye dalsider og markerte spisse ravinerygger. Vegetasjonen er typisk for raviner med lågurt på toppene og i sidene og høgstaudevegetasjon i dalbunn. Gran er trolig hogd ut over det meste av området for en del år tilbake og fremstår i dag som løvskogsdominerte områder med middels gammel skog og forholdsvis lite gammelskogsselementer som grove trær og død ved.

Artsmangfold: Kan være viktig for enkelte insektgrupper knyttet til frodig løvskog.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen intakt. Området grenser til fulldyrket og bakkeplanert mark i vest og nord, til motorvei i sør og annen mark i vest. Det kan se ut til at alle tilførselsbekker i øvre del er kuttet eller går i rør inn i ravinedalen. Det er usikkert hvorvidt fyllinger fra bygging av motorveien hindrer de opprinnelige bekkeløpene ut av ravinene slik de er avgrenset. Også denne ravinen har trolig vært beiteravine tidligere, men det er ingen

kulturmarkskvaliteter igjen i dag bortsett fra nede ved motorveien som hvertfall tilsynelatende ser ut som eng.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike. Området er adskilt fra ravinesystemene nedstrøms av E6 og fyllinger knyttet til denne, samt bakkeplanering.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på ca. 330 meter målt langs lengste bekkestreng. Området fremstår som parallelle ravinedaler med usikkerhet rundt felles bekkeløp. Ut over de fire hoveddallene har området liten grad av forgreining og kompleksitet, men dalene er svært markerte med skarpt avsatte egger og dype daler. Det er ikke observert tekniske inngrep innenfor grensene. Lokaliteten ligger i en region med store historiske inngrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Samlet vurderes området derfor å være viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

437 Tangerud SV III

Gammel boreal lauvskog – Gammel lauvblandingsskog Verdi: B Areal : 21 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 24. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Lokaliteten er en av tre skognaturtyper som er avgrenset innenfor ravinedalokaliteten Jeksla - Tangerud.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Glomma rett øst for Frognerhagan og Gardermobanen, vest i Sørums kommun. Lokaliteten ligger på dype og finkornete marine avsetninger og omfatter østlig del av en markert ravinedal med Geksla sitt bekkeløp og kantsoner som grense i vest og fulldyrka mark som grense i øst.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Ulike boreale treslag som selje, rogn, bjørk og gråor dominerer det meste av den vestvendte lisiden, mens det i partier er ganske rein gråorskog i de flompåvirkede delene ved Jeksla og partier med granskog ellers. Området er derfor lagt inn som en mosaikk av de prioriterte naturtypene løvblandingsskog, ravine-blandingsskog, og flompåvirket oreskog der den førstnevnte av disse har størst utbredelse. Vegetasjonen av lågurtype i det meste av den vestvendte lia med innslag av bl. a. leddved. I konkave partier med større fuktighet er det høgstaudekog og noe småbregnemark. Nederst ved Jeksla er det typisk flommarksskog på mindre elvesletter og helt langs elveløpet. Elveløpet er markert utgravd med markerte raspier hvor det er åpne leirflater av ulik kvalitet og alder. Skogen er flersjiktet med stor spredning i høyde og dimensjoner. Gjenstående gran er nok de eldste trærne i området og er til dels ganske grove og noen har stabil barkstruktur og til dels tett greinsetting. Det er spredt med død ved gjennom hele området av både gran og løvtrær. Det er også en del gadd, særlig av gråor.

Artsmangfold: Det er ikke blitt kartlagt rødlistede arter på lokaliteten, men det er et vist potensial for slike i tilknytning til død ved. Denne ravinetypen med høy luftfuktighet har stor produksjon av insekter og dermed også et godt grunnlag for å huse høy tetthet av fugl. Området har mindre partier med åpen leirmark langs Jeksla hvor det kan finnes spesialiserte mosearter som vokser på denne typen habitat.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor avgrensningen må skogbestanden sies å være av eldre type uten spesielle inngrep i nyere tid. Trolig er det forholdsvis homogene innslaget av løvskog et resultat av gjengroing etter tidligere beiter eller at det har vært tresatt med gran tidligere. Det var imidlertid ikke mye synlige spor av stubber i skogen i dag. Skogen er i ferd med å bli ganske gammel og grovvokst og den begynner å få et flersjiktet naturskogspreg med et rikt innslag av urter og bregner i åpnere partier. Om området har vært del av beitemark tidligere så er det lenge siden da vegetasjonen er av typisk skogkarakter i dag. Mindre områder med tydelig yngre homogen skog er utelatt fra avgrensningen. Kilder ble ikke kartlagt nøy, men det så ut til å være noe kildepåvirket vegetasjon i mindre partier.

Fremmede arter: Rødhyll ble registrert i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av tre lignende lokaliteter innenfor samme større helhetlige ravinesystem.

Verdivurdering: Lokaliteten gis middels vekt på størrelse og potensialet for arts mangfold, samt middels vekt på tilstand og rikhet/bonitet. Området utgjør en verdifull ravinelandside med tilhørende bekkeløp der ravedynamikken er rimelig intakt. Området skal i henhold til kriteriene for verdsetting ha verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved området som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. Lukkede hogster er trolig lite egnet for denne typen ravineskoglokaliteter. Det bør utvises hensyn med lukkede hogster inn mot biotopens grenser da denne er liten og svært utsatt for kanteffekter.

.....

438 Bruvollen - Kauserud

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: B Areal : 359 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 20. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Området er befart med fokus på kvartærgeologiske verdier og prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13. En naturtypelokalitet med flommarksskog er avgrenset nord i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Det avgrensede ravinedalsystemet har bekken Fossåa som sin sentrale del og er avgrenset av Bruvoll i nord og av Kauserud i sør. Her meandrerer elva gjennom tykke løsmasseavsetninger over en strekning på 1400 meter i luftlinje eller 3000 meter målt langs elvelløpet. Lokaliteten grenser til skogsmark eller fulldyrket og hvertfall delvis bakkeplanert mark rundt hele lokaliteten.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med en sterkt meandrerende og ganske stor bekk. Avgrensningen er den eneste ravinedalen av denne typen som er avgrenset i kommunen og vel også på Romerike. Den er grunt nedskåret med høyder på 4-7 meter som heller slakt ned til bekken som igjen har skåret seg ca. 20 meter bratt ned i finsedimentene. Langs hele vestsiden av lokaliteten er det skog på vestsiden og ravineformasjonene er her ikke påvirket slik de vanligvis er langs dyrkbar mark, slik tilfellet er på østsiden av ravinen også her.

Artsmangfold: Potensiale for arter knyttet til meandrerende bekker på leirgrunn og flompåvirket skog og engvegetasjon.

Bruk tilstand og påvirkning: Innenfor den avgrensede lokaliteten er landformen stort sett intakt, men ingen av dalene når sin opprinnelige basis på østsiden på grunn av oppdyrking på denne siden. Bekken meandrerer fritt og er ikke forbygd.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere isolerte ravinesystemer innenfor ravinelandskapet på Romerike.

Verdivurdering: Målt langs bekken har ravinedalen en utstrekning på 3 km. Området har en rekke forgreninger og disse er som hoveddalen forholdsvis grunt nedgravd. Området har et samlet areal på 340 daa. Det ligger i en region med store historiske ingrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Inngrepsstatusen i nyere tid er liten, men er fra gammelt av kuttet av i forbindelse med oppdyrking. Størrelse, utforming og grad av påvirkning og at området må sies å utgjøre et eget delnedbørfelt skulle tilsi verdi som svært viktig (A verdi). Området har imidlertid mindre grad av typisk ravinekarakter og er forholdsvis grunt. Verdien er derfor satt til viktig (B verdi), men det er usikkert hva som er korrekt i dette tilfellet.

Skjøtsel og hensyn: Inngrep som går på tvers av ravinedalen eller som går i dalbunnen vil redusere de kvartærgeologiske verdiene. Det samme vil andre tiltak som hindrer vannets aktivitet i ravinesystemet.

.....

439 Bruvollen S

Flommarksskog – Flompåvirket oreskog Verdi: B Areal : 70 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt senest den 20. august 2015 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Sørums kommun 2014-15. Lokaliteten er en del av en større ravineavgrensning som er beskrevet separat. Området er tidligere avgrenset i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen i 2003. Lokalitetens grenser er justert og beskrivelsen oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede lokaliteten utgjør de flomutsatte delene av Fossåas løp sør for Bruvoll. Her meandrerer elva gjennom tykke løsmasseavsetninger over en strekning på 800 meter i luftlinje eller 2000 meter langs elvelløpet.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er definert som flommarksskog med utforming flompåvirket oreskog. Området er også et viktig meandrerende bekkedrag og det er innslag av sump- og kildeskog. Skogen er forholdsvis flersjiktet og variert med mye løvsog og åpne engarealer der flompåvirkningen er sterkest. Høyere oppe på kantene er det typisk innslag av frodig blandingsskog med større innslag av eldre gran. Plantasjeskog er generelt forsøkt og ikke avgrenses. Langs elva er det en god del død ved i ulike nedbrytningsstadier, det er spredt med gadd, men generelt lite virkelig gamle trær. Vegetasjonen er ganske rik og frodig i de åpne områdene med typiske arter som skogsnelle, skogburkne, saueteig, gråor, stornesle, hvitveis, krypsleie, mjødurt, bringebær, rogn, gjøkesyre, springfrø, vendelrot, myrmaure, flotgras i bekken, myrkongle, hundekvein, sølvbunke, spriketormose og skogrørkvein. Skogen er generelt ikke veldig gammel. I ett område vest for bekken er det tydelig kildepreget vegetasjon med innslag mye skogsnelle, spriketormose og myrkongle i det som trolig er gamle dammer.

Artsmangfold: Mange arter av insekter er avhengig av urterike enger og gammel skog i ulike deler av sin livssyklus. Miljøer som dette med naturlig åpne engsamfunn i skog har derfor en verdi som

skjelden finnes i ordinære skogsmiljøer. Det kan være interessante arter av invertebrater og muslinger knyttet til selve bekken, men slike er ikke påvist. Granrustkjuke ble funnet på død ved av gran i området.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er ingen tekniske inngrep i lokaliteten og elva meandrerer normalt innenfor hele lokaliteten og det er ingen forhold som påvirker normal flomdynamikk. Det drives ordinært skogbruk inn mot bekken på alle kanter.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er del av større ravinelandskap.

Verdivurdering: Det er sjelden på Romeriksslettene å finne så pass intakte meandrerende elvepartier i skog der flomdynamikk og meandring ikke er påvirket. Stedvis har bekken også rimelig intakte kantsoner med åpen flommark og flomskog, samt innslag av kildskog i ett område. Ut fra størrelse og generell tilstand med lite påvirkning vurderes området som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Området har trolig vært mer åpent tidligere, trolig med beite. Det er i dag ingen spesielle kvaliteter knyttet til denne hevdeformen og det anbefales at området innenfor grensene får utvikle seg mest mulig fritt.

.....

440 Skeabekkenravinen

Ravinedaler – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk Verdi: A Areal : 1131 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av BioFokus v/Ole J. Lønnve den 19. november 2014 i forbindelse med ravinekartlegging i 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør et ravinesystem som strekker over 3 km opp langs Skeabekken og østover fra Lørenfallet i Sørumsdal kommune. Ravinen er for det meste omgitt av jorder og beitemark.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal med utforming ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Ravinedal er rødlistet som sårbar (VU) i rødlisten for naturtyper (2011). Naturtypen er rødlistet pga. sterk tilbakegang grunnet bakkeplanering, gjenfylling, bekkelukking, infrastrukturtiltak m.m. Ravinen omfatter et større system langs Skeabekken med flere mindre sidegrener/daler. Den lengste sidegrenen er omtrent 900 meter lang. Innenfor avgrensningen finnes tre mindre naturtypeavgrensninger, Vall, Holsenga og Skjegget sør. Alle er avgrenset som gammel boreal løvskog med henholdsvis verdi som svært viktig (A), viktig (B) naturtype og lokalt viktig (C). Skogen ellers er til dels sterkt hogspåvirket og flere større partier med tette plantefelt av gran finnes. Dette er en aktiv ravine med jordutklidninger flere steder og med mange mindre bekker og sig.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er kartlagt ut over det som er nevnt for naturtypene Vall, Holsenga og Skjegget sør (se disse). I følge Artskart er det gjort en rekke observasjoner av fugl i området.

Bruk tilstand og påvirkning: Skogsdrift drives aktivt innenfor avgrensningen. I tillegg er det ett nettverk av turveieier i deler av området. Disse er store og brede, og fungerer nok både som rideveier og skiløyper om vinteren. Dette løypenettet krysser også bekken ved et par punkter. Øst for Prestegarden (Skjegget) er det et en slags fyllplass hvor det er dumpet masse. Betydningen av denne fyllplassen for ravinen som system, vurderes derimot til å være forholdsvis liten.

Fremmede arter: Se beskrivelsene av Vall, Holsenga og Skjegget sør

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert etter nytt faktaark ravinedal (november 2014). Ravinen skårer høyt på størrelse. Ravinen består av en lang hoveddel men med flere mindre velutviklede sidedaler med en dybde på over 5 meter. Nedbørsfeltet til denne ravinen er påvirket ved at flere av småbekkene er lagt i rør under jorder utenfor selve ravinen. Inngrepsstatusen vurderes som liten i den forstand at inngrepene (hogst, fyllinger og turveitraseer) ikke påvirker ravinen som system vesentlig. Samlet sett vurderes derfor denne ravinen til svært viktig (A).

Skjøtsel og hensyn: Området bør overlates til fri utvikling. Det er viktig at det ikke foretas ytterligere tekniske inngrep i området.

.....

441 Skjegget sør

Gammel boreal lauvskog – Gammel lauvblandingsskog Verdi: C Areal : 14 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av BioFokus v/Ole J. Lønnve den 19. november 2014 i forbindelse med ravinekartlegging i 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et ravinesystem som strekker seg fra Rømua og oppover langs Skeabekken og østover fra Lørenfallet i Sørumsdal kommune. Lokaliteten ligger nedenfor Holsenga ved Lørenfallet. Lokaliteten ligger nord for Haldenveien ved et område som kalles Skjegget. Lokaliteten er omgitt av grandominert skog.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel boreal løvskog med utforming gammel løvblandingsskog. Lokaliteten utgjøres av et mindre parti langs en liten bekk. Gråor, hegg, selje, gran og osp. Enkelte grantrær er store og grove med en øvre dbh på ca. 60 cm. En del død ved forekommer i form av læger, spesielt enkelte forholdvis godt nedbrutte grove granlæger ligger over bekken. Vegetasjonen har karakter av lågurt med innslag enghumleblom og mjødurt.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter påvist, men den svake signalarten viftelærsopp er registrert på død gråor. Området vurderes til et vist potensial for en rekke organismer knyttet til død ved. Det fuktige miljøet har også potensial for en rekke interessante artsforekomster av insekter. Lokaliteten vurderes også til å ha potensial sjeldne epifyttiske moser.

Bruk tilstand og påvirkning: Lokaliteten er lite påvirket direkte av nyere inngrep, men skogen som omgir lokaliteten består av ung plantet granskog.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert etter nytt faktaark for gammel boreal løvskog (desember 2014). Lokaliteten skårer lavt på parameterne størrelse artsmangfold og tilstand. Samlet sett vurderes lokaliteten til en lokalt viktig (C) naturtype.

Skjøtsel og hensyn: Området bør overlates til fri utvikling. Det er viktig at det ikke foretas tekniske inngrep eller hogst.

.....

Vedlegg 2. Faktaarkutkast for ravinedal 2014

Ravinedal

Lars Erikstad 2013. Revidert av Lars Erikstad og Ulrika Jansson 13. mai 2014

Definisjon: Ravinedal er en mindre dalgang som er gravd ut ved vannerosjon i løsmasser.

Granseverdien for vurdering er raviner med samlet lengde på mer enn 500 m og som ikke er totalt dominert av bakkeplanering, større veier/jernbaner og andre fyllinger, det vil si at dalformen er intakt og kunstmark (inkludert fulldyrket mark) ikke overstiger 50%. Områdene verdisettes for intakte systemer men kan slås sammen til felles forvaltningsområder i kartleggingsprosessen. Ravinedaler i morene inkluderes ikke i håndboka.

Hvorfor er naturtypen viktig: Ravinedaler er særlig vanlige i områder med marine leirer som er hevet opp over havnivå ved landhevning etter siste istid. Dette er også viktige jordbruksområder og gjennom perioden 1960-1990 har svært store områder med ravinedaler blitt omformet ved bakkeplanering og nydyrking (Erikstad 1992). Naturtypen er oppført i rødlisten som sårbar (VU). Avgrensning og verdsetting av typen er viktig for å ivareta en truet landskapsform og en karakteristisk landskapstype. Forekomst av kilder med kildevegetasjon er også et viktig element i ravinedalene. Naturtypen huser også et rikt mangfold av arter. Vilt oppholder seg gjerne i naturtypen og den mangfoldige og tallrike insektsfaunan legger grunnen til en rikt fuglfauna. Det er flere arter som er knyttet til erosjonsflater (bare leirflater), slik som pionermoser. Det er imidlertid behov for mer artskunnskap om slike artsspesialister samt om insektsfaunaen i naturtypen.

Utbredelse: Marine leirer er vanlig i Norge særlig på Østlandet og i Trøndelag, men uvanlig internasjonalt, begrenset til kystområder eller lavereliggende områder som har hatt sterk nedising og landhevning slik at tidligere marine områder har blitt terrestriske. Vestkysten av Sverige, Kanada og Alaska er slike områder der naturtypen kan finnes.

Raviner i bresjømateriale er også begrenset i omfang og kompleksitet først og fremst fordi bresjøsedimenter ikke er så vanlige med tilstrekkelig mektighet for å danne kompliserte ravinedalmønstre. De mest omfattende utformingene finnes i det indre av Østlandet der det fantes store bredemte sjøer på slutten av istiden.

Naturfaglig beskrivelse: Naturtypen (landskapsdel 10, Ravinedal (NiN 1.0)) er knyttet til tykke lag av kvartære løsmasser og finnes i hovedsak knyttet til tre typer løsmasser: marine leirer, morene og bresjømateriale. De best utviklede ravinene med til dels store og sammensatte systemer av ravinedaler finnes i marine leirer. De marine leirene finnes langs hele kysten under marin grense som når opp til rundt 200 m i på de indre delene av Østlandet og Trøndelag. Nærmere kysten synker den marine grensen. Ravinedalene er et viktig landskapselement i jordbrukslandskapet på marine leirer og er særlig dominerende i Trøndelag og på Østlandet. De marine leirene er næringsrike og områdene med ravinedaler i marin leire er frodige. Her vokser skog svært raskt.

Raviner med kildeutspring finnes ofte i kontakt med større breelvavsetninger. Her vil breelvavsetningene som består av silt, sand og grov grus med stein i veksling med leirlag fungere som grunnvannsmagasin og lagdeling av avsetningen vil kunne styre grunnvannstrømmen i soner som danner grunnlag for kildehorisonter. Slike kilder vil gi grunnlag for ravinedannelse. Kildene kan ha svært ulik intensitet fra kraftige kilder som danner permanente bekker til ganske svake kildeutslag som allikevel er tilstrekkelig til å styre erosjonen i disse erosjonssvake løsmassene.

Ravinedaler i marin leire finnes normalt sammen med gamle leirskredgroper og en viktig del av utformingen av ravinedaler i marin leire er jordsig og leirutglidninger i de bratte sidene. Ofte vil også større trær som vindfelles bidra i denne prosessen.

Raviner i bresjøsedimenter har mye til felles med raviner i marine leirer. Jordsmonnet er imidlertid ikke så næringsrikt og ravinesystemen er normalt mindre på grunn av mer begrenset størrelse på løsmasseavsetningene. Bare et fåtall av disse ravinene vil være over størrelsesgrensen for raviner som skal inkluderes i håndboken

Raviner i morene er ofte bratte og skogdekte. De er gjerne korte og enkle i formen. De fleste av disse ravinene vil falle under størrelsesgrensen for raviner som skal inkluderes og ravinetypen holdes generelt utenfor områder som skal registreres..

Delnaturtyper:

Det finnes tre typer ravinedaler

- Ravinedaler i marin leire
- Ravinedaler i bresjøsedimenter
- Ravinedaler i morene

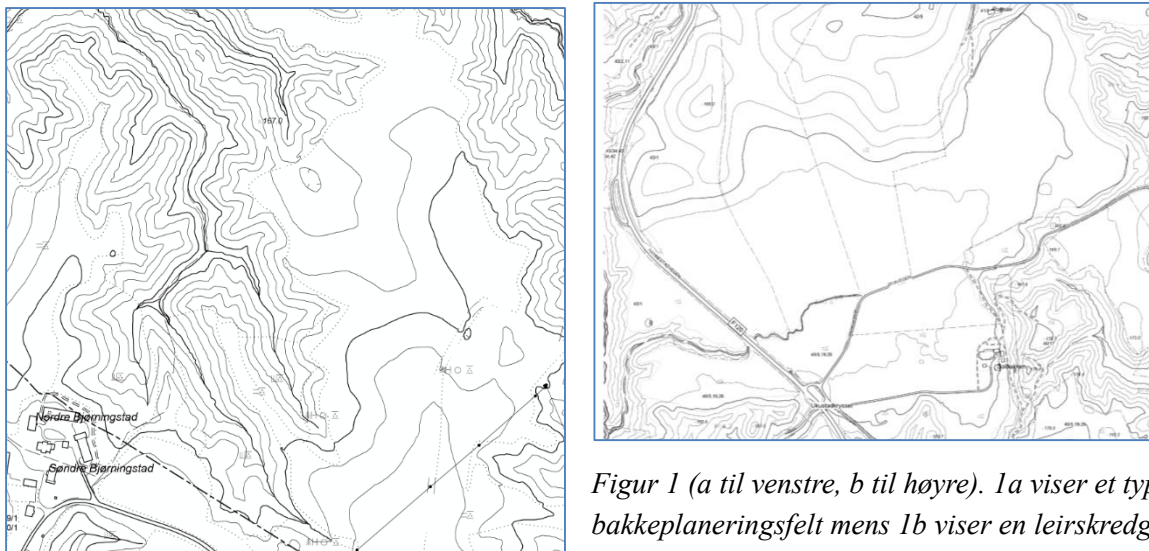
Ravinedaler varierer i forhold til om de er dannet i marin leire, i bresjøsedimenter eller i morene. NiN skiller mellom ravinedal uten kildeframspring, svakkilderavinedal og sterkkilderavinedal. Her er det naturlig å kombinere de to kilderavinetypene. Kildepreget identifiseres i ravinedalroten og påvirker resten av ravinedalen ved at den har en bekk med permanent vannføring og normalt høyere erosjonspåvirkning (inkludert jordsetninger og småras enn raviner uten kildeframspring. I tillegg finnes raviner med gjennomløpende permanent bekk.

Følgende delnaturtyper skal vurderes:

- 1) Ravinedal i marin leire uten kildeframspring: kildeframspring er ikke synlig i felt.

- 2) Ravinedal i marin leire med kildeframsprang: Kildeframsprang er klart synlig og gir opphav til permanent bekk som er grunnvannsdominert. Indre deler av kilderaviner (synlige kildeframsprang innerst i ravinen som ikke gir opphav til permanent bekk) oppfattes som kilderavine, mens så snart kildepåvirkningen ikke er synlig som ravine uten kildeframsprang.
- 3) Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk
- 4) Ravinedal i bresjøsedimenter: Ravineområder i finkornede sedimenter over marin grense. Sjekk kvartærgeologisk kart for sedimenttype.

Ved kartlegging av raviner er det viktig å kunne identifisere intakte ravinedaler og bakkeplanerte områder. På kart ses de bakkeplanerte områdene gjerne som jevne, ofte lett skrånende åkerområder med en utjevnet dalform som en fortsettelse av raviner. De representerer et klart brudd i ravinelandskapet (se figur 1a). Naturlige områder som kan ligne er skredgroper (figur 1b). Disse fremstår normalt som flate områder med bratt kant i bakkant opp mot ravinelandskapet eller åkerområder over. Gropene er normalt oppdyrket. I felt er dreneringssystemer og en bratt fyllingsfot mot ravinen under et sikkert tegn på bakkeplanering. Skarpe kanter opp mot sideterreng er et tilsvarende tegn som kan anvendes i felt.

Figur 1 (a til venstre, b til høyre). 1a viser et typisk bakkeplaneringsfelt mens 1b viser en leirskredgrop i økonomisk kartverk med 5m koter oppdatert til etter at

bakkeplanering er foretatt.

Avgrensning mot andre naturtyper:

- Ravinedal er en egen landskapsdel i NiN (1.0). Som landskapsdel kan ravinedalene bestå av en serie med naturtyper både knyttet til kunst- kultur- og naturmark. Kunstmark: Ravinedaler forekommer ofte i mosaikk med kunstmark, gjerne som daler som skiller mer eller mindre store områder med fulldyrket mark. I tilfeller ravinedalen ikke bare grenser inn til kunstmark men kunstmarka strekker seg ned i ravinedalen er det snakk om en kombinasjon (overlapp), ikke en avgrensning mellom naturtyper. Kulturmark: Ravinedaler har tradisjonelt vært utnyttet til beite og åpne beiteraviner er et kjennetegn for jordbrukslandskapet i områder med marin leire. Det vil derfor her normalt være overlapp mellom naturtypene. Skogsmark: Raviner finnes også i skogsmark der forholdene ikke har ligget til rette for beiting, der beiting har opphørt og gjengroingen har kommet langt og i områder tilplantet med skog. Her er det også snakk om et overlapp.

Ravinedal forekommer ofte i kontakt med eller nær landskapsdelen leirskredgrop.

- Mot leirskredgrop: Ravinedaler i marine leirer forekommer ofte i mosaikk med leirskredgroper av ulike størrelse. Mindre utglidninger i sidene på ravinene bidrar aktivt til erosjonen som danner ravinedalene. Slike små utglidningsgroper som bare omfatter de øvre lagene av jorddekket og sjelden går dypt ned i leirmassene klassifiseres ikke som leirskredgrop og inkluderes i ravinedalbegrepet. Leirskredgroper som skal kartlegges som dette, har normalt et tydelig rotasjonsbevegelse der en ser at underliggende leirmasser har blitt flytende og rast ut i lavereliggende terreng. Toppjordlaget er ofte forflyttet og brukket opp og ligger over de utflytende leirmassene i mer eller mindre kaotiske former. Ferske ras demmer ofte opp bekker og danner dammer som kan være mer eller mindre kortlivet etter hvordan forholdene er og størrelsen på raset og størrelsen på elva. De er normalt større enn 500 m² og raset har ødelagt tidligere landformer.

Påvirkning/bruk:

Ravinedaler, særlig i marine leirer, ligger i de mest intensivt dyrkede områdene i Norge. Her er den tradisjonelle arealbruken fulldyrking på flatene (gammel sjøbunn) mellom ravinedalene og beite (evt. skogsbruk) i ravinedalene. Ravinedaler har tidligere ikke vært mulig å fulldyrke pga. av topografien, men er blitt brukt til hogst og beite. På 1960-tallet ble det vanlig å planere ut ravinedalene for å øke jordbruksarealet og gjøre det mere lettdrevet. Denne bakkeplaneringen har stedvis vært svært omfattende og det er i dag vanskelig å finne helt intakte større ravinesystemer igjen i de sentrale ravineområdene våre. Ofte finnes mindre rester av ravinedaler som isolerte øyer i et fulldyrket og planert landskap. Bakkeplaneringene er avhengig av et kunstig dreneringssystem for å kontrollere erosjonen. Hvis dette ikke vedlikeholdes vil ny ravinedannelse oppstå. Selv om tilskuddene til bakkeplanering og nydyrking nå er redusert, er restarealene med ravinedaler i de største områdene med marine leirer utsatt i forbindelse med veibygging, utbygging, fylling av masser, sikring mot leirskred og anlegg av dammer etc. De fleste beiteravinene er i dag under gjengroing pga. av opphørt eller redusert beite. Tilplantet med skog forekommer også.

Påvirkningsgraden er avgjørende for en vurdering av i hvilken grad ravinen er intakt. For en prosessvurdering (geomorfologi) kan tabell 1 brukes for å skille mellom inngrepsstatus bra og inngrepsstatus dårlig.

Tabell 1. ulike former for inngrep av særlig betydning i ravinedaler

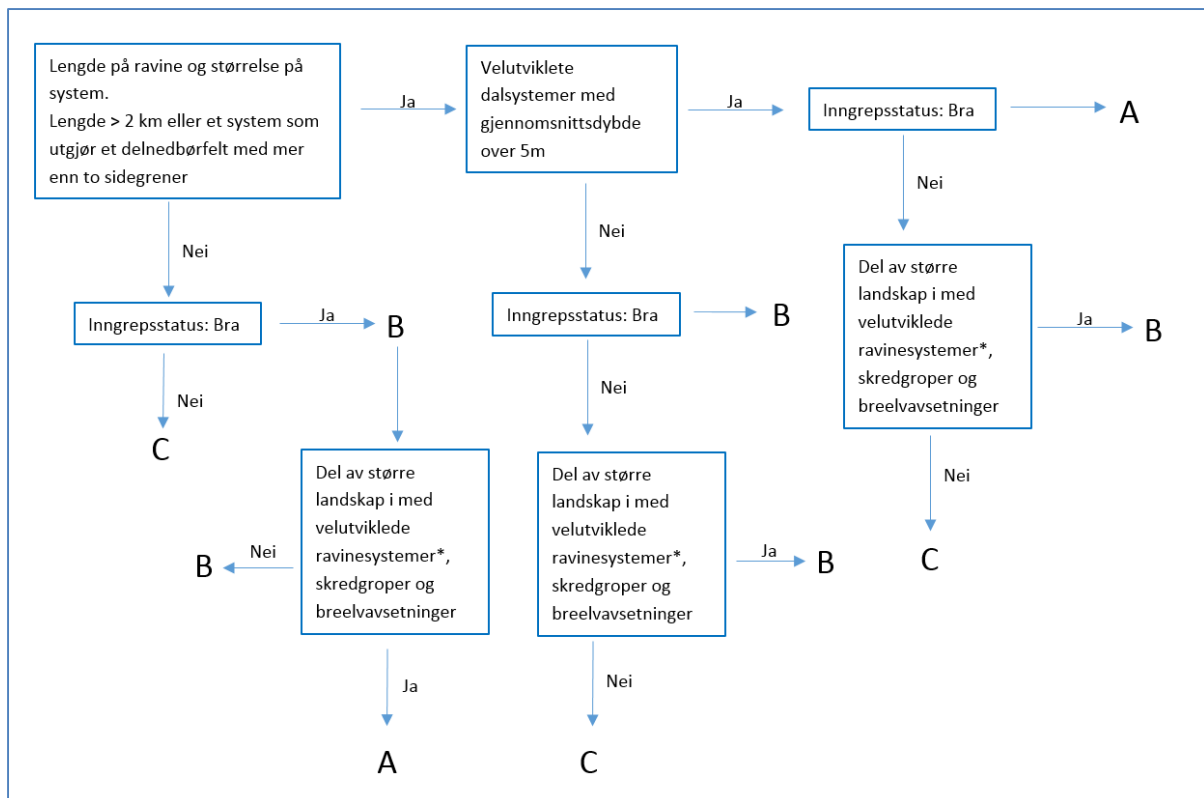
Type påvirkning	Omfang	Vurdering
Bakkeplanering	Hele eller store deler av sideraviner eller øvre del av ravinesystemer	Avgjørende negativ effekt. Ravinen opphører å være en ravindal som skal avgrensnes. Vurdering for system: Mindre enn 10 % av sideravinene bakkeplanert – systemet kan fortsatt vurderes som system med verdi Inngrepsstatus: Bra. Mer enn 10% av sideravinene bakkeplanert eller bakkeplanering bryter gjennom hovedravinene – Inngrepsstatus: Dårlig. Systemet bør deles for individuelle

		vurderinger.
Mindre fyllinger (stein, halm, kvist og søppel)	Øvre del av ravinesystem (både hovedravine og sideravine). Vanlig i omfang 3-20 meters lengde	Slike fyllinger er vanlige og uheldige, men vil normalt sett ikke ha vesentlig betydning for verdivurderingen. Restaurering mulig. Inngrepsstatus: Bra.
Veier (og jernbane) og større fyllinger inkl. skredsikring i ravinedalbunnen (gjerne i form av steinfyllinger)	Avhengig av størrelsen på veien og omfanget av inngrepet.	Bilveier, jernbane og større fyllinger i dalbunnen har stor effekt. Inngrepsstatus: Dårlig. Begrensede veianlegg som traktorvei etc. vil normalt ha begrenset effekt. Inngrepsstatus: Bra.
Veier (og jernbane) på tvers av ravinesystemet	I tillegg til størrelsen på veien som beskrevet ovenfor er det avgjørende om veien går på fylling eller fri bro.	Fylling på tvers av ravinen bryter de geologiske prosessene. Inngrepsstatus: Dårlig. Ravinen bør vurderes separat oppstrøms og nedstrøms fyllingen. Enkel vei i brokryssing: Inngrepsstatus bra
Plantefelt av gran	Påvirker bunnvegetasjonen og kan påvirke erosjonshastigheten	Ravinen som system forblir intakt. Effekten er i hovedsak økologisk. Inngrepsstatus: Bra.

Verdisetting:

Naturtypen er generelt ganske vanlig i områder med mye marin leire. De fleste ravinesystemene er imidlertid påvirket av bakkeplanering eller andre inngrep. Gjenværende ravinedaler og ravinedalsystemer har betydning både knyttet til biologisk og geologisk mangfold og som viktige landskapselementer knyttet særlig til kulturlandskapet. Særlig større raviner med intakte erosjonsprosesser og ravinesystemer har høy verdi i denne sammenheng.

Flytdiagrammet under med tilleggskriterier gir grunnlag for verdissetting av ravinedaler og ravinedalsystemer. Grenseverdien for vurdering er raviner med samlet lengde på mer enn 500 m (langs dalbunnen og som ikke er totalt dominert av bakkeplanering, større veier/jernbaner og andre fyllinger, det vil si at dalformen er intakt og kunstmark (inkludert fulldyrket mark) ikke overstiger 50%. Områdene verdissettes for intakte systemer men kan slås sammen til felles forvaltningsområder i kartleggingsprosessen.

**System: Et ravinesystem er et hydrologisk system som viser avrenningsmønster i et lite nedbørfelt. Et helhetlig system omfatter typisk en hovedravine og flere sideraviner. Hvis disse er intakt så er systemet intakt helt ned (nedover i nedbørfeltet) til man møter større inngrep. Er det inngrep i øvre del av systemet påvirker dette prosessene lenger ned i systemet. Mindre inngrep i sideravinene er vanlig i de aller fleste ravinesystemene som ligger i jordbrukslandskap så kriteriet bør ikke brukes absolutt. Helhetlig system kan da leses som: rimelig fritt for større inngrep. Et helhetlig system vil ofte fremstå som et objekt, men kommunegrenser, større inngrep eller naturlige bergknauser eller større leirskredgroper kan dele opp et ravinesystem i naturlige enheter. Disse kan ses samlet som del av et større helhetlige system eller i en større landskapsmessig sammenheng.*

Tilleggsriterier:

1. Velutviklet kulturlandskap (beiteraviner) har samme effekt som ravinesystemer, skredgroper og breelvavsetninger i skjemaet og fører vurderingen fra B til A. I tilfeller der inngrep er så omfattende at ravinen ikke verdisettes eller får verdien C bør kulturlandskapselementer vurderes som egen naturtype etter aktuelt faktaark.
2. Viktige forekomster av rødlistearter, viktige forekomster av habitatspesialister (moser evt. insekter) og naturtyper (som f.eks. kilder, eller rødlistede naturtyper) gir samme effekt som tilleggskriterie 1.

Råd om skjøtsel: Naturtypen er ikke avhengig av skjøtsel, men kulturlandskapselementet med beiteraviner er avhengig av beite og eventuelt rydding av skog og busk

Råd om hensyn: Terrenginngrep er den største trusselen mot forekomstene. Alle inngrep som utgraving, endring av arealbruk, bekkelukking og utfylling (inkludert skredsikring) vil påvirke dynamikken i systemet og bidra til at naturverdien minsker (se tabell 1).

Kunnskapsnivå og viktige kilder: Kunnskapen om ravinedaler er generelt god, men naturtypen er ikke tidligere kartlagt etter DN Håndbok 13 slik at lokal kunnskapen om forekomstene og deres verdi er svært begrenset. Det finnes ikke en nylig gjennomgang på landsbasis om tilstanden til ravinedalene i ulike deler av landet. Kunnskap om forholdet mellom geodiversitet og biodiversitet innen ravinedalsystemet er mer begrenset.

Kilder:

Erikstad, L. 1992. Recent changes in the landscape of the marine clays, Østfold, southeast Norway. - Norsk geogr. Tidsskr. 46: 19-28.

Jansson, U & Høitomt, T 2013. Ravinekartlegging i Nannestad kommune 2012. BioFokus-rapport 2013-15.

Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Jansson, U. og Laugsand, A. E. 2014. Ravinekartlegging i Nannestad kommune 2013. BioFokus-rapport 2014-5. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Annet:

Kvikkleire er en viktig geofare i dette landskapet og ofte kan sikring mot leirskred føre til omfattende inngrep i raviner. Det er behov for utvikling av metoder for god avveining av sikringsbehov og naturverdier i leirlandskapet. Det er også behov for utvikling av mest mulig skånsomme sikringsmetoder.

Figur 2, 3 og 4 er tatt med for praktiske eksempler for hjelp til tolkning av ravinelandskapet.

Figur 2 a og b. Til venstre beiteraviner i Nesåas nedbørfelt, Nord-Trøndelag, til høyre ravine under aktiv tilbakerykking (graving) inn på sandurflaten i breelvdelta (Gardermoen, Akershus)

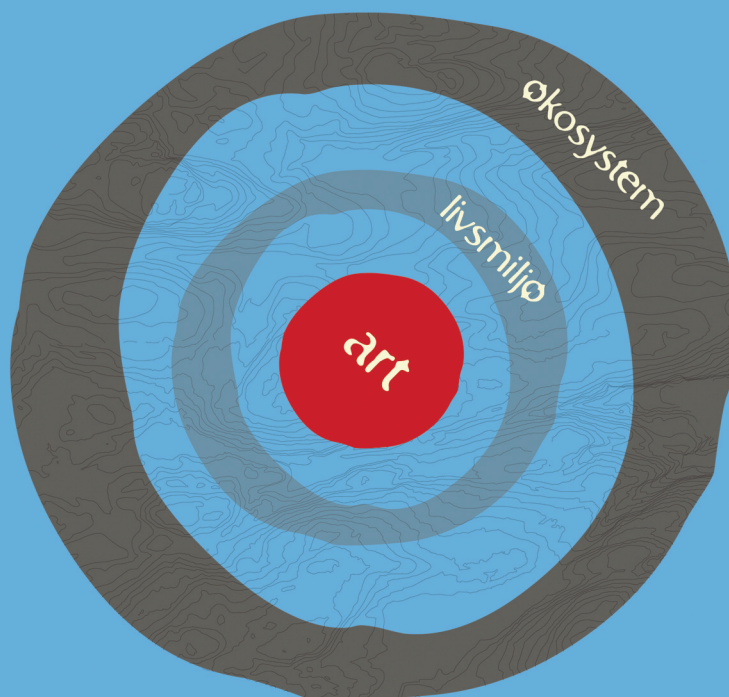
Figur 3. Beiteraviner i Østfold som krysses av nydyrking knyttet til bakkeplanering. Øvre del av ravinen bør vurderes separat.

Figur 4. Ravineområde omkranset av inngrep, bakkeplanering i hele den venstre delen av området, vei til høyre. Nesten alle sideravinene er bakkeplanert og verdikriteriene tilsier dermed en verdi c, maksimum b i forhold til verdisettingsskjemaet avhengig av lokale forhold som ikke uten videre kan ses av flyfotoet.

Sett inn bakside her

- Blindheim, T., Reiso, S. og Thylén, A. 2014. Kartleggingsstatus for viktige naturtyper i Oslo og Akershus. Rapport nr. 5/2014. Fylkesmannens i Oslo og Akershus, miljøvernavdelingen, Oslo. s.43 + 165 sider vedlegg.
http://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMOA/Milj%C3%B8%20og%20klima/Rapporter/Kartleggingsstatus_viktige_naturtyper_FMOA_2014.pdf
- Bratli, H. og Blindheim, T. 2010. Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Oslo og Akershus, med en vurdering av kunnskapsstatus. DN-Utredning 6-2010. Direktoratet for naturforvaltning.
http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/2282/Utredning_6-2010_LR.pdf
- Fjeldstad, H. og Larsen, B. H. 2013. Kartlegging av biologisk mangfold langs ny trase for avløpsledningsnett for MIRA IKS. Miljøfaglig Utredning rapport 2013-42. Miljøfaglig Utredning.
- Larsen, B. H. og Fjeldstad, H. 2010. Kartlegging av naturtyper i utvalgte områder av Sørums kommune i 2009. MFU rapport 2010-34. Miljøfaglig utredning.
http://fylker.miljostatus.no/Global/Oslo%20og%20Akershus/Naturomr%C3%A5der/Kartlegging_av_naturtyper_i_utvalgte_omr%C3%A5der_av_S%C3%B8rum_kommune_i_2009_Milj%C3%B8faglig_utredning_q5dm3-file3097.pdf
- Larsen, B. H., Fjeldstad, H. og Gaarder, G. 2004. Biologisk mangfold i Sørums kommune. MFU rapport 2004-8. Miljøfaglig utredning.
http://fylker.miljostatus.no/Global/Oslo%20og%20Akershus/Naturomr%C3%A5der/rapport_bm_sorum_2004_AIMWa-file974.pdf
- Laugsand, A. E. 2013. Detaljreguleringsplan for Hval, Sørums — Kartlegging av prioriterte naturtyper. BioFokus-notat 2013-24. BioFokus, Oslo.
<http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2013-24.pdf>
- Lindgaard, A. og Henriksen, S., editors. 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>

Gaustadalléen 21
0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8209-487-0

BioFokus-rapport 2016-1